

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2022

Kristýna Matute

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Mediální konstrukce hrozeb v českém zpravodajství o
pandemii covid-19**

Diplomová práce

Autor práce: Kristýna Matute

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 26. 7. 2022

Kristýna Matute

Bibliografický záznam

MATUTE, Kristýna. *Mediální konstrukce hrozeb v českém zpravodajství o pandemii covid-19*. Praha, 2022. 129 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Rozsah práce: 166 792 znaků včetně mezer

Abstrakt

Diplomová práce zkoumá způsoby konstrukce bezpečnostní hrozby z epidemie covidu-19 v českém tištěném zpravodajství. Analýza vychází ze sociálního konstruktivismu, podle kterého média do zpráv selektivně vybírají témata, aktéry a určité aspekty událostí. V teoretických východiscích dále propojuje teorii sekuritizace bezpečnostních studií s mediálním konceptem rámcování. Výzkum si klade za cíl identifikovat projevy sekuritizace v českém zpravodajství o covidu-19 v období jednoho roku pomocí kvantitativní obsahové analýzy. Soustředí se na přítomnost sekuritizačního rámcování, válečných metafor a alarmujících výpovědí oslovených aktérů.

Abstract

The thesis explores ways of constructing the security threat from the covid-19 epidemic in Czech print news. The analysis is based on social constructivism, according to which the media selectively selects topics, actors and certain aspects of events into the news. In theoretical terms, it further links the theory of securitization of security studies with the media concept of framing. The research aims to identify the manifestations of securitization in the Czech news coverage of covid-19 over a period of one year using quantitative content analysis. It concentrates on the presence of securitization frameworks, war metaphors, and alarming testimonies from the actors interviewed.

Klíčová slova

Média, zpravodajství, konstrukce hrozby, sekuritizace, sekuritizační rámec, rámcování, válečné metafory, covid-19, obsahová analýza

Keywords

Media, news, construction of threat, securitization, securitization frame, framing, war metaphors, covid-19, content analysis

Title

The Role of the Media in Construction of Threats in Czech Coverage of the Covid-19 Pandemic

Poděkování

Chtěla bych vyjádřit poděkování vedoucímu předkládané diplomové práce PhDr. Vlastimilu Nečasovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup, cenné rady a odborné vedení. Oceňuji také pomoc rodičů nejen při korektuře této práce.

Obsah

Úvod	3
1 Teoretická část	6
1.1 Média a bezpečnost	6
1.1.1 Mediální konstrukce hrozeb	6
1.1.2. Rámcování jako přístup ke studiu médií	7
1.1.2.1. Původ konceptu	8
1.1.2.2. Rámcování podle Roberta Entmana	9
1.1.2.3. Typologie rámců	10
1.1.2.4. Rámcování zdravotních rizik	12
1.2. Teorie sekuritizace Kodaňské školy	15
1.2.1. Přístup ke zkoumání bezpečnosti	15
1.2.2. Sekuritizace jako řečový akt	16
1.2.3. Sekuritizovaná témata	17
1.2.4. Kritika Kodaňské školy	18
1.2.5. Sekuritizace infekčních onemocnění	20
1.2.6. Sekuritizace a média	21
1.2.6.1. Sekuritizační rámec	23
1.2.6.2. Válečné metafory	24
1.3. Onemocnění covid-19	26
1.3.1. Charakter onemocnění	27
1.3.2. Covid-19 v České republice	28
2 Výzkumná část	31
2.1. Metodologické ukotvení	31
2.1.1. Kvantitativní obsahová analýza	31
2.1.2. Analýza rámcování	33
2.2. Metodologická východiska	35
2.2.1. Výzkumný problém	35
2.2.2. Výzkumný cíl	36
2.2.3. Výzkumné otázky	36
2.2.4. Definice výběrového souboru, výběr vzorku	40
2.2.5. Definice jednotky měření a analyzovaných obsahových kategorií	43
3 Analytická část	45
3.1. Základní charakteristiky vzorku	45
3.1.1. Sekuritizační rámcování covidu-19	46
3.1.2. Válečné metafory	50
3.1.3. Struktura aktérů v sekuritizovaných příspěvcích	61
3.1.4. Příznakovost výpovědí	64
3.1.5. Vývoj v čase	71
4 Shrnutí výsledků	79

5 Limity výzkumu	84
Závěr	86
Summary	89
Použitá literatura	91
Seznam citovaných článků (řazeno dle data vydání)	98
Teze Diplomové práce	101
Seznam použitých zkratek	106
Seznam obrázků	107
Seznam tabulek	108
Seznam grafů	109
Seznam Příloh	110
Přílohy	111

Úvod

„Válka s virem“ nebo „akce Corona“. I taková přirovnání používaly české zpravodajské deníky na jaře roku 2020, když informovaly o šíření epidemie covidu-19¹. Jakých způsobů komunikace rizik využívaly? A do jaké míry se v mediálních obsazích objevoval bezpečnostní jazyk? Nejen na tyto otázky odpoví diplomová práce.

Přestože epidemie covidu-19 představovala především globální zdravotní problém, mnoho států ji prezentovalo jako hrozbu pro národní bezpečnost (Molnár et al. 2020, Benziman 2020), včetně České republiky. *„Vláda vyhlásila nouzový stav, což je režim podle zákona o bezpečnosti České republiky a krizového zákona, který umožňuje vládě pružněji reagovat na aktuální bezpečnostní výzvu, kterou představuje koronavirus,“* oznámil ministr vnitra Jan Hamáček první přijatá mimořádná opatření proti epidemii (Vláda České republiky 2020).

Speciální typ řečového aktu označující určitý problém za bezpečnostní hrozbu s cílem získat mimořádné politické kompetence a legitimizovat je v očích veřejnosti přitom už v devadesátých letech popsala Kodaňská škola v teorii sekuritizace (Buzan et al. 2005). Jazyk bezpečnosti a hrozeb podle autorů ospravedlňuje i kroky, které by za jiných okolností lidé považovali za nepřijatelné, například omezení výuky na školách, zastavení ekonomiky, uzavření hranic států i jednotlivých okresů. Na rozdíl od Cohenovy (2002) teorie morálních panik nabízí koncept kodaňských autorů širší spektrum hrozeb a jejich zdrojů, nové typy aktérů, koncept publika a ohrožené entity.

Proto pro výzkum konstrukce bezpečnostní hrozby z infekčních chorob, konkrétně epidemie covidu-19, diplomová práce primárně využije teorii sekuritizace. Klade si za cíl reflektovat aktivní roli médií v procesech konstrukce bezpečnostních hrozeb a identifikovat projevy sekuritizace v českém zpravodajství o covidu-19 v období jednoho roku pomocí kvantitativní obsahové analýzy. Zjistit, jak výrazně se sekuritizace epidemie covidu-19 projevila ve zpravodajských mediálních obsazích, ověřit přítomnost válečných metafor v sekuritizovaných příspěvcích a přinést poznatky o charakteristice zpravodajství z hlediska příznakovosti výpovědí aktérů- zda hodnotili situaci alarmujícím, zklidňujícím nebo neutrálním způsobem. Práce vychází, stejně jako u kodaňských autorů, ze sociálního

---

¹ Příklady viz Analytická část práce

konstruktivismu, podle kterého média do zpravodajství selektivně vybírají témata, aktéry a určité aspekty událostí.

Propojení teorie sekuritizace bezpečnostních studií s koncepty studií mediálních dosavadní odborné studie nevěnovaly příliš pozornosti. Shodují se na významné roli zpravodajských médií v procesech sekuritizace, ale předmětem výzkumů zůstávají především političtí aktéři a odborné reflexi role zpravodajských médií v těchto procesech není věnována dostatečná pozornost (Tkaczyk 2018, Lukacovic 2020). Právě koncepce sekuritizace jako řečového aktu však vybízí k hlubšímu výzkumu fenoménu v komunikačních studiích. Vstupní aktérovo sdělení (řečový akt) a výsledné sdělení v mediálním výstupu od sebe dělí mnoho kroků. Mediální aktéři rozhodují, koho osloví, kterou část sdělení použijí a jak ji zarámují v celkovém kontextu. Na výsledný příspěvek lze nahlížet jako na nový řečový akt přinášející jiné konotace než původní sdělení jednoho z oslovených aktérů. Obdobně uvažuje řada autorů (Tkaczyk 2018, Vultee 2010, Dolinac 2010, Watson 2012) všímajících si podobnosti teorie sekuritizace s mediálním konceptem rámcování. Rámcování definované Robertem Entmanem (1993) tak představuje další teoretické východisko práce.

Vzhledem k chybějícím tematickým výzkumům v českém prostředí může diplomová práce přispět k odborné debatě o sekuritizaci zdravotních témat v médiích. Propojení poznatků bezpečnostních a mediálních studií může obohatit poznání na obou stranách- koncept sekuritizace přináší nový úhel pohledu na mediální konstrukci hrozeb a vybrané koncepty mediálních studií zase umožňují lépe porozumět komunikačnímu procesu sekuritizace jako řečovému aktu.

Struktura diplomové práce odráží cestu směřující ke stanovenému cíli, od důkladné rešerše přes metodologické ukotvení po vlastní analýzu. Skládá se ze tří částí. Teoretická část čtenáře seznamuje s východisky výzkumu- sociálně-konstruktivistickým pojetím zpravodajství, konceptem rámcování, teorií sekuritizace, její kritikou a rozšířením navazujícími autory. Výklad doplní kapitoly věnované covidu-19 a vývoji epidemie v České republice. Metodologická část specifikuje metody výzkumné práce, výsledky výzkumu následně prezentuje Analytická část. Reflektuje limity analýzy a otevírá témata pro navazující studie.

Výzkumný problém i odvozené výzkumné otázky diplomové práce se liší od stanovených tezí. Teze vznikaly s téměř ročním předstihem před samotnou prací, mezitím na původní

téma vojenských metafor vznikly analýzy projektu Karlovy univerzity COVID-19 Infodemie (Macková et al. 2021, Vodochodský 2021), které problematiku mapují podrobně ve všech typech českých médií a pokrývají celé období pandemie. Proto jsme s vedoucím práce po rešerši literatury o konstrukci hrozeb zvolili jako teoretické východisko koncept sekuritizace Kodaňské školy. Sledování výskytu válečných metafor zůstává dílčím výzkumným cílem, neboť se jedná o jeden ze způsobů sekuritizace pandemie.

1 Teoretická část

První krok na cestě vedoucí k cíli diplomové práce představuje řešerše tématu a jeho teoretické ukotvení v odborné literatuře. Následující kapitoly proto čtenáře seznamují se třemi východisky diplomové práce o mediální prezentaci zdravotního problému, epidemie covidu-19, jako bezpečnostní hrozby. První část popisuje zpravodajství jako sociální konstrukt- procesy zpracování informací a konstruování reality pro příjemce mediálních sdělení. Zvláštní pozornost věnuje konceptu rámcování a způsobům rámcování zdravotních rizik. Druhá část představuje teorii sekuritizace Kodaňské školy, rovněž sociálně-konstruktivistický přístup ke studiu bezpečnosti. Definiuje základní teze, reflektuje jejich nedostatky, přibližuje rozšíření teorie na zdravotní hrozby a její propojení s konceptem mediálních studií, rámcováním. Třetí část shrnuje poznatky o epidemii covidu-19 a jejím průběhu v České republice.

1.1 Média a bezpečnost

1.1.1 Mediální konstrukce hrozeb

„Zpravodajství, stejně jako bezpečnost, představuje sociální konstrukt“ (Vultee 2010, p. 83).

Diplomová práce vychází z autorů, kteří vybrané koncepty bezpečnostních a mediálních studií popisují ze sociálně- konstruktivistické perspektivy. Publikum dostává informace o světě bezpečnosti z druhé ruky, médií. Už Walter Lippman (1965, p. 10) ve dvacátých letech minulého století píše o vidění reality prostřednictvím mediálního „pseudoprostředí“, které stojí mezi lidmi (včetně novinářů) a skutečným prostředím. *„To, co se objevuje ve zprávách o válce, epidemii nebo požáru, nemusí být nutně sama událost, ale pečlivá, profesionálně strukturovaná konstrukce toho, co experti, úřady a oběti říkají o válce, epidemii nebo požáru, kterého se obávali, pozorovali ho nebo ho zažili“ (Vultee 2010, p. 82).*

Podle Trampoty (2006) lze na zpravodajské příběhy pohlížet také jako na výběr míst a aktérů. Zejména respondenti vystupující ve zprávě zásadně ovlivňují její vyznění, Trampota (2006) – na základě jejich různých rolí – mluví o advokátech a arbitrech. Advokáty novinář využívá jako hlavní hrdiny příběhu, primární definující, kteří představí svůj názor na dané téma a určitým způsobem jej zarámují. Roli arbitřů pak zastávají vedlejší aktéři, již

hlavní nastavený narativ doplňují nebo odborně komentují.

Sociálně-konstruktivistický přístup tak upouští od představy novinářské objektivitě jako jedné univerzální a poznatelné pravdy. „*I pečlivě srovnaná fakta nemusejí dohromady dávat pravdivý obraz, vždy může zároveň existovat „více pravd“, a to i z pohledu nezaujatých pozorovatelů*“ (Osvaldová 2011, p. 11). Iggers (1999) uvažuje podobně a přirovnává práci novinářů k nakupování v second handu. Při hledání pravdy totiž často získávají informace zprostředkovaně. Výši nezaměstnanosti, počet demonstrantů nebo riziko onemocnění covid-19 nemohou ověřit sami. Jsou odkázáni na instituce, úřady a kompetentní osoby. Iggers (1999) považuje takto získané údaje za pouhé interpretace zdrojů, nikoliv fakta. Objektivita ve smyslu pravdivého obrazu skutečnosti podle něj není možná. Namísto toho doporučuje novinářům dodržovat objektivitu procedurální: zveřejňovat informace ověřené z více zdrojů, dát prostor všem stranám sporu, zachovat nestrannost, oddělovat fakta od názorů.

Význam médií roste při pokrývání témat a událostí, se kterými publikum nemá přímou zkušenost a zpravodajství se pro něj stává hlavním zdrojem informací (Ball-Rokeach 1996). K uvedenému typu událostí lze zařadit i epidemie infekčních onemocnění- akademici dlouhodobě uznávají média jako klíčového hráče v sociální konstrukci zdravotních rizik (Kitzinger 1999) a vědecké poznatky potvrzují vliv zpravodajství na tvorbu postojů příjemců vůči zdravotním krizím (Nwakpu et al. 2020). Vypuknutí pandemie světového rozsahu doprovází vypuknutí ohromné mediální pozornosti a množství nových zpráv (Ogbodo et al. 2020). Způsob informování o rizicích tak může mít společenské i politické dopady, vyvolat paniku nebo ji zmírnit, ovlivnit důvěru v politickou reprezentaci a přijatá obranná opatření (Dan & Raupp 2018). Autoři zkoumající mediální konstrukci rizik zdůrazňují zejména koncept rámcování, který uznává schopnost mediálního sdělení definovat situaci, její příčiny a možné důsledky (Ogbodo et al. 2020, Benziman 2020, Liu & Kim 2011).

1.1.2. Rámcování jako přístup ke studiu médií

Rámcování představuje multidisciplinární koncept, jehož užívání a definice se liší mezi obory i jednotlivými autory (Entman 1993, de Vreese 2005). Následující odstavce proto nejdřív přiblíží původ konceptu a různé teoretické přístupy. Zvláštní kapitolu věnuji konceptu Roberta Entmana (1993), který se pokusil o syntézu „roztržitého paradigmatu“ a ze kterého v diplomové práci vycházím. Následuje přehled užívaných typologií rámců,

rámců hrozeb a zdravotních rizik.

1.1.2.1. Původ konceptu

Rámcování vzniklo původně jako psychologický koncept. Vychází ze skutečnosti, že lidské kognitivní schopnosti jsou omezené- od prvotního smyslového vnímání po následné zpracování vjemů a informací. Lidé nedokáží vnímat svět v jeho úplnosti, proto se během socializace učí vytvářet schémata- rámce- umožňující okolní chaos zpracovat a kategorizovat. Rámce tedy nejsou vrozené, představují sociální konstrukt a jsou přítomné v každé reprezentaci reality (Hertog & McLeod 2003).

Koncept rámce jako prostředku vysvětlujícího každodenní interakce a komunikační situace zavedl sociolog Erving Goffman. V knize *Frame Analysis* definoval rámec jako „*schéma interpretace*“, které umožňuje jednotlivcům „*lokalizovat, vnímat, identifikovat a označovat*“ události v jejich sociálním prostoru a ve světě obecně (Goffman 1974, p. 2).

V následném vývoji výzkumu rámcování lze vysledovat psychologickou i sociologickou tradici (Borah 2011). Sociologický přístup se soustředí na rámce v mediální komunikaci, jak pomáhají organizovat informace pro novináře i publikum (Entman 1993, de Vreese 2005, Semetko & Valkenburg 2000). Mediální analytik vychází ze sociocentrické pozice a nahlíží zpravodajské obsahy jako výsledek působení sociálních, kulturních a mocenských vlivů. Psychologický přístup najdeme například v práci Iyengara (1991) analyzující účinky mediálních rámců na publikum, jak působí na proces zpracování zpráv příjemcem. Robert Berford pojmem rámcování označuje dynamický proces vytváření významu pro dosažení vytyčeného cíle. Strategický aktér zobrazuje určitou událost „*způsobem, který mobilizuje potenciální stoupence, získá podporu publika a oslabí protichůdné názory*“ (Benford & Snow 1988, p. 198). Vystihuje tedy spíše účelovou, persvazivní komunikaci.

Diplomová práce analyzuje rámce v mediálních obsazích a vychází tedy ze sociologického přístupu, konkrétně z konceptu definovaného americkým sociologem Robertem Entmanem (1993). Jako jeden z prvních se pokusil ukotvit teorii rámcování v mediálních studiích a patří k nejcitovanějším autorům v analýzách rámcování.

1.1.2.2. Rámcování podle Roberta Entmana

Právě Entman (1993) si všímá častého využívání konceptu v různých vědeckých disciplínách, v přehledu tematické literatury však postrádá podrobnější definici. Autoři podle něj popisují rámcování ledabyle a předpokládají tiché pochopení čtenáře. V článku *Framing: Toward clarification of a fractured paradigm* (1993) proto vystavuje dosavadní nesourodé koncepty rámců obsáhlému zkoumání s cílem identifikovat společné rysy a navrhnout koherentní univerzální teorii rámcování.

Rámcovat podle něj znamená „*vybírat a zdůrazňovat některé aspekty události způsobem, jež podporuje určitý způsob interpretace či hodnocení*“ (Entman, 1993, p. 52). Rámec chápe jako centrální organizační myšlenku pomáhající novinářům i publiku dávat smysl událostem: definovat problém, označit jeho původce, vyhodnotit kauzální dopady, nabídnout možná řešení a obhájit je. Rámec upozorňuje na určité aspekty události a současně odvádí pozornost od jejich jiných aspektů. Opomenutí určitých definic problému přitom může být pro výslednou interpretaci sdělení stejně významné jako jejich zdůraznění. Jako by lidé sociální svět nahlíželi kaleidoskopem- existuje mnoho interpretací skutečnosti a záleží na úhlu pohledu, jak pozorování zarámují a kategorizují (Edelman 1993).

Zdrojem rámců mohou být jednotlivci, text, příjemci a kultura. **Komunikátor** vytváří rámec vědomě či nevědomě během promluvy. V **textu** rámec vzniká (ne)přítomností klíčových slov a jejich opakováním, prací se stereotypními obrazy, asociacemi s kulturně známými symboly a výběrem zdrojů informací posilující daný rámec- způsob výkladu události. Mysl **příjemce** textu disponuje vlastními sociálně utvořenými rámci, které se mohou a nemusí setkat s rámci komunikátora. **Kulturu** pak Entman (1993, p. 53) přirovnává k zásobníku běžných rámců dané společnosti, „*jako empiricky prokazatelný soubor společných rámců využívaných v diskursu a myšlení většiny lidí ve společenském uskupení*“. Přítomnost rámce však výzkumníkovi nic neříká o účinku na publikum. „*Rámec má společný účinek na velkou část publika, ale není pravděpodobné, že by měl univerzální účinek na všechny*“ (Entman 1993, p. 54). Účinky rámcování mohou ovlivnit chování příjemců v případě dominantního užívání jednoho rámce na úkor alternativních. Tato skutečnost má podle Entmana (1993) významné dopady na politickou komunikaci. Politici usilující o

---

² Entman (1993) používá pojem „saliance“- zpracování informace tak, aby byla pro příjemce zřejmá, smysluplná a zapamatovatelná. Vyšší saliance znamená vyšší pravděpodobnost, že příjemce informace upoutá, pochopí její význam a interpretaci zamýšlenou komunikátorem.

voličskou podporu soutěží s novináři i ostatními politiky o dominantní zpravodajské rámce, aby prosadili vlastní úhel pohledu na události. Rámcování ve zpravodajském textu představuje ve skutečnosti „otisk moci“, „ukazuje identitu aktérů či zájmů, které soupeřily o dominanci mediálnímu textu“ (Entman 1993, p. 55). Společné chápání rámcování a jeho ustanovení jako výzkumného paradigmatu tak podle Entmana (1993, p. 56-57) může přispět k teoretické debatě o novinářské objektivitě: „Nyní se novinářům nedostává společného vzdělání o rámcování, proto často dovolují nejšikovnějším mediálním manipulátorům, aby ve zprávách vystavovali své dominantní rámce“. I přes následování pravidel etických kodexů zpravodajské texty zprostředkovávají dominantní rámce a brání tak příjemcům zpráv ve vyváženém hodnocení situace. Hlubší pochopení teorie rámcování by mohlo vést ke zpochybnění dominantních rámců a zahrnutí více opozičních interpretací.

Poznatky o vyváženosti zpravodajství a přítomnosti určitého dominantního rámce chce přinést i diplomová práce. Podobně jako další autoři (Vultee 2010, Lukacovic 2020) pracuje s koncepcí rámcování Roberta Entmana. Autorovo pojetí komunikace coby tvorby a nastavování rámců připomíná řečnický akt v teorii sekuritizace (Buzan et al. 2005). Úspěšná komunikace v obou případech nezávisí na komunikátorovi sdělení, nýbrž na interpretaci a přijetí publikem.

1.1.2.3. Typologie rámců

Autoři klasifikují rámce podle různých kritérií. Na základě tematického obsahu de Vreese (2005) rozlišuje rámce specifické (issue specific frame) a obecné (generic frame). **Specifický rámec** se váže k jednomu tématu, nelze jej přenášet v čase a prostoru na jiná témata. Vzniká induktivním, kvalitativním výzkumným postupem, během kterého mediální analytik studuje vybrané téma do hloubky a identifikuje jedinečnou sadu rámců. Podle komparačních analýz Matthese (2009)³ a Borahové (2011)⁴ využívání specifických rámců v mediálních studiích převažuje nad obecnými. **Obecné rámce** přitom podle Semetka a Valkenburgové (2000) přispívají k metodologickému rozvoji teorie rámcování, neboť přesahují tematická omezení a jsou abstraktnější, platné pro různé kontexty, časová období a kulturní prostředí. Ukazují, že způsoby mediálního rámcování událostí jsou podobné napříč zeměmi, například uchopení politických voleb jako strategické hry (de Vreese 2005). Přístup

---

³ Jednalo se o analýzu 131 studií o výzkumu rámcování publikovaných mezi lety 1995-2005 v odborných periodících, specifické rámce využilo 78% z nich.

⁴ Autorka porovnávala tematicky zaměřené studie v letech 1997-2007, 49% využilo specifické rámce.

je vhodný pro analýzu rozsáhlých vzorků s cílem zobecnit výsledky na základní soubor. Na druhou stranu je informačně chudý, závěry výzkumu vypovídají pouze o (ne)přítomnosti rámců ve zkoumaných obsazích.

Semetko a Valkenburg (2000) analýzou předchozích výzkumů zpravodajských textů pojmenovali pět obecných rámců:

1. **Rámec konfliktu** upoutává pozornost publika zdůrazňováním sporu mezi jednotlivci, skupinami, institucemi, státy.
2. **Rámec lidského zájmu** událost personalizuje na individuálním lidském příběhu s důrazem na emoce a dramatičnost.
3. **Rámec ekonomických důsledků** se soustředí na ekonomické dopady události na společnost.
4. **Rámec morálních hodnot** vykresluje událost v souvislosti s morálními a náboženskými pravidly, obsahuje morální poselství.
5. **Rámec odpovědnosti** prezentuje událost tak, že jednoznačně připisuje zodpovědnost vládě, jednotlivcům či skupinám.

Uvedené rámce vychází z novinářských rutin, míra jejich užívání se nejzřetelněji liší mezi bulvárním a seriózním tiskem (Semetko & Valkenburg 2000).

Další typologii rámců představuje Iyengar (1991), který se v empirických analýzách soustřeďuje na politické mediální texty v předvolebním období a dopad různých rámců na přiřazování politické zodpovědnosti ze strany publika. Každá politická zpráva je podle Iyengara (1991) rámcována epizodicky či tematicky. **Epizodický rámec** (episodic frame) se soustředí na konkrétní událost a zodpovědnost publikum přisuzuje konkrétnímu jednotlivci. **Tematický rámec** (thematic frame) zasazuje událost do kontextu, představuje ji v souvislostech, vysvětluje příčiny, nastiňuje možné důsledky. Publikum nepřičítá zodpovědnost určitému aktérovi, spíše jde o kolektivní vinu a vyvození obecného závěru. Pro názornou představu v žurnalistické praxi: epizodickým rámcováním je zpráva vykreslující událost na jednom případě a z jednoho úhlu pohledu, zatímco rámcováním tematickým je analýza nahlížející událost z více stran. Z Iyengarovy (1991) analýzy vyplývá převaha epizodického rámcování v televizním politickém zpravodajství- pokud téma nelze epizodicky zpracovat, šance na jeho zařazení do relace klesá a média selhávají ve věrné reprezentaci reality.

1.1.2.4. Rámcování zdravotních rizik

Převaha specifických rámců nad obecnými může mít podle některých autorů negativní dopad na rámcovou teorii, která se stává nepřehlednou a roztříštěnou. Pokud se mediální analytik rozhodne pro analýzu rámcování určitého tématu, nutně v rešerši narazí na množství již popsaných rámců. Systematický přehled napříč různými obory identifikoval v publikované literatuře až 561 rámců (Matthes 2009). Zjištění zdánlivě odporuje Entmanovu (1993) tvrzení, že počet rámců je v každé kultuře omezený. I další studie naznačují existenci stabilního souboru rámců pro konkrétní tematické oblasti, například HIV/AIDS (Dan 2018) nebo vědecké zpravodajství (Nisbet 2010).

Shrnutí užívaných typů rámců při mediálním pokrytí zdravotních hrozeb přináší Danová a Rauppová (2018). Systematicky přezkoumaly dosavadní literaturu o rámcování zdravotních rizik a odhalily 45 opakovaně užívaných rámců. Bližší analýza konceptuálních a operačních definic však ukázala používání různých názvů pro stejné rámce, autorky tak ve výsledku představily 15 rámců zdravotních rizik⁵. Značnou část konzistentně používaných tvořily obecné rámce Semetka a Valkenburgové (2000). K nejméně zastoupeným patřily rámce tematické, podobně jako v Iyengarově (1991) analýze se tak potvrdila tendence novinářů upřednostňovat epizodické rámcování. To ve zpravodajství o zdravotních rizicích představuje konkrétní události izolovaně, odpovědnost za špatný zdravotní stav nepřičítá politické reprezentaci, nýbrž jednotlivcům a jejich životním stylům. Naopak „přehnané zastoupení“ zjistily Danová a Rauppová (2018) u rámců alarmistických. Zdravotní rizika zarámována tímto způsobem se vyznačují nepodloženými tvrzeními, zveličováním a dramatisací hrozby. Z hlediska rámcových funkcí definovaných Entmanem (1993) se mediální analytici nejčastěji zajímali o rámce vymezující problém, následovaly rámce vysvětlující příčiny a obsahující léčebná doporučení, téměř vůbec se ve středu pozornosti nevyskytovala funkce morálního hodnocení. Akademický zájem o rámcové funkce se podle autorek shoduje s novinářským (Dan & Raupp 2018).

---

⁵ **Rámec závažnosti zdravotního stavu** (představuje zdravotní riziko z hlediska jeho dopadu na lidský život), **rámec lidského zájmu**, **rámec ekonomických důsledků**, **rámec odpovědnosti**, **rámec akce** (klade důraz na informace o krocích veřejných činitelů pro potlačení rizika, zájem o řešení a co mohou udělat běžní lidé), **tematický** a **epizodický rámec**, **lékařský rámec** (soustředí se na biologickou stránku onemocnění a vědecká řešení zdravotního stavu), **rámec nejistoty** (objevuje se ve zpravodajství ve chvíli, kdy o onemocnění není známo mnoho informací, prezentuje hypotetické scénáře, zdůrazňuje nejistotu rizika), **alarmující** a **uklidňující rámec** (dramatizuje nebo naopak bagatelizuje riziko), **rámec konfliktu**.

Výzkum rámcování epidemie covidu-19 napříč světovými médii od ohlášení prvního případu nákazy v čínském Wu-chanu 29. prosince 2019 do 29. dubna 2020 ukázal podobné výsledky (Ogbodo et al. 2020). Kvantitativní obsahová analýza výskytu obecných rámců se zaměřila na osm zpravodajských médií s globálním dosahem: *News York Times* a *CNN* (Amerika), *The Punch* (Afrika), *People's Daily* (Asie), *BBC*, *Daily Mail*, *Vatican News* a *Le Monde* (Evropa). Výběr zahrnuje minimálně jednoho mediálního zástupce za každý kontinent, kombinuje audiovizuální i tištěná média a zohledňuje faktor rostoucího počtu úmrtí na covid-19 ve vybraných zemích. K pěti obecným rámcům definovaným Semetkem a Valkenburgovou (2000) autoři přidali rámec etnizace (vzdvihuje etnické aspekty při interpretaci událostí), politizace (interpretuje události z politické perspektivy), strachu (dramatizuje událost za účelem vyvolání strachu a paniky) a naděje (důraz se přesouvá na příběhy dávající lidem naději a uklidnění v krizi).

Z výsledků vyplynulo „*téměř identické rámcování covidu-19 mezi analyzovanými globálními médii*“ (Ogbodo et al. 2020). Jazyk zpravodajství o pandemii kombinoval chmury, naději, opatrnost, hněv a frustraci. Mediální pokrytí epidemie obsahovalo obecně poplašné zprávy a senzativní příběhy, výrazně dominovalo pokrývání epidemie v rámci lidského zájmu a strachu. U lidského zájmu média zdůrazňovala zejména negativní dopady epidemie, *Daily Mail* i *BBC* častěji zveřejňovaly počty obětí onemocnění než statistiky uzdravených. To podle autorů může mít negativní vliv na psychiku nemocných, zvyšovat strach veřejnosti a ve výsledku působit kontraproduktivně v boji proti covidu-19. Vychází z normativního předpokladu, že jazyk zpravodajství spolu s rámcováním událostí silně ovlivňují veřejné mínění a média jako instituce nesou zodpovědnost za šíření informací. Zvláště v období zdravotních krizí mezinárodního rozsahu by měla mít veřejnost přístup k aktuálním, důležitým a přesným zprávám, na jejichž základě lze činit informovaná rozhodnutí. Jazyk zpravodajství by tak měl směřovat k deeskalaci napětí, nikoliv naopak.

Jak dochází ke konstrukci hrozeb a bezpečnostních témat prostřednictvím jazyka popisuje teorie sekuritizace Kodaňské školy. Na rozdíl od Cohenovy (2002) teorie morálních panik nabízí širší spektrum hrozeb a jejich zdrojů, nové typy aktérů, koncept publika a ohrožené entity. Proto jsem ji zvolila jako jedno z teoretických východisek diplomové práce, přestože se jedná o koncept bezpečnostních studií a roli médií v procesu konstrukce hrozeb nevěnuje přílišnou pozornost. Navazující autoři tento nedostatek práci vytýkají a pokouší se teorii propojit s vybranými koncepty mediálních studií, včetně rámcování. Dvě hlavní

otázky položené autory sekuritizace „*Kdo může úspěšně ,dělat‘ nebo ,hovořit‘ o bezpečnosti, v souvislosti s jakými tématy, za jakých podmínek a s jakými účinky?*“ a „*V jakém okamžiku se stává argument o určité rétorické struktuře natolik významný, aby veřejnost pod jeho vlivem tolerovala porušování politických pravidel, jejichž překročení je za normálních okolností zapovězeno?*“ (Buzan et al. 2005, p. 25) se podobají Entmanově (1993) definici rámcování.

Následující kapitola proto přibližuje základní teze kodaňských autorů a jejich kritiku, věnuje se rozšíření konceptu na témata zdravotních krizí a shrnuje dosavadní poznatky o aktivní roli médií v procesu sekuritace.

1.2. Teorie sekuritizace Kodaňské školy

1.2.1. Přístup ke zkoumání bezpečnosti

Za jakých podmínek v mezinárodních vztazích vzniká bezpečnostní téma a jaké vlastnosti musí splňovat? Uvedené otázky si kladou výzkumníci Kodaňské školy Barry Buzan, Ole Waever a Jaap de Wilde v systematickém výzkumu fenoménu bezpečnosti. Odpověď nabízí v podobě teorie sekuritizace. Reagují na soudobou akademickou debatu v rámci bezpečnostních studií. Po konci studené války v 90. letech část teoretiků zpochybnila omezené vnímání bezpečnosti jako „*hrozby, použití a kontroly vojenské síly*“ (Walt 1991, p. 212). Posun ve vnímání bezpečnosti vyžadoval i posun ve způsobech analýzy konceptu (Buzan et al. 2005). Přichází s ním právě kodaňští autoři v knize *Bezpečnost- nový rámec pro analýzu* (2005), ve které popisují bezpečnost jako intersubjektivní proces a vychází přitom z lingvistické teorie. Sekuritizace představuje speciální typ řečového aktu realizovaný aktérem, který určitý problém označuje za bezpečnostní hrozbu pro daný referenční objekt s cílem získat mimořádné politické kompetence a legitimizovat je v očích veřejnosti (Buzan et al. 2005).

V definici zazněly některé jednotky analýzy, které před bližším popisem teorie sekuritizace vyžadují alespoň stručnou charakteristiku. Autoři rozlišují tři typy jednotek (Buzan et al. 2005):

- **Referenční objekty**- entity, které jsou v procesu sekuritizace označeny jako existenčně ohrožené a mohou si legitimně nárokovat právo na přežití. „*Právě na referenční objekt míří prst aktéra, který zároveň říká: jeho (její) existence musí být zachována, a proto je nezbytné...*“ (Buzan et al. 2005, p. 48). Prst může aktér namířit na jakýkoliv objekt, nicméně některé druhy referenčních objektů lze sekuritizovat snadněji. Autoři zastávající státocentrickou pozici jmenují mezi příklady stát, národy nebo civilizace. Jde totiž o „*interpretativní společenství*“, kontext společných principů legitimacy a hodnot, posilující společnou identitu a rétoriku v duchu „*my versus ostatní*“ (Buzan et al. 2005, p. 49).
- **Aktéři sekuritizace**- hybatelé procesu sekuritizace, iniciátoři řečového aktu prohlašující referenční objekty za existenčně ohrožené. Aktérem může být jednotlivec i skupina, v pojetí Kodaňské školy se jedná zpravidla o politické lídry, byrokratické aparáty, vládu či lobbisty. Ve výhodnější pozici se nachází všeobecně

přijatelní mluvčí bezpečnosti- důvěryhodní a respektovaní veřejností. Jak doplňuje Buzan (et al. 2005, p. 44), tato společenská moc není nikdy absolutní a „*klíč k úspěšné sekuritizaci nadržít nikdo a navždy*“.

- **Funkcionální aktéři**- nerealizují bezpečnostní řečový akt přímo, ale ovlivňují politická bezpečnostní rozhodnutí a působí na dynamiku v sektoru bezpečnosti.

1.2.2. Sekuritizace jako řečový akt

Proces sekuritizace se odehrává jako řečový akt. „*Právě prostřednictvím tohoto jednání se z tématu stává bezpečnostní problém – nikoliv nutně proto, že určitá existenční hrozba skutečně existuje, nýbrž proto, že téma je jako takový typ hrozby prezentováno*“ (Buzan et al. 2005, p. 35). Bezpečnostní problém je v pojetí Kodaňské školy tedy spíše vykonstruován než objeven. Sekuritizaci může výzkumník identifikovat pomocí specifické rétoriky- zdůrazňování zachování existence, priority určitého druhu jednání a naléhavých apelů „*nevyřešíme-li problém teď, bude pozdě a chybu už nenapravíme*“ (Buzan et al. 2005, p. 37). V analýze se autoři soustředí na politický diskurs- kdo sekuritizaci realizuje, jaká témata označuje za existenční hrozbu, na které referenční objekty se odvolává a za jakých podmínek je sekuritizace úspěšná.

Řečový akt realizuje aktér, který může téměř jakékoliv téma umístit na škále od **nepolitizovaného** (stát s tématem nemá nic společného a nestává se předmětem veřejných debat), přes **politizované** (téma se stává součástí veřejné politiky), po **sekuritizované**. Sekuritizace tématu představuje radikálnější verzi politizace. Aktér prezentuje téma jako bezpečnostní hrozbu, vyhrazuje si právo vybočit ze standardních politických procedur a přistoupit k mimořádným opatřením omezujícím lidskou svobodu. Jazyk bezpečnosti a hrozeb totiž ospravedlňuje v očích veřejnosti i kroky, které by za jiných okolností považovali lidé za nepřijatelné. Samotná prezentace a bezpečnostní diskurz však nestačí, představuje pouze sekuritizační pohyb. Úspěch sekuritizace nezávisí na aktérovi řečového aktu, nýbrž na publiku, kterému je adresován. Pokud aktérovy argumenty dokážou publikum přesvědčit o naléhavosti bezpečnostní hrozby, prioritě tématu nad ostatními a obhájit mimořádná opatření zasahujících do lidských svobod, vzniká plnohodnotný bezpečnostní problém (Buzan et al. 2005).

Je důležité poznamenat, že autoři neusilují o identifikaci objektivních- skutečně existujících- hrozeb. Objektivní měřítko bezpečnosti pro výzkumníky dosud nenabídla teorie ani politická praxe. Různé státy, instituce i jednotlivci se liší ve vnímání nebezpečí. Definici skutečných hrozeb proto kodaňští autoři považují za neúčinný cíl, místo toho zaměřují pozornost na způsoby konstrukce hrozeb. Sekuritizaci je podle nich třeba chápat jako intersubjektívni proces vznikající interakcí mezi aktéry, kontextem a referenčními objekty. Zařazení tématu do kategorie bezpečnostních problémů „*není výtvořem subjektivních a izolovaných myslí; jedná se o společenský produkt, o součást diskurzivního, sociálně konstruovaného a intersubjektívniho světa*“ (Buzan et al. 2005, p. 43).

Sociálně konstruktivistický přístup k povaze bezpečnosti však neznamená, že skutečná závažnost hrozby nehraje v sekuritizaci žádnou roli. Autoři ji řadí mezi nejdůležitější usnadňující podmínky bezpečnostního řečového aktu. Obecně rozdělují podmínky úspěšné sekuritizace do dvou kategorií (Buzan et al. 2005, p. 44):

- **Vnitřní-** týkající se lingvistické roviny a spočívající v dodržení „*gramatiky bezpečnosti*“. Aktér musí vytvořit příběh obsahující existenční hrozbu, zlomový nevratný bod a způsob obrany- zvládnutí hrozby.
- **Vnější-** týkající se kontextu, ve kterém se sekuritizace odehrává. Zahrnují například už zmíněnou objektivitu hrozby nebo sociálních charakteristik aktéra sekuritizace.

1.2.3. Sekuritizovaná témata

Podle Buzana (et al. 2005) se bezpečnostní téma objevuje, pokud je prezentováno jako existenční hrozba pro daný referenční objekt. Odvolání na bezpečnost pak ospravedlňuje ozbrojené síly, mobilizaci a další zvláštní prostředky. Pro rozlišení procesu sekuritizace od prosté politizace tématu autoři považují za nutné porozumět charakteru konkrétního referenčního objektu, neboť existenční hrozby nejsou univerzální a neměnné pro každého jednotlivce. „*Odmítáme zde tradicionalistickou redukci bezpečnostní problematiky na jeden jediný sektor a přikládáme se k názoru, že bezpečnost je zvláštním typem politiky, jenž nachází uplatnění v celé řadě problémových oblastí*“ (Buzan et al. 2005, p. 5).

Celkem rozlišují pět klíčových sektorů: vojenský, politický, ekonomický, environmentální a společenský. Sektory definují jako „*náhledy na mezinárodní systém, které*

stavi do popředí jeden konkrétní aspekt vztahů a interakcí mezi jeho veškerými jednotkami“ (Buzan 1993, p. 31). Jsou rozpracovány především jako analytické nástroje umožňující pohlízet na stejný celek z různých úhlů pohledu, zaměřit se na jednotlivé části, opět je spojit a pochopit vzájemné vztahy. Obecný termín bezpečnost v nich nabývá různých forem, zdroje a podstata existenční hrozby se v jednotlivých sektorech liší.

Ve **vojenském sektoru** teoretici zpravidla rozumí referenčním objektem stát. Bezpečnost je spojována s armádou a týká se působení útočných a obranných schopností. V **politickém sektoru** se bezpečností rozumí organizační stabilita státu a jeho legitimační nástroje- suverenity, systém vládnutí, ideologie- tvořící referenční objekty. V **sektoru společenském** referenční objekty představují rozsáhlé kolektivní identity nezávislé na státu, například národy nebo náboženské skupiny. Narušení jejich identity, jazyka, souboru pravidel chování nebo etnické čistoty lze vyjádřit v pojmech přežití, sekuritizovat. Například sekuritizace imigrantů závisí na tom, *„zdali nositelé dané kolektivní identity přistupují k jejímu utváření a zachování se spíše uzavřeným, nebo se spíše otevřeným, nepředpojatým hledím“* (Buzan et al. 2005, p. 33). Ekonomická bezpečnost se týká finančních prostředků, bez nichž nelze udržet životní úroveň. U **ekonomického sektoru** je podle Buzana (et al. 2005) obtížné definovat referenční objekty, neboť v tržním prostředí subjekty přirozeně vznikají, zanikají a málokdy jsou existenční hrozbě vystaveny národní ekonomiky jako celek. Naopak v **environmentálním sektoru** tvoří referenční objekty široké spektrum - od ohrožených živočišných a rostlinných druhů, přes vypalované pralesy, po planetární klima jako celek. Bezpečností se v tomto případě rozumí zachování biosféry jako nezbytné podmínky existence všech dalších forem lidské činnosti.

1.2.4. Kritika Kodaňské školy

Koncept sekuritizace se stal přínosným a často využívaným teoretickým rámcem při analýze bezpečnosti. Přesto kritici poukazují na řadu nedostatků, od kodaňských autorů se liší především chápáním jednotlivých částí konceptu.

Vuori (2008) se soustředí na definici bezpečnosti jako řečového aktu. Podle něj představuje řečový akt sekuritizace, nikoliv bezpečnost, a lze vést diskusi o důležitosti jazyka v celém procesu. Zda skutečně sociálně konstruuje realitu, nebo pouze utváří představu o realitě. McDonald (2008) a Hansen (2000) kritizují zdůrazňování promluvy před

jinými druhy prezentace. Bezpečnost lze totiž vyjádřit nejen slovy, ale také mlčením, fyzickou aktivitou, obrazy. Bližší zkoumání vizuální strany sekuritizace navrhuje i Williams (2003), zejména v souvislosti s přesunem politické komunikace na televizní obrazovky v době rozmachu audiovizuálních médií.

Z teorie Kodaňské školy podle McDonalda (2008) rovněž není patrné, v jakém okamžiku k sekuritizaci dochází- zda během promluvy, po přijetí sdělení publikem nebo po zavedení bezpečnostních opatření? Místo soustředění na řečový akt upřednostňuje zkoumat sekuritizaci jako dlouhodobý proces.

Další výtky směřují k příliš úzkému vymezení bezpečnosti vzdálenému od politické praxe a k silné státocentrické pozici kodaňských autorů. Přestože Kodaňská škola připouští aktivaci sekuritizace jinými než politickými aktéry a v knize najedeme tvrzení „*klíč k úspěšné sekuritizaci nadržívá v rukou nikdo konkrétní a navždy*“, hlavním sekuritizačním aktérem a zároveň referenčním objektem zůstává pro autory stát (Buzan et al. 2005, p. 44). Soustředí se na politický diskurz, zejména na politické elity dané společnosti. Navazující výzkumné studie jsou potom rovněž příliš státocentrické a neodpovídají realitě (Balzacq 2005). Neumožňují pochopit kontext, širší souvislosti a komplexnost procesu konstrukce hrozby. Přestože kladou důraz na komunikaci a přijetí sdělení publikem, nevěnují se blíže institucím umožňujícím masovou komunikaci. Podle Williamse (2003) jsou do procesu sekuritizace neodmyslitelně zapojené mediální organizace a výzkum by se měl více zaměřit na podobu vztahů médií s ostatními aktéry při konstrukci hrozeb. Vývoj médií, jejich užívání a novinářské praxe mění způsoby politické komunikace i proces sekuritizace⁶.

Na uvedenou kritiku navazuje i předkládaná diplomová práce. Analýza sekuritizačních procesů na úrovni masmédií umožňuje lépe pochopit komunikační tok od aktérů směrem k publiku a výslednou podobu bezpečnostního řečového aktu. Na rozdíl od kodaňských autorů vychází práce z předpokladu, že média hrají významnou úlohu při politické instrumentalizaci hrozeb. Rozhodují o aktérech oslovených k tématu, vybírají části

---

⁶ V návaznosti na společenský a mediální vývoj Blumer a Kavanagh (1999) počátek devadesátých let spojují s počátkem třetího věku politické komunikace: nadále oslabuje vztah mezi politickou stranou a voličem, strany už nemají masový charakter a stálou voličskou základnu definovanou sociální třídou, stávají se catch-all stranami, které mají za úkol získat nerozhodné „floating“ voliče napříč společenskými vrstvami. Politické zpravodajství nově dominuje televizním obrazovkám a stojí na hodnotách nestrannosti, vyváženosti. Politici ztrácí vliv na mediální obsahy. Novináři tvoří zprávy pomocí infotainmentu a human interest stories, politické zpravodajství staví na konkrétních lidech a jejich příbězích. Audiovizuální média navíc kladou důraz na řečnické schopnosti a image politika, televizní debaty proměnily soubor politických programů v soubor politických osobností (Corner et al. 2003, Škodová 2006).

z celého politického sdělení a doplňují kontext, který zprávu určitým způsobem zarámuje. Na jednotlivá mediální sdělení lze pohlížet jako na řečnické bezpečnostní akty, které putují k cílové skupině.

Práce rovněž reflektuje McDonaldu (2008) výtku směrem k úzkému časovému zaměření a analyzuje projevy sekuritizace z dlouhodobého hlediska.

Oproti Kodaňské škole diplomová práce také rozšiřuje spektrum sekuritizovaných témat o infekční onemocnění. Následující kapitoly proto nejdřív přiblíží vývoj vědeckého zkoumání nemocí ve vztahu k bezpečnosti a poté se věnují roli médií v procesu sekuritizace.

1.2.5. Sekuritizace infekčních onemocnění

Zastánci širokého pojetí bezpečnosti navazující na Kodaňskou školu rozšiřují schéma pěti sektorů o další témata, do kategorie bezpečnostních hrozeb se tak postupně dostala i infekční onemocnění. Vybraní autoři vyzývají k podrobnějšímu zkoumání hrozeb vznikajících epidemií pro politické, ekonomické a strategické zájmy státu (Dupont 2001, Price-Smith 2002). Mezi možnými negativními dopady jmenují ohrožení armády- materiálních zásob a vojáků zasahujících v ohnisku nákazy (Petersen 2002, Dupont 2001), ohrožení ekonomické a politické stability, Osterholm (2007, p. 55) mluví dokonce o možnosti státního kolapsu. K dalším zmiňovaným hrozbám patří bioterorismus, kdy zejména vlády prezentují přirozeně se vyskytující nemoc jako záměrně šířený virus určitým (zpravidla nestátním) aktérem⁷.

Tradiční teoretikové bezpečnosti oponují argumentem, že ne každá infekce má potenciál významně ohrozit národní bezpečnost, armádu a ekonomiku (McDonald & Kirk 2021). Cílem diplomové práce však není posouzení reálného rizika infekce ani míry škodlivosti jejích dopadů. Proto využívá koncept sekuritizace umožňující zaměřit pozornost na proces, jak aktéři konstruují konkrétní nemoci jako bezpečnostní hrozbu.

Dosavadní analýzy ukazují, že ne každá nemoc se stane předmětem sekuritizace. Aktéři konstruují jako bezpečnostní hrozbu vybrané typy infekcí, které lze prezentovat „příběhem nákazy“ (McDonald & Kirk 2021). Příběh nákazy se podobá příběhu existenční

---

⁷ Diskuze o skutečném původu viru se vedou i v případě respiračního onemocnění Covid-19. Stále není zřejmé, zda se virus SARS-CoV-2 přenesl ze zvířete na člověka ve volné přírodě, nebo šlo o únik uměle vytvořeného viru z výzkumné laboratoře ve Wu-Chanu. Druhá varianta však zůstává na úrovni spekulací a současné studie se spíše kloní k hypotéze, že pandemie vznikla přirozeně (Borsetti et al. 2022).

hrozby a gramaticke bezpečnosti, jež kodaňští autoři řadí mezi vnitřní jazykové podmínky úspěšné sekuritizace. Řečnický akt v tomto případě zahrnuje úvod o vzniku infekce, zápletku o jejím globálním rozšíření a závěrečný triumf vědy a epidemiologie. Sekuritizační narativ následně umožňuje přistupovat k nemoci jako k „*cizímu nepříteli, kterého je třeba porazit nebo potlačit*“ (Davies 2008, p. 18–19) a ospravedlňuje represivní politické kroky-omezení pohybu, omezení svobody slova, sledování, vymáhání pravidel prostřednictvím sankcí.

V posledních desetiletích vědci věnovali pozornost vazbě mezi infekčními chorobami a bezpečností například u epidemie HIV/AIDS v 80. letech minulého století, SARS v roce 2005, eboly v roce 2014 nebo viru Zika v roce 2016. Každá z nich demonstrovala svůj velký potenciál ohrozit populaci v globálním měřítku a u veřejnosti posílila vnímání zdravotních krizí jako reálných hrozeb. Infekční choroby se tak postupně přesunuly ze zdravotní agendy do bezpečnostní. Epidemie covidu-19 v uplynulých dvou letech přispěla k tomu, že se veřejné zdraví stává čím dál více předmětem sekuritizace (Dijkstra 2020, Temitope & Knight 2020).

1.2.6. Sekuritizace a média

Jakou roli hrají média v procesu sekuritizace? Teorie Kodaňské školy odpovídá na otázku jen částečně, soustřeďuje se primárně na řečové akty politických aktérů a média popisuje jako jejich nástroje, jako pasivní šířitele politických sdělení a jednání směrem k veřejnosti. Nevysvětluje způsoby, jakými novináři přebírají a interpretují bezpečnostní agendu. Koncept sekuritizace jako řečového aktu přitom umožňuje nahlížet na novináře nejen jako funkcionální aktéry nekriticky přejímající informace od politiků, ale i aktéry aktivně se podílející na konstrukci bezpečnostní hrozby. Sami autoři připouští, že „*z vazby mezi politizací a sekuritizací neplyne, že k sekuritizaci musí vždy přistupovat stát, obě kategorie mohou být aktivovány jinými aktéry*“ (Buzan et al. 2005, p. 34).

Vnímání bezpečnostních hrozeb v moderních společnostech většinou neutváří přímá zkušenost jednotlivců, nýbrž hromadné sdělovací prostředky a veřejný politický diskurz. Informační závislost na médiích u některých témat pak usnadňuje jejich sekuritizaci (Molnár et al. 2020, Vultee 2010).

Studie navazující na Kodaňskou školu rozvíjí načrtnutou funkcionální roli médií. V duchu normativních teorií poukazují na sklon médií nekriticky přebírat prohlášení a interpretaci událostí od politických autorit (O'Reilly 2008). Přestože věnují médiím více pozornosti než Kodaňská škola, lze jim vyčíst stejný nedostatek- stále se soustřeďují na média coby zprostředkovatele politických aktivit (Tkaczyk 2018).

Posun od médií jako „hlásné trouby vlády“ (O'Reilly 2008, p. 66) k jejich aktivní roli aktérů sekuritizace najdeme v textu Dolince (2010) *The Role of Mass Media in the Process of Securitization of International Terrorism*. Podíl médií na sekuritizačním procesu podle něj spočívá v individuálním stanovisku zpravodaje či mediální organizace, kteří následně nastolují agendu a vytváří mediální rámce odpovídající jejich záměru. Přirovnání sekuritizace k editoriační strategii lépe vystihuje aktivní funkci médií při konstrukci bezpečnostní agendy, nevyrovnává se ale s významnou součástí definice sekuritizace: „Aktér si vyhrazuje právo vypořádat se s problémem za použití mimořádných prostředků, tedy právo porušit normální pravidla politické hry“ (Buzan et al. 2005, p. 35). Editoriační strategie sleduje jiné cíle než ospravedlnění mimořádných politických opatření, zvláště komerční média usilují především o sledovanost a zisk.

Na uvedené limity upozorňuje Tkaczyk (2018, p. 55-56), snaží se s nimi vyrovnat pomocí sociologických teorií a popisuje sekuritizaci v médiích jako sociální jednání. Přístup „umožňuje reflektovat skutečnost, že v praxi se záměr sekuritizačního aktéra dostává do vztahů se zájmy mediálních organizací, právním rámcem jejich fungování a dalšími aspekty produkce zpráv. Koncepty žurnalistického pole, habitu, dispozic a symbolické moci umožňují pojmut média jako aktivního aktéra, který se podílí na kolektivním úsilí konstruovat realitu coby bezpečnostní problém, ovšem z jiného důvodu než politici“ (Tkaczyk 2018, p. 59). Teoretickou část končí návrhy dalšího empirického výzkumu v následujících oblastech: diskurzivního jednání- produkce zpráv, budování mediální agendy prvního a druhého stupně. Cíli diplomové práce lépe odpovídá druhá možnost, analýza míry mediálního pokrytí tématu jako bezpečnostního problému, zdůrazňovaných atributů a přítomnosti specifických rámců. Neboť „odpovídá na otázku, jak konkrétní zpravodajská pravidla selekce, zdůraznění, prezentace, prezentace dění a organizace sdělení pomáhají vytvářet bezpečnostní problém a podporovat jeho interní validitu“ (Tkaczyk 2018, p. 61).

Podobností mediálního procesu rámcování s procesem sekuritizace si všímají i další autoři. Podle Watsona (2012, p. 282) „Sekuritizace a rámcování mohou být chápány v mnoha

ohledech jako podobné výzkumné platformy, pro které publikum, aktér/komunikátor a kultura definují konstrukci významu“. Vultee (2010, p. 79) jde ještě dál: „Pokud je hlavní funkcí rámcování 'vybrat některé aspekty vnímané reality a učinit je významnějšími v komunikujícím textu' (Entman, 1993, p. 52), sekuritizace je forma rámcování, která zdůrazňuje existenciální hrozbu problému (...) a snižuje relevanci argumentů pro to, aby se s ní nakládalo jako s politickou rutinou“. Navrhuje, aby sekuritizace fungovala jako nezávislý mediální rámec- charakteristika některých bezpečnostních hrozeb a způsobů, jak tyto hrozby konstruovat.

1.2.6.1. Sekuritizační rámec

Mediální rámcování si lze představit jako tvorbu interpretačních balíčků pro určitá témata, což odpovídá i práci sekuritizačního aktéra (Vultee 2010). Pro výsledné vyznění není důležité jen to, co je řečeno, ale především jakým způsobem je to řečeno. Podobně jako u sekuritizace, zahrnuje proces rámcování hledání společných hodnot a idejí v kultuře dané cílové skupiny, aby výsledná prezentace problému (hrozby) byla pro publikum srozumitelná, interpretovaná zamýšleným způsobem aktéra a v konečném důsledku vedla k jeho úspěšné mobilizaci (Benford & Snow 2000).

Proto Vultee (2010) vyvozuje závěr, že teorie sekuritizace je koncipována jako mediální rámec charakterizující hrozby pro bezpečnost (spíše než skutečnou přítomnost hrozeb). Mezi znaky sekuritizačního rámce jmenuje sdílený pocit ohrožení, obavu o instituce či jednotlivce, souhlas s potřebou mimořádného zásahu, časté užívání vybraných slov a frází. Ty jmenují sami kodašní autoři: „nejvyšší důležitost“, „přežít“, „obrana“, „musíme zasáhnout teď, pak už může být pozdě“ (Buzan et al. 2005, p. 26- 27).

Podobně uvažuje Rychnovská (2014) a re-konceptualizuje sekuritizaci jako rámec hrozby. Soustředí se přitom na rozdílnou definici hrozeb různými aktéry, jak dochází k vyjednávání významu mezi mluvčími bezpečnosti a publikem. Inspiruje se Benfordem a Snowem (2000, p. 615), podle nichž aktéři rámcování „vyjednávají sdílené chápání nějakého problematického stavu nebo situace, mluví o potřebě změny, připisují zodpovědnost viníkovi, formulují alternativní soubor opatření a nabádají ostatní k podpoře změn“. Do procesu sekuritizace zasazuje jejich tři typy rámců, které odpovídají různým interpretacím hrozby a dohromady představují vývoj rámcování hrozby:

1. Diagnostický sekuritizační rámec – obsahuje definici situace a připsání zodpovědnosti za zdravotní krizi.
2. Prognostický sekuritizační rámec – obsahuje řešení krize nebo návrh strategie, plánu pro boj s virem.
3. Motivační sekuritizační rámec – obsahuje výzvu ke změně situace (Benford & Snow 2000).

1.2.6.2. Válečné metafory

Zahraniční analýzy rovněž ukazují, jak k sekuritizaci pandemie docházelo prostřednictvím válečných metafor. Například političtí vůdci Maďarska (Molnár et al. 2020), Spojených států, Spojeného království (Benziman 2020) nebo čínská média (Gui 2021) v projevech rámcovali covid-19 jako válku, aby strukturovali vnímání epidemie veřejnosti, ospravedlnili mimořádné politické kroky a omezení základních práv. Vojenskou terminologii zmiňují i autoři analýzy světových médií jako součást konfliktního rámcování epidemie covidu-19 (Ogbodo et al. 2020).

Metafory představují jazykový nástroj pomáhající lidem porozumět vnějšimu světu a vyjádřit vnitřní pocity (Lakoff & Johnson, 1980). Mnoho vědců poukázalo na časté využívání válečných metafor v mediálním pokrytí epidemií infekčních onemocnění, mezi důvody jmenují dlouholetý biomedicínský model zdraví založený na opozičním vztahu lidí a nemocí. Na jedné straně válečné metafory posilují morálku veřejnosti, na druhé má jejich nadměrné užívání potenciál vyvolat zbytečnou paniku (Gui 2021, Wallis & Nerlich 2005).

Benziman (2020) v kvalitativní analýze popsal, jak jednotlivé válečné rámce spoluutvářely vnímání epidemie covidu-19 v anglosaských zemích a jak politikům umožnily žádat po veřejnosti dodržování extrémních opatření. V době války jsou lidé vůči politickým představitelům méně kritičtí, ochotněji se obětují pro kolektiv, vzhlíží k válečným hrdinům jako vzorům hodným následování. Válečná metafora zobrazuje epidemii černo-bíle, jako konflikt směřující ke konečnému bodu, výhře nebo prohře. Nepřipravuje občany na dlouhotrvající „boj“ s nejistým výsledkem a opakující se epidemické vlny (Benziman 2020).

Válečné metafory lze podle provedených zahraničních studií rozdělit do několika kategorií. Benziman (2020, p. 253) metodou zakotvené teorie identifikoval pět válečných rámců v prohlášeních vůdčích politiků Spojeného království a Spojených států, kterými rámovali vnímání epidemie covidu-19: „*Popis pandemie jako války, slib plánu, jak ji*

„vyhrát“, označit izolaci za vlastenectví, lékařské týmy za hrdiny a vyzdvihovat „naše“ (lepší) překonání války oproti ostatním státům“. Zdůrazňuje také související narativy- představení viru jako společného nepřítele, proti kterému se národ musí semknout a bojovat, a popis neodvratných dopadů spojených s válkou (oběti na životech, chaos, postupné zhoršování situace). Zároveň přirovnání epidemie k válce slibuje konečný výsledek, vítězství nad virem.

Sekuritizaci epidemie covidu-19 prostřednictvím válečných metafor popsal také kolektiv autorů Molnára, Takácse a Jakusné Harnose (2020), výsledkem analýzy projevů premiéra Viktora Orbána ve veřejnoprávních médiích jsou tři významové oblasti užití válečných metafor: strach, válka a vojenská akce. Oblast strachu zahrnovala fráze „hrozící nebezpečí“, „vážné nebezpečí“, „ohrožení“, „způsobit škodu“, „hrozba pro lidský život“ a sekuritizovala epidemii tak, že ji označila za hrozbu pro lidské zdraví a ekonomickou stabilitu. Druhá významová oblast definovala epidemii ve válečných termínech- „boj proti neviditelnému nepříteli“, zdravotníci a operační vládní skupiny jako „zálohy“ a „první linie“. Premiér rovněž používal narativy, které identifikoval Benziman (2020) u amerických a britských politiků. Mluvil o „strategii“, „bojovém plánu“ a po první epidemické vlně o „vítězství první bitvy“. Třetí oblast obsahovala více podstatných jmen popisujících vojenskou sílu a akce: „mobilizace“, „ochrana lidských životů“, „operační“ a „pracovní skupina“.

1.3. Onemocnění covid-19

Následující kapitola stručně seznamuje s epidemií covidu-19, charakterem onemocnění a vývojem průběhu epidemie v analyzovaném období v České republice. První řádky věnuje terminologii, neboť některé publikace a média zaměňují název viru s názvem onemocnění. Covid-19 označuje infekční onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2. Čínské centrum pro kontrolu a prevenci nemocí původně infekci pojmenovalo jako nový koronavirus 2019, Mezinárodní výbor pro taxonomii virů následně název změnil na Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus-2 (Jin et al. 2020) a konečnou podobu termínu zavedla Světová zdravotnická organizace: Coronavirus Disease-2019, zkráceně covid-19 (WHO 2020).

První případy nákazy byly zaznamenány v čínském Wu-chanu v provincii Chu-pej koncem prosince roku 2019, počáteční šíření infekce souviselo s trhem s mořskými plody Huanan (Mehta et al. 2021). Vzhledem k exponenciálnímu nárůstu počtu případů v Číně a následně v dalších zemích Světová zdravotnická organizace 11. března 2020 vyhlásila covid-19 za pandemii. Vývoj SARS-CoV-2, vznik nových variant viru a šíření nákazy zůstává problémem i v době psaní této kapitoly. Panel WHO (2022) k 26. červnu roku 2022 informuje o více než 4 milionech nově infikovaných za poslední sledovaný týden. Celkem uvádí 541 milionů potvrzených případů nákazy a více než 6 milionů obětí onemocnění covid-19. Vzhledem k dopadu na světovou populaci představuje pandemie covidu-19 nejzávažnější zdravotní krizi od španělské chřipky v roce 1918 (Casella et al. 2022).

Bezprecedentní globální ekonomický pokles v důsledku pandemie spolu s obrovskými ztrátami na životech přitáhl celosvětovou pozornost k původu SARS-CoV-2. Stál na začátku přenos ve volné přírodě ze zvířete na člověka (tzv. zoonotické zavlečení viru), nebo únik umělého viru vyvíjeného ve wu-chanské laboratoři? Otázka vyvolala nejen odbornou diskuzi, inspirovala také konspirační teorie publikované alternativními médii a politickou propagandu (Borsetti et al. 2022). V červenci 2020 proto Světová zdravotnická organizace ve spolupráci s Čínou vyslala na místo mezinárodní expertní tým s cílem porozumět původu nového typu koronaviru. Závěrečná zpráva *WHO-convened global study of origins of SARS-CoV-2* (2021) shledala přímé nebo nepřímé zoonotické zavlečení viru jako nejpravděpodobnější scénář, nicméně nevyloučila ani umělý původ. Jak uvedl generální ředitel WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus (2021), „všechny hypotézy zůstávají na stole. Tato zpráva je velmi důležitým začátkem, ale nikoliv koncem (...) nalezení původu viru nějakou dobu trvá a tuto informaci světu dlužíme, abychom mohli společně podniknout kroky

ke snížení rizika, že se epidemie bude jednou opakovat“. Zodpovězení položených otázek tak zůstává výzvou pro budoucí studie.

1.3.1. Charakter onemocnění

Covid-19 představuje vysoce nakažlivé virové onemocnění přenášené nejčastěji přímým kontaktem a kapénkami, které vznikají při kašli nebo kýchnutí nakaženého. Infekci však může šířit i jedinec bez příznaků (Tian et al. 2020). Inkubační doba covidu-19 se pohybuje od 2 do 14 dnů, každý nakažený může zpravidla infikovat dva další jedince v neimunní populaci (hodnota odpovídající reprodukčnímu číslu R), což vysvětluje exponenciální nárůst počtu případů (Kakodkar et al. 2020). Literatura zároveň popisuje případy super-přenašečů, kteří za určitých podmínek (například na hromadných akcích) nakazí mnohonásobně více lidí (Cave 2020).

Většina pacientů prodělá mírné až středně těžké respirační onemocnění projevující se kašlem, dušností, horečkou, únavou. Mezi méně častými příznaky WHO (2021b) jmenuje ztrátu chuti nebo čichu, bolest krku, hlavy, svalů a kloubů, nevolnost, závratě. Obecně lze u nakažených covidem-19 pozorovat široké spektrum klinických projevů od bezpříznakové infekce po závažný zdravotní stav a následné úmrtí. Do nejvíce ohrožené skupiny patří lidé s kardiovaskulárním onemocněním, cukrovkou, chronickým respiračním onemocněním, rakovinou. Dalšími rizikovými faktory jsou věk a obezita (Jin et al. 2020). Studie také zjistily vyšší úmrtnost u mužů než žen (Tay et al. 2020). Nemoc při závažném průběhu poškozuje zejména plíce, podle Mehty (et al. 2021) však virus může negativně ovlivnit jakýkoli orgán.

Z Číny se onemocnění postupně rozšířilo na všechny kontinenty. Státy nejdříve reagovaly zavedením restriktivních opatření- nošení roušek na veřejnosti, omezení shromažďování, izolace nakažených. Uvedené kroky na čas omezily šíření infekce, ale nevytvořily kolektivní imunitu populace a po rozvolnění začaly epidemiologické křivky opět stoupat (Zhou et al. 2020). Vzhledem k virovému charakteru onemocnění a omezeným možnostem adekvátní léčby vědci soustředili úsilí do vývoje bezpečné a účinné vakcíny proti covidu-19. Na jaře roku 2020 začaly ve Spojených státech vznikat první klinické studie vakcín proti SARS-CoV-2 a už v prosinci obě vakcíny vyvinuté společností Pfizer a Moderna získaly povolení pro nouzové použití (Abbasi 2020). Do července 2022 je následovalo dalších 11 vakcín (WHO 2022b) a téměř 67% světové populace⁸ obdrželo

---

⁸ Údaje platné k 5. 7. 2022

alespoň jednu očkovací dávku některé z nich (Our World in Data 2022). Problémem zůstává nespravedlivé globální přerozdělování vakcín a miliarda nenačkovaných lidí v rozvojových zemích (WHO 2022c).

Opakované vlny propuknutí onemocnění covid-19 v řadě zemí vědci připisují především vzniku mutantních variant viru (Cascella et al. 2021). SARS-CoV-2 se stejně jako ostatní RNA viry přizpůsobuje svým lidským hostitelům a geneticky vyvíjí, jinými slovy vytváří nové varianty s odlišnými vlastnostmi. Od začátku pandemie vzniklo množství variant, z nichž pouze několik významně dopadlo na globální veřejné zdraví a získalo od WHO označení „varianty vzbuzující obavy“ (Cascella et al. 2021):

- Alpha (B.1.1.7)- varianta poprvé popsána ve Velké Británii koncem prosince 2020,
- Beta (B.1.351)- varianta identifikovaná v jižní Africe v prosinci 2020,
- Gamma (P.1)- varianta poprvé hlášena v Brazílii počátkem ledna 2021,
- Delta (B.1.617.2)- varianta popsána v Indii v prosinci 2020,
- Omicron (B.1.1.529)- varianta poprvé zaznamenaná v jižní Africe v listopadu 2021.

Mutantní varianty viru vzbuzují obavy z několika důvodů. Necháávají pozadu pokročilý klinický výzkum onemocnění a brání lepšímu pochopení SARS-CoV-2, neboť otevírají stále nové neznámé. Za významné riziko Cascella (et al. 2021) považuje také vznik variant s natolik odlišnými vlastnostmi, že vyvinuté vakcíny proti covidu-19 přestanou účinkovat.

1.3.2. Covid-19 v České republice

„Je skutečně lépe být v tomto směru aktivní hned na začátku, když ta epidemie je ještě v počátku, než to pak řešit ex-post, jako se to bohužel stalo v Itálii, kdy pak už ta opatření se ukazují jako nepřiliš efektivní vzhledem k těm nárůstům, které vidíme, a které jsou každý den vyšší a vyšší. Je to jak počet nakažených, kdy za věřejšek je to 1 700 osob za jeden den, tak počet úmrtí. To tu skutečně nechceme. Nechceme, aby se ta epidemie takto rozšířila“ (Vláda České republiky 2020b).

Slova českého ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha 10. března 2020 po jednání Bezpečnostní rady státu, kterými zdůvodnil mimořádná protiepidemická opatření

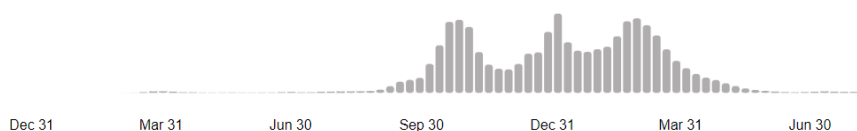
zasahujících kulturu a školství. I přes zásadní omezení společenského života se epidemie v Česku o několik měsíců později rozšířila a denní přírůstky nakažených mnohonásobně převyšovaly citované statistiky z Itálie. Od 1. března, kdy hygienici zaznamenali v zemi první tři nakažené covidem-19, uplynuly dva roky a virus stále koluje v populaci. Poslední kumulativní data WHO (2022d) k 15. červenci informují o téměř čtyřech milionech nakažených a více než čtyřiceti tisících zemřelých Čechů.

Z hlediska epidemických statistik Česká republika v analyzovaném období začínala jako premiant a končila jako jedna z nejhůře postižených zemí na světě⁹ (Our World in Data 2021). K méně zasaženým zemím patřila ještě koncem léta 2020, od září začaly přibývat případy nakažených, od října výrazně rostl počet mrtvých s nákazou, v listopadu několikrát překročil hranici dvou set mrtvých za den (WHO 2022d).

Obrázek 1: Grafika WHO znázorňující vývoj počtu nakažených a zemřelých s covidem-19 v ČR

3 949 492

confirmed cases

40 346

deaths

Source: World Health Organization

Data may be incomplete for the current day or week.

Zdroj: WHO (2022d)

Pokud by existovalo grafické znázornění intenzity přijatých politických restrikcí, mělo by ve sledovaném období rovněž podobu vln. Vládní kabinet opakovaně vyhlásil nouzový stav, který provázela opatření omezující sociální kontakt. Podle ústavního zákona

⁹ Poslední den analyzovaného období zařadil kumulativní počet úmrtí na milion obyvatel 2495 Česko na třetí místo v žebříčku nejpostiženějších států- za Peru a Gibraltar (Our World in data).

o bezpečnosti České republiky (2000) „*Vláda může vyhlásit nouzový stav v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost*“.

Kvůli epidemii byl nouzový stav poprvé vyhlášen 12. března 2020 a opakovaně prodloužen na 66 dní. Na jeho základě vláda nařídila uzavření většiny obchodů a služeb, omezila fungování škol i cestování za hranice. Kromě restrikcí nouzový stav podle politiků umožnil efektivnější centrální nákupy ochranných pomůcek i jednodušší nasazení armády. Přesto média citovala kritiku nedostatku ochranných pomůcek ze strany různých profesí- lékařů či pracovníků sociálních služeb (Špaček 2020). Poté Ministerstvo zdravotnictví vydávalo protiepidemická opatření na základě zákona o ochraně veřejného zdraví- až do vyhlášení dalšího nouzového stavu. Ten začal platit na konci září a opět s sebou přinesl zpřísnění restrikcí. Mnoho aktivit bylo podmíněno nošením ochrany dýchacích cest nebo negativním testem na covid-19. I přes politické boje a právní debaty o ústavnosti byl stav nouze mnohokrát prodloužen a trval po zbytek analyzovaného období (Vláda České republiky 2022).

Vládní nařízení zasáhla do běžného života obyvatel, školství, kultury i hospodářství. Hrubý domácí produkt české ekonomiky se v roce 2020 reálně propadl o 5,6 %, což Český statistický úřad označil za nejhlubší snížení za dobu existence samostatné republiky (Zábojníková & Kamenický 2021). Podle dat panelového výzkumu Život během pandemie (2022) uzavření ekonomiky v prvních měsících vedlo k dlouhodobému nárůstu příjmové chudoby v české společnosti. Autoři mezi negativními dopady pandemie dále jmenují zhoršení duševního zdraví, na jaře 2020 trojnásobně vzrostl počet respondentů pociťujících příznaky deprese či úzkosti.

2 Výzkumná část

Předchozí kapitoly přiblížily teoretická východiska a tematický kontext. Předmětem následujícího oddílu je metodologický postup směřující k naplnění cíle práce, analýze projevů sekuritizace ve zpravodajství o covidu-19. První část popisuje metodologické ukotvení, kvantitativní obsahovou analýzu a analýzu rámcování. Navazující druhá část blíže popisuje jednotlivé kroky analýzy a shrnuje metodologická východiska: výzkumné cíle, výzkumné otázky a jejich operacionalizaci, výběrovou proceduru, definici vzorku a obsahových kategorií. Z popsaného metodologického postupu vychází provedení výzkumu a reflexe zjištění v Analytické části práce.

2.1. Metodologické ukotvení

2.1.1. Kvantitativní obsahová analýza

Podle Balzacqa (2005) lze zkoumat procesy sekuritizace a konstrukce hrozeb třemi metodologickými technikami: diskurzivní analýzou, etnografickým výzkumem a obsahovou analýzou. Vymezenému výzkumnému cíli práce nejlépe odpovídá poslední možnost, obsahová analýza míry mediálního pokrytí tématu jako bezpečnostního problému, zdůrazňovaných atributů a přítomnosti specifických rámců. Neboť „odpovídá na otázku, jak konkrétní zpravodajská pravidla selekce, zdůraznění, prezentace dění a organizace sdělení pomáhají vytvářet bezpečnostní problém a podporovat jeho interní validitu“ (Tkaczyk 2018, p. 61).

Základní výzkumnou metodou práce je tedy kvantitativní obsahová analýza definovaná americkým sociologem Berelsonem (1952). Oproti kvalitativním výzkumným postupům umožňuje zpracovat velké soubory dat a popsat proměnu mediálních obsahů v delším časovém horizontu. Klade si otázky co, kdo a kolik, zaměřuje se především na rozsah studovaných jevů. Mezi charakteristickými rysy jmenují Trampota a Vojtěchovská (2010) vysokou míru strukturovatelnosti a s tím spojený vysoký stupeň ověřitelnosti. Výstup kvantitativní obsahové analýzy představují statistické údaje, které lze přehledně prezentovat v tabulkách a grafech. Výsledky by měly být reliabilní, jinými slovy intersubjektivně ověřitelné. Jestliže bude více výzkumníků nezávisle studovat stejný materiál, měli by dojít

ke stejným závěrům, pokud se stav analyzovaných objektů nezměnil (Disman 2000).

Postup analýzy se řídí následujícími kroky, přičemž každý z nich podléhá explicitně stanoveným pravidlům:

1. Formulování výzkumné otázky nebo hypotézy
2. Definice výběrového souboru/populace
3. Výběr vhodného vzorku z výzkumného souboru
4. Výběr a definice analyzované jednotky měření
5. Konstrukce kategorií obsahu, které budou následně analyzovány
6. Stanovení systému kvantifikace
7. Možnost zaškolení kódovače, provedení pilotního výzkumu
8. Kódování obsahů
9. Analýza shromážděných dat
10. Sestavení výsledků a jejich následná prezentace, definice závěrů (Wimmer & Dominick 2006, p. 160).

Výše uvedené kroky následuje i vlastní obsahová analýza, podrobněji se jim věnuje následující kapitola 3.2. Metodologická východiska. Vynechán byl pouze sedmý bod, zaškolení kódovače, a formulace hypotéz. Vzhledem k charakteru tématu a jeho omezenému zpracování v českém mediálním prostředí upřednostňuji stanovení výzkumných otázek. Odpovědi na jednoznačně definované výzkumné otázky umožňují získat informace o způsobech konstrukce hrozby v širším kontextu, než vyvracení předem nastavených hypotéz.

Z kvantitativního charakteru analýzy vyplývají některá její omezení. Výzkumník shromáždí velké množství dat, neporozumí však jejich významu. Je schopen analyzovat podíly proměnných, nedokáže je však interpretovat, vysvětlit příčiny a souvislosti, co nalezené vztahy znamenají. Podle Trampoty a Vojtěchovské (2010) kvantitativní metody vyvolávají představu objektivitu získaných dat, přestože jsou výsledkem kategorizačního systému vytvořeného výzkumníkem. Kvantitativní data zaručují vysokou reliabilitu měření, ale zároveň jeho nízkou validitu. „*Sešněrování dat do korzetu předem připravených kategorií*“ redukuje a zkresluje zkoumanou skutečnost (Disman 2000, p. 298). Každé

zařazení do kategorie zdůrazňuje určité vlastnosti proměnné, a jiné přitom opomíjí. Čím méně je analyzovaných kategorií, tím více výzkumník provádí konstrukci namísto analýzy (Trampota & Vojtěchovská 2010).

Nicméně cílem diplomové práce není vysvětlení příčin a způsobů sekuritizace zdravotních problémů v médiích. Naopak, má ambici popsat míru projevů sekuritizace a komunikace vytváření paniky v českém zpravodajství o covidu-19 v delším časovém horizontu. Takový popis mediálních sdělení může v budoucnu posloužit jako východisko dalšího výzkumu, například zjišťování potenciálního vlivu daného sdělení na příjemce, srovnávání výsledků mezi různými studii, typy médií a časovými obdobími apod.

2.1.2. Analýza rámcování

Při studiu rámcování může analytik zvolit kvalitativní nebo kvantitativní přístup. V **kvalitativní analýze** hledá v mediálních obsazích specifické rámce pro dané téma a postupuje induktivně. Subjektivní postup však s sebou nese obecné nevýhody kvalitativních výzkumů jmenované v předchozí kapitole, výzkumník navíc může identifikovat určité rámce, které odráží jeho očekávání, a nezaznamenat přitom ostatní přítomné rámce (Tankard 2003). Upřednostňování výzkumů specifických rámců rovněž vede k velkému množství rámců, přičemž jejich operační definice se podobají. Jak vystihují Danová a Rauppová (2018, p. 204) „*zatímco počet rámců je omezený, počet názvů rámců zřejmě nikoliv*“. To vede slovy autorky k nesystematičnosti a roztržitosti teorie rámcování, nové výzkumy mohou mít problém zorientovat se v dosavadní literatuře. I proto v diplomové práci upřednostňuji **kvantitativní přístup**- na základě rešerše pracuji s předem definovaným seznamem rámců a ověřuji jejich výskyt ve vybraném vzorku. Zároveň reflektuji nedostatek metody, na který upozorňují Hertog a McLeod (2003): kvantitativní analýza není vhodná pro odhalení nevyslovených skrytých významů, jež také spoluutváří výsledné rámcování události.

K přesné identifikaci rámce v mediálních obsazích výzkumníkovi slouží operační definice, převod konceptu z jazyka teorie do indikátorů, měřitelných znaků. Podle Entmana (1993, p. 52) se v mediálním textu rámec projevuje „*přítomností či absencí určitých klíčových slov, frází, stereotypních obrazů, zdrojů informací a větami obsahujícími tematicky posilující shluky skutečností či soudů*“. Mezi další kritéria patří rozpoznatelné konceptuální a lingvistické charakteristiky, odlišitelnost rámce od ostatních rámců a běžný

výskyt v novinářské praxi. Dále by rámec neměl odrážet pouze výzkumníkovy představy, nýbrž měl by být rozpoznatelný i jinými lidmi (Cappela & Jamieson 1997).

Tankard (2003, p. 101) při analýze rámcování doporučuje zaměřit pozornost na následující „ústřední body“ mediálního textu: titulky (případně nadtitulky, podtitulky), fotografie, popisky fotografií, perexy, zdroje, citace, loga a identifikace článků, grafiky (tabulky, grafy, statistiky), jakož i shrnující odstavce v závěru zprávy.

2.2. Metodologická východiska

2.2.1. Výzkumný problém

Výzkum se soustředí na mediální prezentaci zdravotního problému, epidemie covidu-19, jako bezpečnostní hrozby podobné vojenskému konfliktu. Uvedený proces vystihuje teorie Kodaňské školy o sekuritizaci, speciálním typu řečového aktu, který určitý problém označuje za bezpečnostní hrozbu s cílem získat mimořádné politické kompetence a legitimizovat je v očích veřejnosti (Buzan et al. 2005). Jak uvádí autoři teorie, událost nebo osoba jsou vyhodnoceny jako hrozba nikoli „*nutně proto, že existenční hrozba skutečně existuje, nýbrž protože daná záležitost je jako hrozba prezentována*“ (Buzan et al. 2005, p. 24). Současný výzkum rozšiřuje aplikaci teorie z politické a vojenské oblasti i na další témata (Tkaczyk 2018), mnozí autoři se shodují, že se veřejné zdraví během epidemie covidu-19 stává čím dál více předmětem sekuritizace (Dijkstra 2020, Temitope & Knight 2020). Vnímání bezpečnostních hrozeb v moderních společnostech většinou neutváří přímá zkušenost jednotlivců, nýbrž hromadné sdělovací prostředky a veřejný politický diskurz. Informační závislost na médiích u některých témat pak usnadňuje jejich sekuritizaci (Molnár et al. 2020).

Roli médií v procesu politické instrumentalizace hrozeb reflektuje například Tkaczyk (2018) nebo Dolinec (2010). Na rozdíl od Kodaňské školy, připisující médiím pasivní funkci šířitele informací o politických jednáních, považují právě hromadné sdělovací prostředky za aktivní aktéry sekuritizace- reflektují sekuritizační akty politiků a podílí se na konstrukci bezpečnostních problémů. Teorie sekuritizace navíc připomíná koncept mediálních studií, rámcování. Centrální organizační myšlenku, která pomáhá novinářům i publiku dávat smysl událostem a umožňuje autorovi „*vybírat a zdůrazňovat některé aspekty události způsobem, který podporuje určitý způsob interpretace či hodnocení*“ (Entman, 1993, p. 52). Proto se práce zaměřuje na projevy sekuritizace v českém zpravodajství o epidemii covidu-19 v tištěných celostátních denících, sleduje přítomnost sekuritizačního rámce definovaného Vulteem (2010), způsob informování o epidemii pomocí válečných metafor a příznakovost výpovědí, do jaké míry jsou vyjádření expresivní, emocionální.

2.2.2. Výzkumný cíl

Každý výzkum začíná stanovením jasného cíle, který by měl být jednoznačně definován formou výzkumných otázek. Definice výzkumné otázky představuje návod pro výzkumníka, co má v analyzovaných obsazích hledat a analyzovat (Trampota & Vojtěchovská 2010). Diplomová práce má identifikovat projevy sekuritizace a komunikace vytváření paniky v českém zpravodajství o covidu-19 v období jednoho roku. Konkrétně si klade tři výzkumné cíle:

1. Zjistit pomocí kvantitativní obsahové analýzy, jak výrazně se sekuritizace epidemie covidu-19 projevila v českých mediálních obsazích, a ověřit přítomnost válečných metafor v tematických zpravodajských příspěvcích.
2. Blíže popsat příspěvky s projevy sekuritizace- strukturu citovaných aktérů, konkrétní výrazy válečné terminologie užívané médií a aktéry, časový vývoj jejich výskytu.
3. Přinést poznatky o charakteristice zpravodajství z hlediska příznakovosti výpovědí, jinými slovy tónu jejich vyznění, zda je alarmující, zklidňující nebo neutrální.

2.2.3. Výzkumné otázky

Popsané cíle odráží následující výzkumné otázky vycházející z Teoretické části práce:

VO1: Jak často sledovaná média k informování o epidemii Covid-19 využívala sekuritizační rámec?

VO2: Jaká je četnost výskytu válečných metafor epidemie covidu-19 v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec?

VO3: Jaké válečné metafory se vyskytují v analyzovaných zpravodajských příspěvcích?

VO4: Jací aktéři vystupují ve zpravodajských příspěvcích o covidu-19 obsahujících sekuritizační rámec?

VO5: Jaká je příznakovost výpovědí aktérů v mediálně reflektovaných výrocích?

VO6: Jak se sledované vlastnosti zpravodajství o covidu-19 vyvíjely v čase?

VO1: Jak často sledovaná média k informování o epidemii Covid-19 využívala sekuritizační rámec?

První výzkumná otázka zjišťuje, kolik článků ze všech analyzovaných zpravodajských příspěvků o covidu-19 obsahuje sekuritizační rámec- sdílený pocit ohrožení národa a souhlas s nutností zakročit neobvyklým způsobem. Operacionalizace vychází z definice Vulteeho (2010, p. 38), podle kterého „... *indikátory poukazují na sdílené kulturní porozumění hrozby, předkládají to, že hrozba je reálná spíše nežli pouze metaforická a směřují k myšlence, že hrozba by se měla vnímat důležitěji než běžná politika*“. Buzan (et al. 2005, p. 26-27) dodává často užívaná slovní spojení: „*nejvyšší důležitost*“, „*obrana*“, „*přežít*“, „*musíme zasáhnout teď, pak už může být pozdě*“.

Ve druhém kroku analýza určí, o kterou kategorii sekuritizačního rámce se jedná. Vychází přitom z definice Benforda a Snowa (1988) a rozliší:

1. Diagnostický sekuritizační rámec – obsahuje definici situace a připsání zodpovědnosti za zdravotní krizi.
2. Prognostický sekuritizační rámec – obsahuje řešení krize nebo návrh strategie, plánu pro boj s virem.
3. Motivační sekuritizační rámec – obsahuje výzvu ke změně situace.

Uvedené kategorie odpovídají podle Benforda a Snowa (1988) třem interpretačním funkcím, Rychnovská (2014) je označuje za tři stupně vývoje konstrukce hrozby.

VO2: Jaká je četnost výskytu válečných metafor epidemie covidu-19 v v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec?

Druhá výzkumná otázka se zaměřuje na vlastnosti analyzovaného souboru zpráv obsahujících sekuritizační rámec z hlediska válečných metafor a rozděluje příspěvky do dvou kategorií podle (ne)přítomnosti vojenské terminologie.

VO3: Jaké válečné metafory se vyskytují v analyzovaných zpravodajských příspěvcích?

Cílem výzkumné otázky je ověřit výskyt válečných metafor zjištěných zahraničními

výzkumy v tištěném českém zpravodajství o covidu-19.

Vychází z kvalitativní analýzy politických projevů Benzimana (2020), který identifikoval následující válečné rámce:

1. **Koncipování epidemie jako války, bitvy, boje.** Národ se musí semknout a bojovat proti společnému nepříteli- viru. Zároveň dává rámec veřejnosti naději, že válku nakonec vyhraje.
2. **Máme plán.** Vůdčí představitelé dávali lidem naději sliby do budoucna, strategickými plány pro zvládnutí situace a následné hospodářské krize.
3. **Izolace jako projev vlastenectví.** Zákaz shromažďování je pro společnou věc, vítězství nad epidemií. Vlastenectví - kromě lásky k vlasti - představuje také ochotu obětovat se pro kolektiv.
4. **Zdravotníci jako váleční hrdinové.** Kromě pojmenování válečného nepřítele vůdci představili i hrdiny boje, lékaře v první linii.
5. **S globální epidemií bojují všichni, ale „my“ lépe než ostatní.**

Dále reflektuje konkrétní vojenskou terminologii popsanou kolektivem autorů Molnára, Takácse a Jakusné Harnose (2020):

1. **Oblast strachu-** „hrozící nebezpečí“, „vážné nebezpečí“, „ohrožení“, „způsobit škodu“, „hrozba pro lidský život“.
2. **Definice epidemie vojenskými výrazy-** „boj proti neviditelnému nepříteli“, zdravotníci a operační vládní skupiny jako „zálohy“ a „první linie“, „strategie“, „bojový plán“
3. **Akce-** „mobilizace“, „ochrana lidských životů“, „operační“ a „pracovní skupina“.

Podle analýzy rámcování globálního mediálního pokrytí pandemie covidu-19 novináři přebírali vybrané výrazy politiků, například „boj proti viru“, „válka s virem“, „boj proti neviditelnému nepříteli“ (Ogbodo et al. 2020). Přítomnost válečných metafor v českých mediálních obsazích potvrdily analýzy českého projektu COVID-19 Infodemie (Vodochodský 2021), proto vlastní výzkum data o výskytu metafor navíc doplní konkrétními příklady jejich užívání.

VO4: Jací aktéři vystupují ve zpravodajských příspěvcích o covidu-19 obsahujících sekuritizační rámec?

Výzkumná otázka zjišťuje strukturu respondentů, kteří dostali prostor k vyjádření ve zpravodajských příspěvcích o covidu-19 obsahujících sekuritizační rámec. Slovy teorie sekuritizace se jedná o aktéry, kteří „*mohou pojem bezpečnosti naplňovat konkrétním obsahem*“ (Buzan et al. 2005, p. 44). Porozumění struktury osob angažujících se v sekuritizačním dění kodašší autoři považují za jeden z primárních cílů výzkumů sekuritizace. Výběr zdrojů tvoří rovněž jeden z klíčových mechanismů rámcování (Tankard 2003). Osoby vyjadřující se k epidemii covidu-19 v mediálním prostoru nabízí definici, interpretaci a hodnocení situace.

Indikátorem výzkumné otázky jsou citované osoby- kódovány budou přímé citace i parafráze vyjádření. V případě více oslovených respondentů Schulz et al. (2004) rozlišuje aktéry na hlavní a vedlejší. Hlavního aktéra představuje jednotlivec, skupina či instituce, která se k tématu v článku vyjadřuje jako první a je citována nejčastěji. Vedlejší aktéři jsou citováni jako další v pořadí a jejich názor je zastoupen v článku méně.

VO5: Jaká je příznakovost výpovědí aktérů v mediálně reflektovaných výrocích?

Příznakovost výpovědi se vztahuje ke způsobu hodnocení situace. Mediální rámec se kromě zdůrazňování určitých aspektů události vyznačují také tónem laděným volbou slov, přívlastků, metafor. Výsledné vyznění pak může být alarmující, zklidňující nebo neutrální (Vasterman & Ruigrok 2013). Při operacionalizaci budu vycházet z diplomové práce Kudrnové (2017) zkoumající charakteristiky zpravodajství o viru Zika a autorů Petera Vastermana a Nely Ruigrok (2013), kteří analyzovali mediální pokrytí pandemie chřipky A v nizozemských médiích.

Jako alarmující budou kódovány zprávy o covidu-19 zdůrazňující riziko a nebezpečí. Vasterman a Ruigrok (2013) do kategorie zahrnují negativní charakteristiku viru (smrtící), negativní souvislosti (vypuknutí pandemie, zveřejňování počtů hospitalizovaných, nakažených a zemřelých), negativní předpovědi a varování, popis negativních dopadů na společnost (děsivé, varovné, strašné, vyvolávající strach). Kudrnová (2017) uvádí podrobnější výčet emocionálních výrazů při informování o viru, včetně výrazů odvozených a jejich dalších gramatických variant. Rozlišuje extrémní adjektiva (masivní, extrémní,

mimořádný, agresivní, dramatický, zákeřný, šokující, nebezpečný, nakažlivý, smrtící/smrtelný, radikální, alarmující), negativní emocionální podstatná jména (hrozba, ohrožení, zabiják, strach, panika, hysterie, šílenství, obavy, strašák, pohroma, katastrofa, poplach, pohotovost, epidemie, pandemie, krize, zhouba, smrt) a negativní emocionální slovesa (bát se, děsit, udeřit, řídit, ohrozit, trápit, trpět, strašit, zemřít, vraždit).

Zklidňující výpověď naopak rizika spojená s covidem-19 představuje z širší perspektivy, dává informace do souvislostí, snaží se mírnit obavy veřejnosti, vyvrací dezinformace, o rizicích informuje v kontextu jiných rizik. Zdůrazňuje pozitivní charakteristiku viru (mírný), pozitivní souvislosti (mírná epidemie), pozitivní pragmatické vyznění (nebojte, nepřehánějte, nepropadejte hysterii). Ve zklidňujících výpovědích najdeme také sdělení o připraveném zdravotnickém systému, dostatku lůžek, účinnosti preventivních opatření, vyšším ohrožení pouze pro rizikové skupiny (Vasterman & Ruigrok 2013).

Výpověď je ambivalentní, pokud obsahuje oba pohledy (alarmující i zklidňující), neutrální výpověď se vyznačuje neurčitým vyzněním.

VO6: Jak se sledované vlastnosti zpravodajství o covidu-19 vyvíjely v čase?

Poslední výzkumná otázka zjišťuje trend v informování o epidemii v průběhu jednoho roku. Jak se v čase měnil podíl výskytu zpráv obsahujících sekuritizační rámec, válečné metafory a alarmující výpovědi. Otázka reflektuje McDonaldu (2008) výtku směrem k úzkému časovému zaměření teorie sekuritizace a analyzuje její projevy z dlouhodobého hlediska.

2.2.4. Definice výběrového souboru, výběr vzorku

Po formulaci výzkumných otázek je následujícím nezbytným krokem analýzy definice výběrového souboru. V kvantitativní verzi výzkumu autor zpravidla není schopen zkoumat celý základní soubor- všechny jednotky, k nimž vztahuje závěry analýzy. Proto definuje jen určitý vzorek- výběrový soubor jednotek, které skutečně zkoumá (Disman 2000).

Základní soubor analýzy diplomové práce představují české zpravodajské tištěné deníky publikované od 1. 3. 2020 do 31. 3. 2021. Za počátek analyzovaného období jsem

zvolila datum, kdy Ministerstvo zdravotnictví (2020)¹⁰ potvrdilo první výskyt nakažených covidem-19 na území České republiky. Rozprostřít analyzovaná data do jednoho kalendářního roku doporučují při analýze mediálního pokrytí určitého tématu i Trampota a Vojtěchovská (2010), neboť se zohlední sezónní vlivy fungování médií. Navíc stanovené časové rozmezí umožní porovnat, jak se liší trendy mediální komunikace rizik v době mimořádných politických opatření oproti měsícům rozvolnění restrikcí a rovněž mezi jarní a podzimní vlnou epidemie. Podle zjištění projektu COVID-19 infodemie, který se zaměřil na výskyt konkrétních vojenských metafor v českých médiích mezi lednem 2020 a červencem 2021, vývoj četnosti užívání vojenských metafor souvisí s vývojem samotné pandemie. „Vlny“ válečných metafor novinářů a politiků odrážely dvě vlny epidemie koronaviru (Vodochodský 2021).

Výběrový soubor zahrnuje tematicky relevantní zpravodajské obsahy v českých denících Blesk, MF DNES, Právo, Lidové noviny a Hospodářské noviny ve stanoveném časovém úseku. Jedná se o nejčtenější¹¹ zástupce celostátního českého seriózního a bulvárního tisku. Vyřazeny byly deníky Sport (vzhledem ke zdravotně-bezpečnostní tematice práce) a Aha! (nelze vyhledat archivní čísla v databázi Newton).

Obrázek 2: Čtenost a prodaný náklad českých celostátních deníků

	Čtenost	PN
Blesk	685 000	128 958
MF DNES	440 000	86 131
Sport	196 000	21 892
Aha!	184 000	31 331
Právo	172 000	53 273
Lidové noviny	152 000	23 810
Hospodářské noviny	128 000	27 661

Zdroj: Media projekt (2022)

¹⁰ Testy ve Státním zdravotním ústavu potvrdily tři případy nákazy. Jednalo se o muže pobývajícího na univerzitě v italském městě Udine, americkou studentku univerzity v Miláně, která do Prahy přijela jako turistka, a muže po návratu z lyžařského pobytu v Itálii (Ministerstvo zdravotnictví České republiky 2020).

¹¹ Údaje četnosti a prodaného nákladu vychází ze zprávy Unie vydavatelů za 3. a 4. čtvrtletí roku 2021 (Media projekt 2022).

Tištěná periodika - i přes konkurenci online a sociálních médií - zůstávají oblíbeným a důvěryhodným zdrojem informací; podle výsledků celostátního výzkumu Unie vydavatelů tištěné deníky ve druhé polovině roku 2021 oslovily 59% obyvatel ve věku 12 až 79 let (Media projekt 2022). Při hledání důvěryhodných, na důkazech založených a nezávislých zdrojů se laická veřejnost (respektive publikum řečových sekuritizačních aktů) častěji obrací na zavedená tradiční média (Guenther et al. 2019).

Redukce základního souboru na vzorek v kvantitativních výzkumech s sebou opět nese riziko zkreslení informací. Proto výzkumník volí výběrovou proceduru tak, aby získal co nejvíce reprezentativní vzorek. Jinými slovy aby „*výsledky, které získá na vzorku, byly co nejvíce podobné těm, které by získal na celé populaci*“ (Disman 2000, p. 93). Struktura vzorku by tedy měla imitovat strukturu základního souboru. Spolehlivým receptem jsou podle Dismana (2000) pravděpodobnostní výběry- zaručují každé jednotce stejnou šanci na zahrnutí do analýzy a výsledný vzorek odráží známé i neznámé vlastnosti populace. Pro účely vlastního výzkumu byla zvolena metoda **vícetupňového pravděpodobnostního výběru**, podle Trampoty a Vojtěchovské (2010) nejčastěji užívaná konstrukce vzorku při analýzách mediálních obsahů. Sestavení vzorku se skládá ze dvou nebo více kroků. Vzhledem k množství mediálních obsahů v období jednoho roku a zároveň snaze analyzovat celé období byl v prvním kroku náhodně vybrán jeden den v každém z dvanácti měsíců a v dalších krocích zpravodajské příspěvky. Při výběru jednoho dne existuje riziko zkreslení způsobené mimořádnou událostí. Může se jednat o datum vyhlášení mimořádných opatření, rekordního nárůstu nakažených nebo naopak jiné významné události nesouvisějící s covidem (volby, kauza Vrbětice), což následně ovlivní výskyt sledovaných proměnných. Možnost zkreslení práce reflektuje při analýze dat i samotná interpretace výsledků.

Nejdříve byl proveden předvýzkum pro měsíc březen 2020- výběr jednoho data v měsíci pomocí generátoru náhodných čísel, vyhledání všech článků ve sledovaných tištěných médiích pro daný den v elektronickém archivu Newton Media Search a kódování pouze zpravodajských příspěvků, kde epidemie covidu-19 figurovala jako hlavní téma. Postup se projevil jako velmi časově náročný, řada rubrik navíc neobsahovala sledované proměnné. Proto byl proces konstrukce vzorku upraven a rozdělen do více kroků- po náhodném výběru dne v každém z dvanácti měsíců následovalo vyhledávání v elektronickém archivu postupně pro jednotlivá média a kódování článků s hlavním tématem covid-19 podle následujících zpravodajských rubrik:

- Blesk: Téma, Politika, Zahraničí.
- Hospodářské noviny: Titulní strana, Události.
- Lidové noviny: Titulní strana, Domov, Svět.
- Mladá fronta DNES: Titulní strana, Z domova, Ze světa.
- Právo: Titulní strana, Zpravodajství, Ze zahraničí.

V uvedených rubrikách byly kódovány všechny typy zpravodajských příspěvků- zprávy, krátké zprávy a rozhovory. Jedná se o rubriky pokrývající celostátní domácí a zahraniční zpravodajství. Dále byly sloučeny duplicity- například články začínající na titulní straně a pokračující uvnitř vydání. Výsledný výběrový soubor obsahuje celkem 573 článků.

2.2.5. Definice jednotky měření a analyzovaných obsahových kategorií

Za základní jednotku měření byl stanoven jeden zpravodajský příspěvek. Komplikovanost měření jevů v sociálních vědách vystihuje Rabušic (et al. 2019, p. 32): „*Vlastnosti jednotek často nejsme schopni měřit přímo, takže musíme měřit pouze indikátory (ukazatele) těchto vlastností*“. Analyzovaná vlastnost, například sekuritizace pandemie médií, není pozorovatelná sama o sobě. Proto výzkumník sleduje ukazatele indikující přítomnost této vlastnosti a převádí výzkumný problém do pozorovatelných proměnných, znaků. Během operacionalizace zkoumaný jev jednoznačně vymezuje a ohraničuje, co v datech bude hledat (Rabušic et al. 2019). Výsledek popsaného procesu shrnuje kódovací kniha (viz Příloha č. 4). Obsahuje seznam proměnných vlastní kvantitativní obsahové analýzy, jejich hodnot a definic.

Identifikační proměnné 1 a 2 popisují konkrétní příspěvek, datum vydání a název média. První výzkumné otázce „Jak často sledovaná média k informování o epidemii Covid-19 využívala sekuritizační rámec?“ odpovídají proměnné 3-6. Kódují výskyt sekuritizačního rámce v příspěvku (přítomen, nevyskytuje se) a u jeho jednotlivých druhů specifikují, zda se jedná o rámec hlavní či vedlejší. Jeden zpravodajský příspěvek může obsahovat více sekuritizačních rámců.

Proměnné 7-23 představují jednotlivé válečné metafory: boj (s virem, proti viru), nepřítel, válka, nebezpečí, ohrožení, tažení (proti viru), hrozba, zálohy, první linie, strategie,

bojový plán, mobilizace, ochrana (lidských životů), obrana, operační/ pracovní skupina/ krizový štáb, útok, bitva. U každé z proměnných bude kódován výskyt (přítomná, nevyskytuje se). Výběr uvedených metafor vychází z analýzy Molnára (et al. 2020), projektu COVID-19 Infodemie (Vodochodský 2021) a vlastního předvýzkumu.

Strukturu aktérů a jejich výpovědí popisují proměnné 24-39. Analýza zahrne první čtyři aktéry v příspěvku, u každého kóduje jeho funkci, pozici (hlavní, vedlejší), způsob přítomnosti (citace, parafráze) a povahu vyjádření. Vzhledem k teorii sekuritizace a cíli výzkumu není podstatné jméno aktéra, nýbrž funkce, ze které řečnický akt pronáší. List seznam aktérů v příloze jednotlivé funkce shrnuje, vznikl průběžně během analýzy a obsahuje celkem 173 kategorií¹² (viz Příloha č. 1). Povaha vyjádření kóduje míru expresivity, zda je alarmující, zklidňující, ambivalentní (obsahuje prvky alarmující a zároveň zklidňující) nebo neutrální (neobsahuje ani prvky alarmující, ani zklidňující).

Poslední krok na cestě k cíli diplomové práce představuje analýza shromážděných dat. Výzkum a následná interpretace výsledků reflektuje výše popsaný aspekt měření v sociálních vědách- nevypovídá o sekuritizaci pandemie v českých médiích jako takové, ale o sekuritizaci pandemie v českých médiích tak, jak byla pro účely výzkumu definována (Rabušic et al. 2019).

---

¹² Čeští politici jsou rozlišeni do více kategorií než zahraniční. Mezi referenčními objekty sekuritizace, entitami označenými jako existenčně ohrožené, totiž kodaňští autoři nejčastěji zmiňují stát a národ v duchu rétoriky „my versus ostatní“ (Buzan et al. 2005, p. 49). Proto byli zahraniční političtí aktéři sjednoceni pod jednu kategorii.

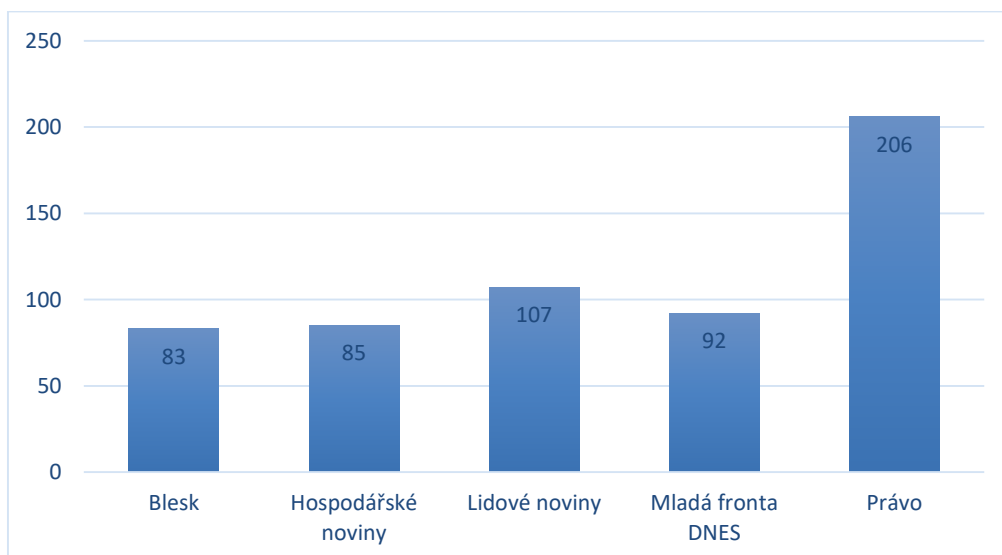
3 Analytická část

Po vymezení výzkumného problému, výzkumných otázek a jejich měřených indikátorů následuje samotná kvantitativní obsahová analýza, jejíž výsledky představuje Analytická část. Navazuje na Teoretickou a Výzkumnou část diplomové práce, zkoumá všechny definované proměnné, názorně prezentuje zjištění pomocí grafů a tabulek. Závěrečné kapitoly pak nabízí shrnutí výsledků analýzy, reflexi jejích limitů a nástin námětů pro budoucí výzkum.

3.1. Základní charakteristiky vzorku

Výběrový soubor mediálních obsahů zahrnoval celkem 573 jednotek, zpravodajských příspěvků o covidu-19. Nejvíce tematických zpráv ve sledovaném období zveřejnil deník Právo (206), následovaly Lidové noviny (107), Mladá fronta DNES (92), Hospodářské noviny (85); nejméně článků o covidu-19 přinesl deník Blesk (83).

Graf 1: Počet článků o covidu-19 v analyzovaném souboru, N= 573

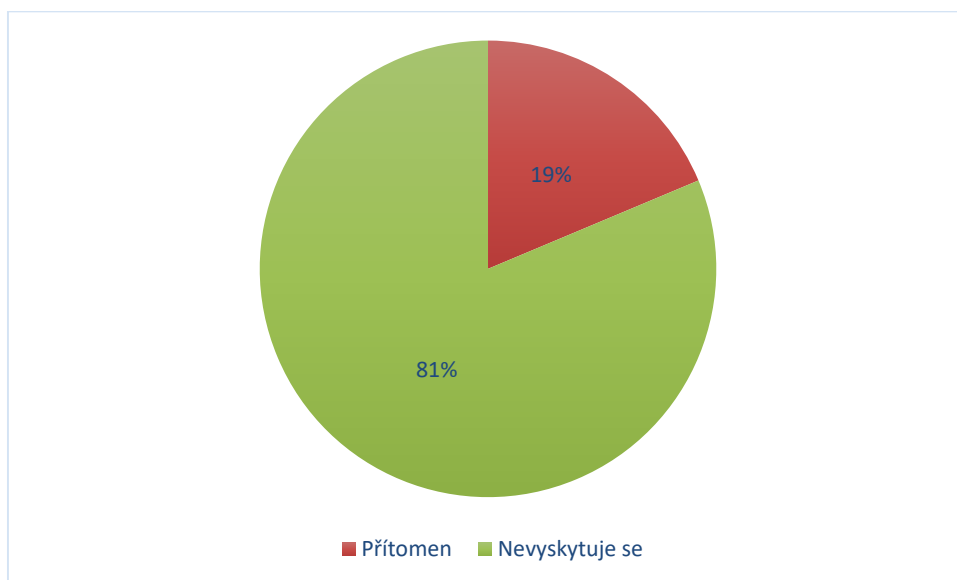

3.1.1. Sekuritizační rámcování covidu-19

VO1: Jak často sledovaná média k informování o epidemii Covid-19 využívala sekuritizační rámec?

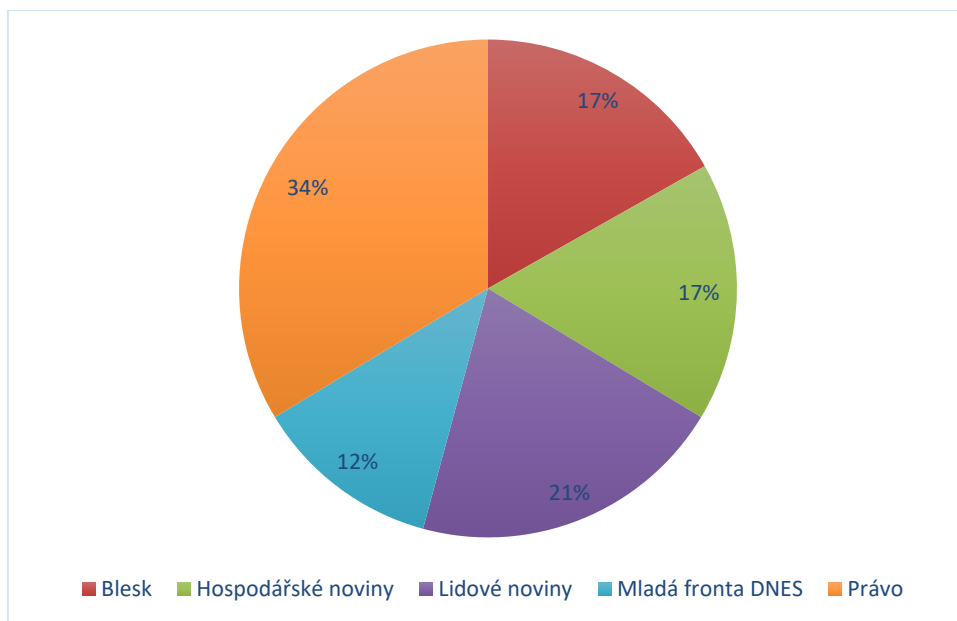
Sekuritizační rámec se podle Vulteeho (2010) vyznačuje sdíleným pocitem ohrožení národa a všeobecným souhlasem s nutností zakročit neobvyklým způsobem. Indikátory poukazují na sdílené kulturní porozumění hrozbě, spíše reálné než pouze metaforické. Výše uvedenou definici sekuritizačního rámce analýza identifikovala u 107 článků, což představuje 19% podíl v rámci zkoumaného období (viz Graf č. 2).

Graf 2: Celkový výskyt sekuritizačního rámce, N= 573

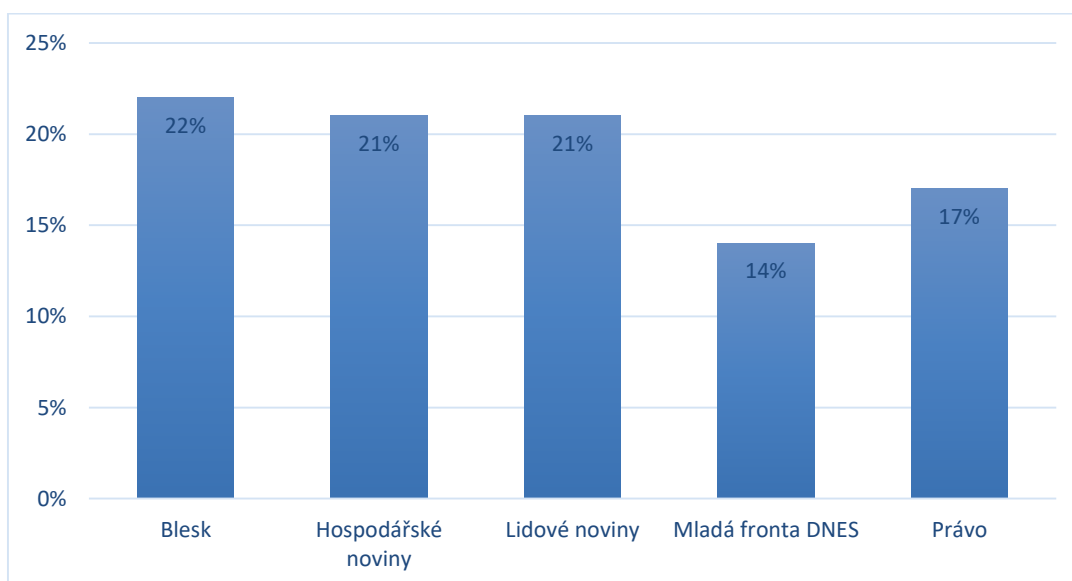
Z analyzovaných periodik se sekuritizační rámcování nejčastěji vyskytovalo v deníku Právo, následovaly Lidové noviny, Blesk, Hospodářské noviny a na posledním místě Mladá fronta DNES. Přesný podíl jednotlivých médií na celkovém výskytu sekuritizačního rámce ukazuje Graf č. 3.

Graf 3: Podíl jednotlivých médií na celkovém výskytu sekuritizačního rámce, N= 107

Procentuální zastoupení sekuritizačního rámce u jednotlivých zpravodajských deníků znázorňuje Graf č. 4. V Blesku obsahovalo znaky sekuritizace 22 % příspěvků, v Hospodářských a Lidových novinách shodně 21 %, následoval deník Právo se 17 % sekuritizovaných zpráv a na posledním místě Mladá fronta DNES, u které byl sekuritizační rámec kódován ve 14 % případů.

Graf 4: Podíl příspěvků se sekuritizačním rámcem v analyzovaných médiích, N= 573

Různé rámcování stejného tématu ilustruje následující ukázka z deníku Právo:

„Vicepremiér Jan Hamáček (ČSSD) Právu řekl, že pokud se jim nouzový stav nepodaří prodloužit, tak budou postupovat podle pandemického zákona. 'Poté budou ale opatření méně efektivní, což by v situaci, kdy začínají zabírat, byla chyba,' dodal Hamáček. Pandemický zákon totiž neumožňuje omezit pohyb osob, což by vedlo ke zrušení zákazu zdržovat se pouze ve svém okrese. Ministr Blatný včera zopakoval, že opatření podle něj fungují a je potřeba je zachovat i přes velikonoční svátky (...) 'Zatím potřebujeme udržet situaci do Velikonoc, abychom se nedostali do toho největšího průs..., do kterého jsme se zatím mohli dostat,' vysvětlil“.

Zdroj: Vláda opozici k delší uzávěře nezlomila, (25. 3. 2021) *Právo*, p. 1.

Tématu nejistého prodloužení nouzového stavu se věnovala také ostatní média, každé z nich vybralo a zdůraznilo jiné aspekty, citovalo na prvním místě jiné aktéry, věnovalo tématu jiný prostor. Lidové noviny (25. 3. 2021, p. 2) a Mladá fronta DNES (25. 3. 2021, p. 4) pojaly událost jako krátkou zprávu na okrajové liště, zdůraznily kritiku opozice, a téma tedy nešlo kódovat jako sekuritizované. Naopak deník Právo umístil neprodloužení nouzového stavu na titulní stranu a využil k jeho zarámování vládní aktéry: premiéra, ministra vnitra a ministra zdravotnictví. Všichni apelovali na nutnost prodloužení mimořádných opatření a hrozbu rozvolnění pro přeplněné nemocnice, proto byl v tomto případě kódován sekuritizační rámec. Slovy Tkaczyka (2018, p. 61) se jedná o názorný příklad, „*jak konkrétní zpravodajská pravidla selekce, zdůraznění, prezentace dění a organizace sdělení pomáhají vytvářet bezpečnostní problém a podporovat jeho interní validitu*“. Zatímco článek v Právu konotoval ohrožení národa, zprávy v ostatních médiích nikoliv, například Lidové noviny parafrázovaly opozici kritizující nepřipravenost na rozvolnění opatření.

Ve druhém kroku analýza identifikovala jednotlivé kategorie sekuritizačního rámce podle definice Benforda a Snowa (1988), celkový přehled nabízí tabulka č. 2. Jak bylo uvedeno v kapitole 3.2.5. *Definice jednotky měření a analyzovaných obsahových kategorií*, jeden příspěvek mohl obsahovat více kategorií, proto je jejich součet vyšší než celkový výskyt sekuritizačního rámce.

Tabulka 1: Výskyt kategorií sekuritizačního rámce, N= 107

	Sekuritizační rámec diagnostický	Sekuritizační rámec prognostický	Sekuritizační rámec motivační
Hlavní	48	31	10
Vedlejší	19	25	12
Celkem	67	56	22

Nejčastěji se ve zkoumaném souboru vyskytoval diagnostický rámec, u 48 zpravodajských příspěvků jako hlavní, u 19 jako vedlejší. Vyznačuje se definicí situace a připsání zodpovědnosti za zdravotní krizi:

„Epidemie koronaviru nepolevuje. Ke včerejšímu dni laboratoře odhalily 8235 nových případů, což je nejvyšší počet od 11. listopadu. Počet mrtvých včera překonal další hranici: mrtvých s covidem bylo 10 036. Zemřelých přibývá denně kolem stovky (...) Ministr zdravotnictví Jan Blatný (ANO) včera nevyloučil, že pokud by čísla dál rostla a zvyšovala by se zátěž v nemocnicích, mohla by ČR opět přejít do pátého stupně rizika“

Zdroj: Mrtvých přes 10 tisíc. PES se vrací do čtyřky, hrozí pětka, (18. 12. 2020)

Právo, p. 2.

Prognostický rámec figuroval jako hlavní u 31 zpráv a ve 25 případech byl kódován jako vedlejší. Zdůrazňuje řešení krize či návrh strategie, plánu boje proti viru:

„Portugalská vláda kvůli šíření britské mutace zpřísnila protikoronová opatření. Uzavřela školy i obchody s výjimkou lékáren nebo prodejen potravin a dalších nezbytností. Zavedla také přísnější kontroly na hranicích a zakázala lety z Brazílie, kde se vyskytla další, nakažlivější mutace viru. 'Bohužel máme co do činění s chorobou, která nás každodenně překvapuje. Nevzdáváme to, bojujeme každý den,' řekla k tomu ministryně zdravotnictví Marta Temidová“

Zdroj: Portugalsko sužuje britská mutace koronaviru, (5. 2. 2021) *Právo*, p. 5.

Motivační rámec se ve zkoumaném souboru vyskytoval nejméně, 10x jako hlavní, 12x jako vedlejší. V následující ukázce z dubnového *Práva* lze identifikovat souhlas s nutností zasáhnout nepřiměřeným způsobem i výzvu ke změně situace, kterou se motivační rámec vyznačuje.

Několik týdnů trvající omezení volného pohybu ve Španělsku a Itálii zřejmě přináší první ovoce v boji proti koronaviru. (...) Italové karanténu moc nedodrží. „Vim, že chceš jít ven. Říkáš si, svítí, projdu se, nikdo mě neuvidí. Já tě ale sleduji, stejně jako ostatní, stejně jako Rocco a Tarquinio. Rocco se chtěl znovu proběhnout na pláži a Tarquinio chtěl vidět SSC Bari v první lize. Zemřeli ale na koronavirus, možná nakaženi někým, kdo si zašel na nákup, aniž by to potřeboval. Anebo někým jako ty, kdo si chtěl užít sluníčka. Poslechni mě: zůstaň doma a na sluníčko se dívej z okna,“ vzkázal o víkendu rezidentům jihoitalského města Bari prostřednictvím aplikace WhatsApp tamní starosta Antonio Decaro.

Zdroj: Pokles obětí povzbudil Řím i Madrid, (6. 4. 2020) *Právo*, p. 10

„Boj proti koronaviru“ zmíněný v citaci představuje jednu z válečných metafor, jejichž výskyt zjišťují další výzkumné otázky.

3.1.2. Válečné metafory

VO2: Jaká je četnost výskytu válečných metafor epidemie covidu-19 v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec?

VO3: Jaké válečné metafory se vyskytují v analyzovaných zpravodajských příspěvcích?

Lakoff a Johnson (1980) charakterizují metafory jako jazykový nástroj pomáhající lidem porozumět vnějšímu světu a vyjádřit vnitřní pocity. Aby zpráva mohla v publiku rezonovat, „*musí komunikátor vybrat vodítka z repertoáru, který bude publikem široce sdílen*“ (Kornprobst 2019, p. 62). Při popisu rozsáhlé epidemie, kterou svět nezažil více než 100 let, komunikátoři vybírali vodítka z válečného repertoáru a přirovnali epidemii k velkému konfliktu (Benziman 2020, Molnár et al. 2020). Jak reflektuje Benziman (2020), mezi válkou a epidemií existuje mnoho rozdílů. Zatímco v ozbrojených konfliktech chtějí vůdci nepřítele delegitimovat, ospravedlnit násilné činy proti němu a vyjádřit vlastní mírové podmínky, u šíření nového typu koronaviru jmenované činnosti nedávají smysl. Benziman (2020) však vyzdvihuje i společné rysy války s epidemií- sjednocení společnosti proti společnému nepříteli, přijetí statusu obětí, snášení omezení pro dobro kolektivu, vzhlížení k hrdinům v první linii, důvěru ve vítězný konec boje. Válečné metafory tedy

představují lidem neznámou situaci epidemie covidu-19 ve známém kontextu bojového konfliktu.

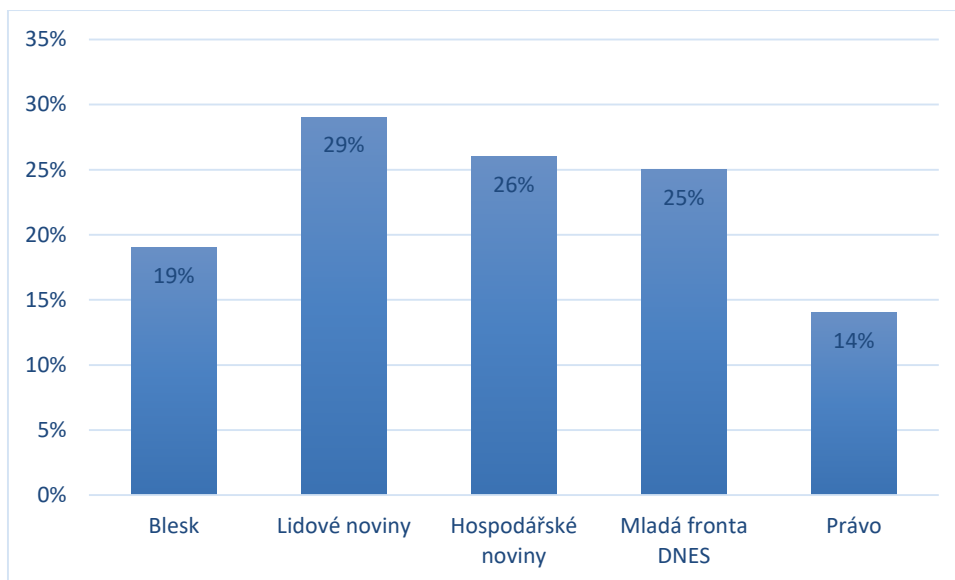
Analýza ve vybraných zpravodajských denících od 1. března 2020 do 31. března 2021 identifikovala celkem 163 válečných metafor, z toho se téměř polovina vyskytovala v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec.

Tabulka 2: Přehled válečných metafor a jejich výskytu v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec, N= 573

Válečná metafora	Četnost výskytu celkem	Četnost výskytu u sekuritizačního rámce
Boj proti viru	39	16
Ohrožení	22	12
Nebezpečí	19	8
Hrozba	17	6
Obrana/ opevnění	17	12
Ochrana lidských životů	16	10
Operační/ pracovní skupina/ krizový štáb	11	1
Válka	7	5
První linie	6	3
Tažení proti viru	2	0
Bojový plán	2	1
Útok/ úder	2	0
Nepřítel	2	2
Bitva	1	1
Zálohy	0	0
Strategie	0	0
Mobilizace	0	0
Celkem	163	77

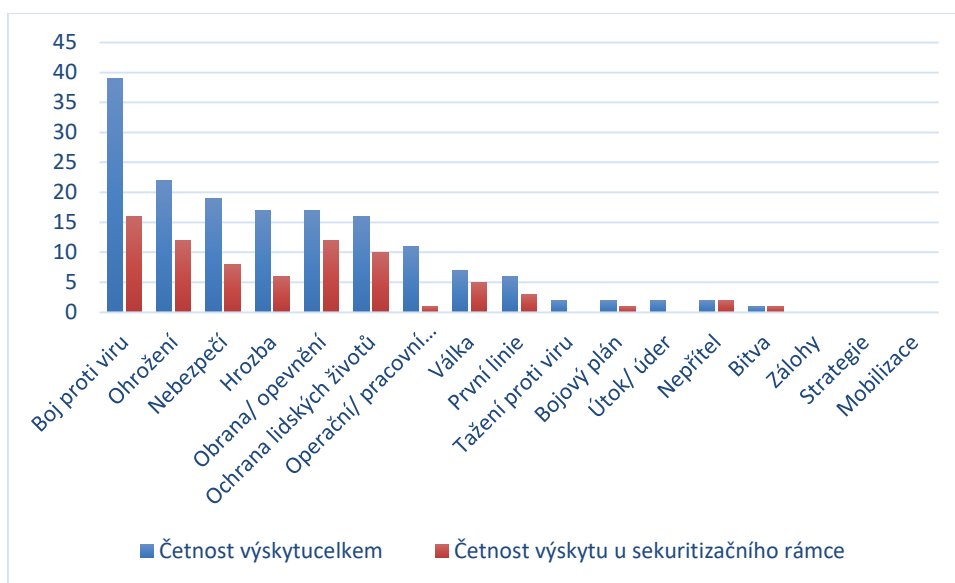
Sekuritizační narativ obsahoval nejčastěji metafory „boje“, „ohrožení“, „nebezpečí“, „hrozby“, „obrany“, „ochrany lidských životů“. Metafory představují rovněž klíčová slova definice sekuritizace, jejich vysoký výskyt spolu se sekuritizačním rámcem tedy není překvapivý. Podle Molnára (et al. 2020) jazyk označující epidemii za hrozbu pro lidské zdraví přispívá k sekuritizačnímu pohybu, přeměňuje zdravotní riziko na bezprostřední nebezpečí a může ospravedlnit vyhlášení výjimečného stavu. Vlastní analýza však nezkoumá skutečný dopad válečných metafor na reakce společnosti. Klade si za cíl popsat jeden ze způsobů sekuritizace v médiích, jak vypadá bezpečnostní jazyk užívající vojenskou terminologii.

Graf 5: Podíl příspěvků obsahujících alespoň jednu válečnou metaforu ze všech příspěvků média, N= 573

Z celkových 573 analyzovaných jednotek se alespoň jedna válečná metafora vyskytovala u 121 příspěvků (21 %). Válečné metafory ve zpravodajství o covidu-19 využívala všechna analyzovaná média, jak vyplývá z následujícího grafu. Ukazuje podíl příspěvků obsahujících alespoň jednu válečnou metaforu z celkového počtu zpráv o covidu-19 daného média. Nejvíce zpráv s vojenskou terminologií ve sledovaném období publikovaly Lidové noviny, 31 příspěvků představuje téměř třetinu všech článků tohoto deníku. U Práva analýza identifikovala druhý nejvyšší počet příspěvků s válečnými metaforami (29), tvořily však pouhých 14 % ze všech tematických zpráv média. Následující odstavce přiblíží metafory, které se v analyzovaném souboru zpravodajských příspěvků vyskytovaly nejčastěji.

Graf 6: Přehled výskytu válečných metafor, N= 573

Boj (s virem, proti viru)

Metaforu boje využívaly k informování o epidemii covidu-19 všechna sledovaná média- v citacích či parafrázích aktérů i autorském textu. V souvislosti s růstem nakažených a hospitalizovaných Mladá fronta DNES (6. 4. 2020, p. 6) popisovala „boj s onemocněním“: „New Yorku už teď v boji s onemocněním COVID-19 pomáhá 85 tisíc dobrovolníků, 22 tisíc jich je z jiného státu“. Jiné spojení, „boj s pandemií“, použily například Hospodářské noviny v nadtitulku zprávy.

Obrázek 3: Rubrika "Boj s pandemií" v Hospodářských novinách

Boj s pandemií

I přes Babišův slib je Česko mezi nejhoršími v Evropě, nezvládá včas odhalovat nové mutace viru. Laboratořím k tomu chybí peníze

Zdroj: I přes Babišův slib je Česko mezi nejhoršími v Evropě, nezvládá včas odhalovat nové mutace viru. Laboratořím k tomu chybí peníze, (25. 3. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 2

O „boji proti epidemii“ a „válce“ mluvil prezident republiky Miloš Zeman v rozhovoru 6. dubna: „Když je válka, někdo musí velet. Když je to boj proti epidemii, tak je snad logické, že ten boj vede erudovaný epidemiolog, což se stalo“ (Blesk 6. 4. 2020, p. 2).

Metaforu boje najdeme i v otázce redaktora Blesku „*Co znamená, že jsme v polovině boje? Čeká nás ještě měsíc a půl současného režimu?*“. Nejde přitom o parafrázi prezidenta. Ten v předchozí odpovědi uvedl, že se Česko nachází v polovině epidemie (Blesk 6. 4. 2020, p. 2).

Jak zaznělo v předchozí citaci, erudovaný epidemiolog Roman Prymula byl vykreslován jako vedoucí boje proti epidemii. Za své odborné aktivity v roli náměstka ministra zdravotnictví byl totiž navržen na nejvyšší české státní vyznamenání, Řád Bílého lva. V této souvislosti Lidové noviny (6. 4. 2020, p. 2) napsaly: „*Pro epidemiologa, který je v očích veřejnosti hlavní postavou boje s koronavirem, chystá prezident metál*“. Metaforu použil i samotný epidemiolog: „*Prymula varuje, že boj s epidemií potrvá několik měsíců*“ (Hospodářské noviny 10. 3. 2020, p. 3).

K boji přirovnávaly analyzované zpravodajské deníky také mimořádná opatření v zemích s horším průběhem epidemie, například v Itálii: „*Je to naše nejtemnější hodina – tak okomentoval současnou situaci, kdy Itálie drastickými opatřeními bojuje proti prudkému šíření nového koronaviru, italský premiér Giuseppe Conte v rozhovoru s deníkem La Repubblica*“ (Mladá fronta DNES 10. 3. 2020, p. 8) nebo v Německu: „*Vláda před časem podle Deutschemwelle podlehla tlaku a stáhla svůj návrh, aby dostala více pravomocí zavádět nouzová opatření pro boj proti koronaviru bez souhlasu parlamentu*“ (Mladá fronta DNES 6. 4. 2020, p. 6).

Scénář boje se v čase vyvíjí a podobně je tomu i u scénáře vojenské terminologie (Molnár et al. 2020). V návaznosti na pokrok vědeckého výzkumu média psala o „*průlomu v boji s virem*“, například červnové vydání Blesku tímto způsobem referovalo o léku: „*Výzkum z Oxfordu naznačuje průlom v boji s koronavirem. Levný a běžně dostupný kortikoid dexametazon může u osob nakažených koronavirem snížit riziko úmrtí až o třetinu! Podle britských odborníků se jedná o obrovský posun v boji proti koronaviru*“ (Blesk 18. 6. 2020, p. 23). Na podzim se do poslední fáze testování dostalo několik vakcín proti covidu (Ahmed et al. 2021), což se odrazilo i v mediálních obsazích, například Lidové noviny (12. 11. 2020, p. 1) na titulní straně uvedly: „*Od jara je jasné, že průlomem v boji s covidem bude až plošné nasazení vakcín*“.

Narativ boje končí vítězi a poraženými (Molnár et al. 2020, Benziman 2020), v případě epidemie covidu-19 zdůrazňuje porážku viru. V říjnu citoval deník Právo amerického prezidenta Donalda Trumpa: „*Bojuji i za ně, nejen za lidi ve Spojených státech,*

abychom tento koronavirus, nebo jak mu chcete říkat, porazili,“ (Právo 5. 10. 2020, p. 10) a v lednu německou kancléřku Merkelovou: *„Virus, který zasáhne nás všechny, nemůže být poražen žádnou zemí samotnou. Žádná země, dokonce ani Německo, by nebyla před virem v bezpečí, kdyby její přátelé a sousedé nebyli,*“ (Právo 11. 1. 2021, p. 11). Metafora boje se objevovala i při srovnávání epidemické situace v různých zemích, deník Právo (25. 3. 2021, p. 26) psal o premiáři v boji: *„Boj proti pandemii koronaviru má premiáři, který zatím stál stranou pozornosti: britské zámořské území Gibraltar“*.

Uvedený narativ podle Benzimana (2020) vede k černo-bílému vnímání covidu-19. Metafory „boje“ a „porážky viru“ vytváří pocit konečného bodu, ke kterému pandemie spěje. Nepřipravují veřejnost na dlouhotrvající boj, nepřetržitou bitvu ani na opakované výbuchy pandemie. Přesto ve zkoumaném souboru přetrvávaly i po roce trvání epidemie *„Bohužel máme co do činění s chorobou, která nás každodenně překvapuje. Nevzdáváme to, bojujeme každý den,*“ citovaly portugalskou ministryni zdravotnictví Hospodářské noviny (5. 2. 2021, p. 5) Následující měsíc imunolog popsal covid v kontextu mnohem bližším pandemii- jako nemoc, která přichází a odchází a na tomto základě se musí řešit: *„Nemá cenu bojovat s virem. Jinými slovy těch možností, jak se naučit s tímto virem žít, existuje celá řada a vývoj k tomu směřuje. My nemusíme neodborně klopýtat za virem, ale můžeme být prozíravě na opak o pár kroků napřed. Současně je ale třeba přijmout, že my s ním nesoupeříme, protože bychom neměli šanci vyhrát“* (Právo 25. 3. 2021, p. 1).

Ohrožení

Metafora se vyskytovala ve všech sledovaných denících, nejčastěji v prvních měsících epidemie- březnu (5x) a dubnu (4x). Onemocnění covid-19 představovalo ve sledovaných denících „ohrožení“ zejména pro zdraví a lidské životy. Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch použil metaforu při obhajobě mimořádných opatření ve vztahu k rizikovým skupinám: *„Cílíme skutečně na zařízení, kde může dojít k riziku nákazy a může dojít k ohrožení nejohroženějších skupin,*“ (Blesk 10. 3. 2020, p. 3).

Metafora se několikrát vyskytla i ve slovesné formě „ohrožovat“, například v Lidových novinách společně s metaforou „první linie“ (6. 4. 2020, p. 2): *„Svou téměř každodenní přítomností u nemocných s koronavirem ohrožují nejen své zdraví, ale i své rodiny a blízké. Pokud by se někdo ze zdravotního personálu z první linie nakazil, hrozí mu navíc i těžší průběh nemoci“*.

Kromě zdraví vztahovala vybraná média ohrožení také k profesím nebo etnickým skupinám, jak ilustrují následující titulky:

Obrázek 4: Titulek Blesku s válečnou metaforou "ohrožení"

Zdroj: Nákaza ohrožuje i pohřebáky, (6. 4. 2020) Blesk, p. 6.

Obrázek 5: Titulek Hospodářských novin s válečnou metaforou "ohrožení"

600 000 případů Virus v Brazílii ohrožuje i amazonské kmeny

Bojí se o dítě Žena z amazonského kmene Yanomami má strach, že se její dítě nakazí koronavirem. Chorobou se v Brazílii už nakazilo více než 600 000 lidí, v poslední době se virus šíří i mezi domorodými obyvateli. Země je druhou nejpostíženější po Spojených státech. Foto: Reuters

Zdroj: 600 000 případů Virus v Brazílii ohrožuje i amazonské kmeny, (3. 7. 2020) Hospodářské noviny, p. 6.

Titulek o viru ohrožujícím amazonské kmeny doprovází v Hospodářských novinách (3. 7. 2020, p. 6) fotografie ženy „mající strach, že se její dítě nakazí koronavirem“, navíc se dvěma překříženými zbraněmi v pozadí. Zbraně nejsou v textu nijak kontextualizovány a s obsahem článku nesouvisí. Zvolené pozadí lze tedy interpretovat jako obrazovou válečnou metaforu epidemie covidu-19 konotující pocit nebezpečí a nutnosti obrany před virem.

Nebezpečí

Metaforu nebezpečí využívala všechna analyzovaná média. Např. Blesk (10. 3. 2020, p. 2) referoval o „nebezpečí šíření nákazy“ a zavedení preventivních opatření: *„Vězeňská služba zavedla kvůli nebezpečí šíření nákazy koronavirem povinné bezkontaktní měření teploty všech návštěvníků věznic“*. Spojení „čelit nebezpečí“ se objevilo v citaci italského lékaře v Lidových novinách (10. 3. 2020, p. 4): *„Rozumím tomu, že je třeba vyhnout se panice, přesto cítím obavu z toho, že se k lidem nedostává skutečná podstata věci, to opravdové nebezpečí, kterému čelíme“*. Metaforu ve formě adjektiva použil epidemiolog Roman Prymula, citovaný v Právu (10. 3. 2020, p. 1), kde jako nebezpečné označil nakažené covidem-19: *„Jsou nebezpeční svému okolí, i co se týká běžného podání ruky nebo přenášení předmětů“*. Český prezident Zeman zase v dubnu hovořil o „nebezpečí návratu epidemie“, když zdůvodňoval nutnost mimořádných opatření: *„Vím, že bychom si my všichni, včetně pana premiéra, přáli, aby tato krize skončila co nejdříve, ale není dobré být příliš netrpěliví právě proto, že nám hrozí nebezpečí, že se koronavirus vrátí“* (Lidové noviny 6. 4. 2020, p. 2).

Týž výraz („nebezpečí“) použil novinář z deníku Právo při rozhovoru s hygieničkou v dotazu *„Co je největším nebezpečím na území Prahy, jakým místům se vyhnout?“*. Jednalo se o rozhovor o epidemické situaci v Praze, ve kterém byla výpověď hygieničky kódována jako uklidňující. Například v odpovědi předcházející otázce zaznělo *„V Praze máme v tuto chvíli několik drobných ohnisek. Jde o stavební firmy, kde se onemocnění covid-19 vyskytlo, ale v těchto dnech už, bych řekla, je za zenitem, protože u nakažených tu nemoc končí, dobíhá“* (Právo 18. 6. 2020, p. 1). Slovo „nebezpečí“ tak neodpovídá skutečné závažnosti situace, novinář mohl položit pouze druhou část otázky, jakým místům se v Praze vyhnout.

Nejčastěji se metafora „nebezpečí“ vyskytovala v únoru 2021, v souvislosti s rostoucím počtem hospitalizovaných a hrozbou kolapsu nemocnic ji použil místopředseda sněmovního výboru pro zdravotnictví Jiří Běhounek: *„Podívejte se, co je za hrozný blázinec okolo Chebu. Já tomu rozumím, ale tohle chceme v celém státě? To je to nebezpečí“* (Právo 5. 2. 2021, p. 1).

Hrozba

Metafora se vyskytovala u všech analyzovaných deníků kromě Blesku. Ve sledovaném období označovala samotnou epidemii: „*Unie by měla lépe koordinovat zdravotní politiky členských států, aby byla připravena čelit hrozbám, jako je pandemie covidu-19*“ (Hospodářské noviny 12. 11. 2020, p. 3). V prosinci Mladá fronta DNES (18. 12. 2020, p. 4) psala o nové britské mutaci koronaviru jako o „klíčové hrozbě“, v únoru byly za hrozbu označeny dopady epidemie na zdravotnictví v deníku Právo (5. 2. 2021, p. 1): „*Největší hrozbou by byl podle místopředsedy sněmovního výboru pro zdravotnictví Jiřího Běhounka (nestr. ČSSD) kolaps zdravotnictví*“.

Obrana

Metaforu „obrana“ najdeme ve všech zkoumaných denících v souvislosti s preventivními opatřeními, které zamezují šíření nákazy covid-19. Například Lidové noviny (10. 3. 2020, p. 3) v titulku uvádí „*Obrana jménem home office*“. Prezident Miloš Zeman označil přijaté politické kroky adjektivem „obranná opatření“ (Blesk 11. 1. 2021, p. 2). Slovesný tvar „zabránit“ použily Hospodářské noviny (6. 4. 2020, p. 6) ve zprávě o šíření infekce mezi indiány: „*Kmenoví lídři i vyškolení experti se snaží najít cesty, jak zabránit rozšíření nákazy mezi původními obyvateli. Mnohé kmeny se například snaží zatarasit přístupové cesty na své území a úplně se odříznout od okolního světa*“.

Význam „obraný“ v analyzovaném vzorku nesly ale i jiné metafory. Například Blesk (10. 3. 2020, p. 2) v souvislosti s armádou kontrolující české hranice použil výraz „opevnění“: „*Z obavy, aby nenastala podobná situace jako v Itálii, kde umírají desítky nakažených denně, se republika opevňuje*“. Lidové noviny (12. 11. 2020, p. 1) zase popsaly roušku jako „val“: „*Rychlost představuje důležitý parametr při šíření nákazy, a rouška tudíž účinný val proti ní*“.

Ochrana lidských životů

O ochraně lidských životů v souvislosti s epidemií covidu-19 referovala rovněž všechna sledovaná média. Mladá fronta DNES (14. 5. 2020, p. 7) psala o záchraně indiánů ve Spojených státech, kdy „*Lékaři bez hranic vyrazili zachraňovat indiány kmene Navahů před koronavirem*“. V jiném článku uvedený deník metaforou charakterizoval účinky vakcín, které by „*mohly zachránit až dvě stě lidských životů*“ (Mladá fronta DNES 25. 3. 2021, p. 1).

Válka

Jako „válku“ charakterizovaly epidemii všechny analyzované deníky s výjimkou Hospodářských novin, výskyt byl nejčastěji kódován v dubnu a březnu 2020 (dohromady 5x). V předchozích odstavcích zazněla citace prezidenta Zemana o epidemiologovi, který se „postavil do čela války s koronavirem“ (Mladá fronta DNES 6. 4. 2020, p. 3). Stejně přirovnání použil také o několik měsíců později, když pro Blesk (11. 1. 2021, p. 2) uvedl: „*boj proti epidemii je svým způsobem druhem války*“.

O válce média psala také v souvislosti s vývojem epidemie v zahraničí. Například vazbu „dobojevat válku“ použil autor textu Mladé fronty DNES (10. 3. 2020, p. 8): „*Číňané tedy ještě úplně nejasají a jsou si vědomi toho, že celá „válka“ ještě zdaleka není dobojována*“. Další spojení „nasadit do války“ a „válka s nákazou“ se objevilo v článku dubnového vydání Práva (6. 4. 2020, p. 11) o situaci ve Spojených státech: „*Pandemie mezitím v zemi kosí americké životy po stovkách denně. Trump slíbil nasadit do 'války' s nákazou armádní zdravotnické zdroje a ohlásil záměr co nejdřív zrušit všechna omezení. 'Chceme tuto válku skončit. Musíme se vrátit zpátky do práce. Musíme zemi znovu otevřít'*“. Ve stejném příspěvku zaznělo od vedoucího americké zdravotnické služby přirovnání epidemie k Pearl Harbor. Odkazoval na japonský útok na Spojené státy během druhé světové války: „*To bude náš Pearl Harbor, naše 11. září, jen to nebude omezené na jedno místo. Bude se to dít po celé zemi*“ (Právo 6. 4. 2020, p. 11).

Spojení epidemie s druhou světovou válkou najdeme také v článku Lidových novin (6. 4. 2020, p. 6), který informoval o politickém přístupu Velké Británie: „*Starmer nabídl vládě premiéra Borise Johnsona „konstruktivní přístup“ v souvislosti s bojem proti rychlému šíření koronavirové nákazy v zemi. Některá média dokonce začala spekulovat, jestli se Johnson nepokusí Starmera vzhledem k mimořádné situaci srovnatelné s druhou světovou válkou přizvat do vlády*“.

Přirovnání epidemie k „válce“ a „bitvám“ použil italský lékař, kterého v březnu citovaly Lidové noviny (10. 3. 2020, p. 4): „*Je to skutečná válka, jejíž bitvy probíhají nepřetržitě*“.

První linie

V každé válce vůdcové také představují hrdinské postavy bojující v první linii, ke kterým veřejnost vzhlíží (Benziman 2020). Analyzované deníky metaforou „první linie“ popisovaly zejména zdravotníky, jak je patrné například v titulku Lidových novin (6. 4. 2020, p. 2) z dubna „*Odměny pro zdravotníky v první linii*“ a v navazujícím leadu, kde „první linii“ doplňuje další válečná metafora „boj“: „*Práce pod tlakem, málo spánku, stres, strach o vlastní zdraví – s tím se nyní potýkají lékaři, zdravotní sestry a ostatní zdravotníci, kteří bojují v první linii s nákazou Covid-19*“.

Práci zdravotníků přirovnal k první linii i epidemiolog Petr Smejkal: „*Je jen těžko představitelné, že zdravotníkům potom, co dělají v první linii, zakážeme ještě někam odjet*“ (Mladá fronta DNES 25. 3. 2021, p. 1).

Premiér Andrej Babiš označil za první linii kromě zdravotníků také pracovníky sociálních služeb: „*Za velice důležité považuji okamžitě navrhnout odměny pro zdravotníky, kteří jsou v první linii a samozřejmě i v domovech seniorů a sociálních službách*“ (Lidové noviny 6. 4. 2020, p. 2). Metafora se objevila i v zahraničním zpravodajství, Mladá fronta DNES 6. dubna 2020 (p. 6) citovala starostu New Yorku, který do „první linie“ povolával všechny obyvatele: „*Všichni, kdo ještě nestojí v předních liniích, potřebujeme vás*“.

Útok

Metafora se v analyzovaném období vyskytla pouze 2x. Lidové noviny (6. 4. 2020, p. 5) přirovnaly epidemickou situaci v New Yorku k teroristickému útoku 11. září, když napsaly: „*Virová krize si je v mnohém podobná s obdobím po teroristických útocích na Světové obchodní centrum před téměř dvaceti lety (...) Počet obětí se každou chvílí dorovná téměř třem tisícům mrtvých z 11. září*“. Blesk (5. 2. 2021, p. 2) metaforu personalizoval při popisu účinku vakcín a reakce imunitního systému, který „*bojuje s nebezpečným útočníkem*“.

Nepřítel

Také přirovnání nového typu koronaviru k „nepříteli“ zaznamenala analýza pouze ve dvou případech. V českém kontextu se jednalo o citaci prezidenta Zemana: „*Dochází k obranným opatřením, kde nepřítel je epidemie*“ (Blesk 11. 1. 2021, p. 2). Druhý zpravodajský příspěvek popisoval riziko epidemie pro indiánské kmeny: „*Dlouhá léta bojovali indiáni v Jižní Americe proti nelegální těžbě nerostů nebo kácení pralesů, které jim*

berou čím dál větší část území a ohrožují jejich tradiční způsob života. K těmto hrozbám se teď přidal další nepřítel – infekční choroba zavlečená z cizího kontinentu“ (Hospodářské noviny 6. 4. 2020, p. 6).

3.1.3. Struktura aktérů v sekuritizovaných příspěvcích

VO4: Jací aktéři vystupují ve zpravodajských příspěvcích o covidu-19 obsahujících sekuritizační rámec?

Analýza struktury respondentů ve zpravodajských příspěvcích o covidu-19 obsahujících sekuritizační rámec umožňuje slovy teorie sekuritizace zjistit, kdo ve sledovaném období mohl „*pojmem bezpečnosti naplňovat konkrétním obsahem*“ (Buzan et al. 2005, p. 44). Výběr aktérů podle Trampoty (2006) významně ovlivňuje konečnou podobu mediálních příspěvků a představuje jeden z klíčových mechanismů rámcování, neboť oslovení aktéři nabízí definici, interpretaci a hodnocení situace- v tomto případě epidemie covidu-19 jako bezpečnostní hrozby (Tankard 2003).

Celkem se v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec vyjádřilo 232 aktérů. Vzhledem k množství byly jednotlivé funkce slouženy do sedmi skupin¹³, jejich výskyt shrnuje Tabulka č. 3. Nejvíce prostoru k vyjádření dostali čeští politici. Analýza ve vybraných mediálních obsazích identifikovala 79 výpovědí zástupců české politické scény, což představuje 34 % všech aktérů vystupujících v sekuritizovaných příspěvcích. K dalším početně zastoupeným skupinám patřili zahraniční politici (26 %) a zdravotnické profese (23 %). Pouze třikrát v sekuritizovaných zprávách figurovaly odborné zdroje (v tomto případě ekonom a sociolog) a profese spadající pod oblast školství.

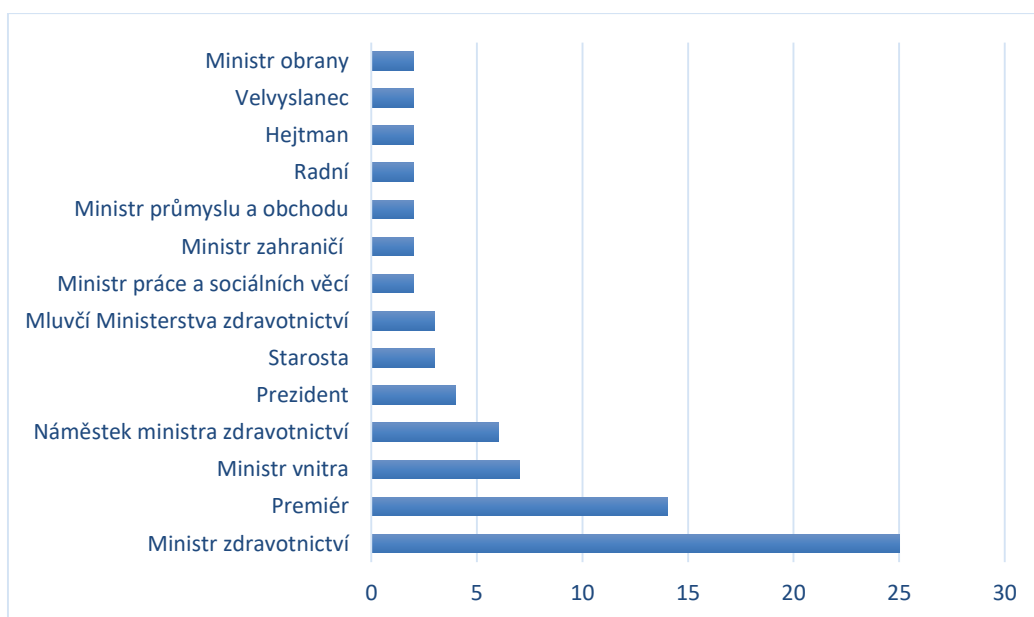
¹³ Sloučení funkcí aktérů do skupin ukazuje tabulka v Příloze č. 2

Tabulka 3: Výskyt skupin aktérů v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec, N= 232

Skupina aktérů	Četnost výskytu	Podíl
Čeští politici	79	34%
Zahraniční politici	60	26%
Zdravotníci	53	23%
Lidé zasažení pandemií	27	12%
České instituce	7	3%
Školství	3	1%
Odborné zdroje	3	1%
Celkem	232	100%

Následující grafy přibližují strukturu českých skupin aktérů s nejvyšším výskytem politiků a zdravotníků. Zahrnují všechny funkce, které se ve vybraném vzorku vyskytly více než jednou, a ukazují jejich početní zastoupení. V příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec se z českých politiků nejčastěji vyjadřovali ministři zdravotnictví,¹⁴ celkem 25x. Následoval premiér (14x), ministr vnitra (7x) a náměstek zdravotnictví (6x). Přestože sekuritizace představuje řečnický akt vytvářející bezpečnostní hrozbu a zdůrazňující nutnost obrany, zásahu neobvyklým způsobem, byla funkce ministra obrany kódována pouze ve dvou případech.

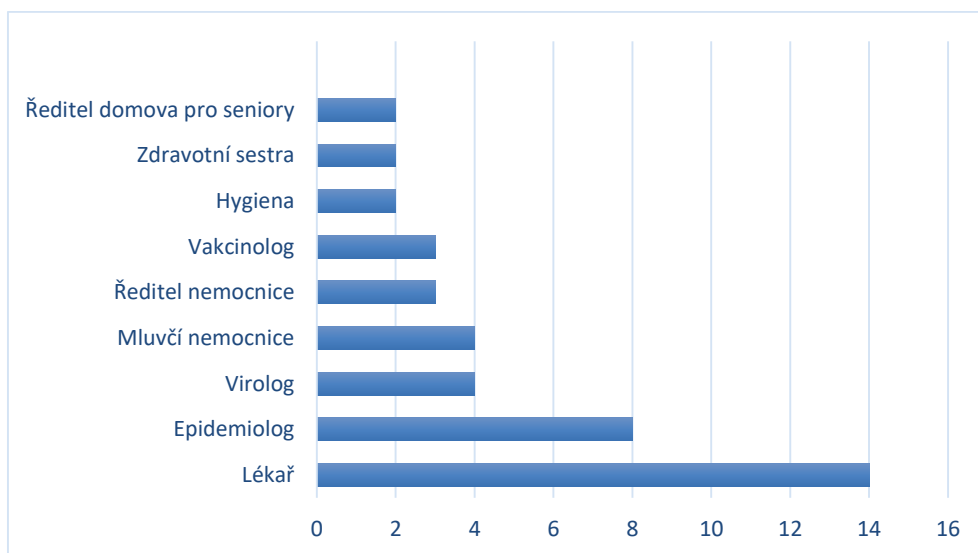
Graf 7: Struktura českých politických aktérů, N= 76

¹⁴ V analyzovaném období se ve funkci vystřídali tři- Adam Vojtěch, Roman Prymula a Jan Blatný

V oblasti zdravotnictví média dávala prostor nejčastěji lékařům (buď praktickým, nebo v článku nebyla uvedena odborná specializace), v sekuritizovaných zprávách vystupovali 14x. Ze specializovaných lékařských profesí dominovali epidemiologové (8x) a virologové (4x), což vzhledem k tématu epidemie a nového typu viru SARS-CoV-2 není překvapivé. Pouze dvakrát se ve vybraných příspěvcích vyjádřili ředitelé domova pro seniory, zdravotní sestry a zástupci hygieny.

Graf 8: Struktura aktérů z oblasti zdravotnictví, N= 42

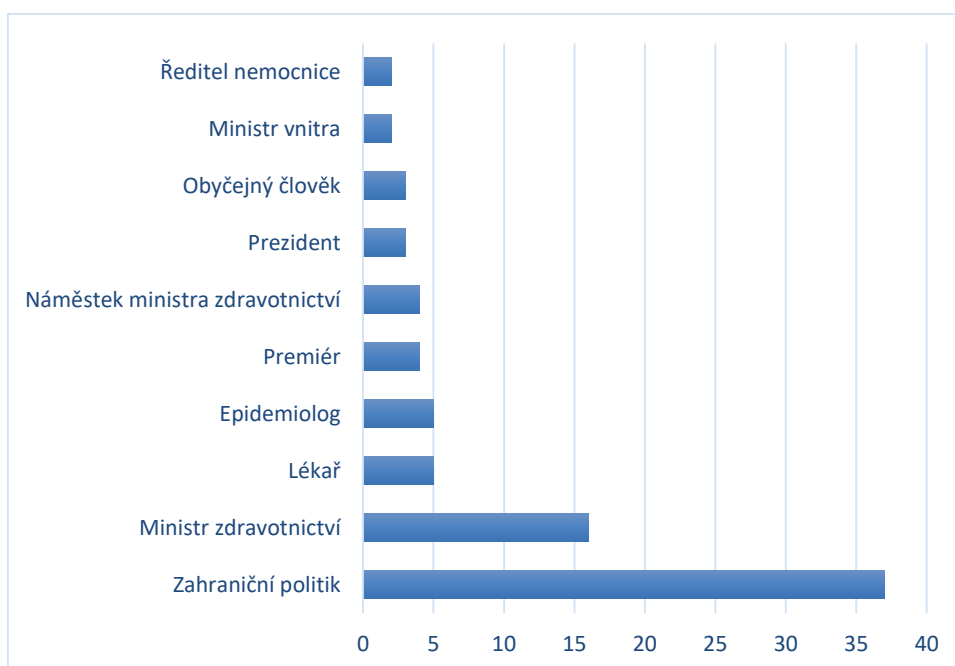

Novinář nevnímá všechny aktéry stejně. Důležité místo ve zpravodajském příspěvku zaujímá první aktér, který čtenáře uvádí do problematiky, představuje svůj úhel pohledu na věc a téma určitým způsobem zarámuje (Trampota 2006). Podle odborné literatury se nejčastěji jedná o jedince v mocenských pozicích (Trampota 2006), dominantní roli státu a vysoce postavených politiků zdůrazňuje v procesu sekuritizace i Kodaňská škola (Buzan et al. 2005).

Političtí aktéři byli nejčastěji oslovováni na prvním místě i v analyzovaném souboru sekuritizovaných příspěvků, konkrétně se jednalo o zahraniční politiky. Jejich vysoká četnost odpovídá nejčastějšímu výskytu sekuritizačního rámce v březnu a dubnu 2020, kdy se epidemie covidu šířila nejvíce v zahraničních zemích. Covid-19 tak byl konstruován jako hrozba zvenčí, proti které se země musí bránit. Ilustrací mohou být články o vyslání armády

na české hranice a měření teploty přijíždějícím. Z českých politiků se na prvním místě zprávy nejčastěji objevoval ministr zdravotnictví, nejvyšší mocenské politické pozice - premiér a prezident- však patřily k nejméně zastoupeným.

Graf 9: Nejčastější funkce prvního aktéra, N= 81

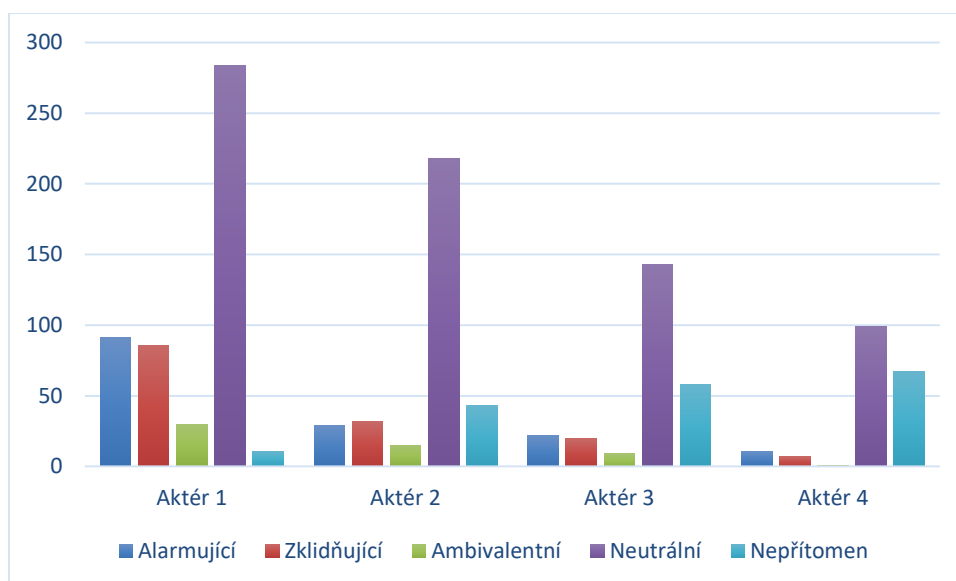

3.1.4. Příznakovost výpovědí

VO5: Jaká je příznakovost výpovědí aktérů v mediálně reflektovaných výrocích?

Sekuritizace představuje konstrukci hrozby prostřednictvím řečového aktu (Buzan et al. 2005). Čtvrtá výzkumná otázka se proto soustředila na řečové akty jednotlivých aktérů vystupujících ve všech zpravodajských příspěvcích o covidu-19 a zjišťovala jejich příznakovost, způsob hodnocení situace. Specifická volba slov, přívlastků či metafor totiž určuje celkové vyznění výpovědi - od alarmující, přes ambivalentní, neutrální, až po zklidňující (Vasterman & Ruigrok 2013, Kudrnová 2017).

Graf 10: Typ vyjádření aktérů podle jejich pořadí v příspěvku, N= 1097

Celkem bylo v analyzovaném souboru kódováno 1097 výpovědí přítomných aktérů. Největší část, 68 %, tvořily neutrální výpovědi. Neutrální výpověď vyznívá neurčitě, neobsahuje alarmující ani zklidňující prvky. Naopak nejméně se ve zkoumaném souboru vyskytovala ambivalentní výpověď, která byla kódována v 5 % případů. Tento způsob vyjádření se vyznačuje kombinací alarmujících i zklidňujících prvků, což ilustruje i citace hygieničky v deníku Právo:

„Zatím však nemluvíme o dramatickém nárůstu. Ale Covid-19 není sezonní chřipka, že by s nástupem jiných podmínek, například oteplení, ustoupil. To nepředpokládáme. Záleží na situaci ve světě. Zda přibudou další ohniska nákazy jako v Itálii, například v Německu, Francii nebo Rakousku. To šíření u nás ovlivní, nedokážeme se izolovat od světa,“ vysvětlila Roháčová. Dodala, že víkendový návrat dovolenkářů z Itálie může přinést další masivnější šíření.

Zdroj: Roháčová: Není to sezonní chřipka, (10. 3. 2020) Právo, p. 4

Výpověď na prvním místě zklidňuje obavy z nárůstu počtu případů nakažených, pokračuje zohledněním rizika vývoje epidemie v zahraničí, závěrečná část uplatňující extrémní adjektivum „masivní“ (šíření) pak spadá do kategorie alarmující. Jediný alarmující prvek z celého článku vybral deník i do titulku „Roháčová: Není to sezonní chřipka“, přestože hygienička ve vyjádření převážně zmírňovala obavy.

Zklidňující výpovědi byly zaznamenány u 13 % přítomných aktérů. Zklidňující výpověď popisuje pozitivní charakteristiku viru, například citace hejtmána o mírném průběhu infekce: „*Po ukončení karantény a negativních výsledcích testování jsem na sobě pociťoval příznaky mírné svalové horečky a měl jsem teplotu 37 stupňů. Abych nic nezanedbal, nechal jsem si provést opakované testy, které prokázaly, že jsem Covid pozitivní*“ (Lidové noviny 6. 4. 2020, p. 3). V analyzovaném souboru se vyskytovaly i vyjádření popírající existenci epidemie covidu-19:

„Žádná pandemie není. Jak to řekl Trump, kolik milionů lidí zemře na chřipku?“ zlehčuje koronavirus. Pak zaváhá a zamyslí se nad zprávami, že šéf Bílého domu s covidem-19 skončil v nemocnici. „Píchli mu to v nemocnici,“ má jasno. „Mně se to taky stalo. Byl jsem v nemocnici s bušením srdce. Za dva týdny jsem začal stonat. Prý nachlazení,“ sděluje svou zkušenost.

Zdroj: Prezidentovi voliči s ním neochvějně drží basu, (5. 10. 2020) *Právo*, p.

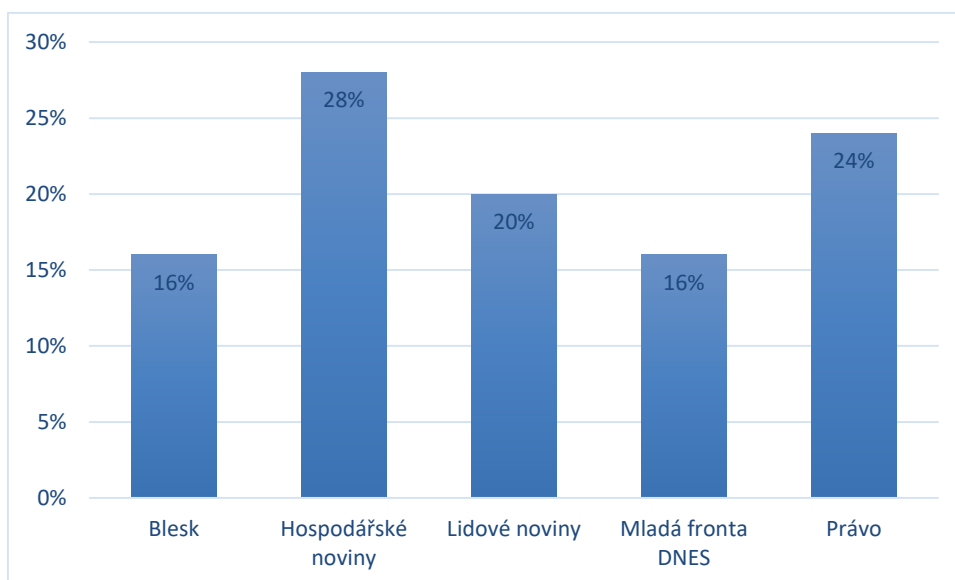
10

K charakteristickým znakům zklidňující výpovědi dále patří zdůrazňování připravenosti zdravotnického systému- dostatku lůžek, účinnosti preventivních opatření. Jako příklad lze uvést výpověď premiéra slibujícího pomoc Francii zasažené epidemií covidu-19: „*Celkově jsme nabídli 12 míst, respektive 14, ještě další nemocnice se nějak přidaly, protože my samozřejmě máme dostatečnou kapacitu*“ (Lidové noviny 6. 4. 2020, p. 3). Anebo citaci biochemika Jana Konvalinky o kapacitách českého zdravotnictví: „*Z tohoto pohledu jsme vlastně v dobré situaci, čistě teoreticky bychom si mohli dovolit i desetkrát víc nakažených a stále bychom to zvládli*“ (Lidové noviny 6. 4. 2020, p. 1).

Analytická část se zaměří především na poslední typ vyjádření aktérů o covidu-19, alarmující. Alarmující vyjádření zdůrazňuje negativní charakteristiku viru- riziko, nebezpečí, počty hospitalizovaných, nakažených a zemřelých, negativní předpovědi a varování, negativní dopady na společnost. Při informování o covidu-19 využívá emocionální výrazy, extrémní adjektiva (Kudrnová 2017). V analyzovaném souboru představoval 14 % výpovědí. Ze všech analyzovaných jednotek obsahovalo alespoň jednu alarmující výpověď aktéra 123 příspěvků, což představuje 21 % výzkumného souboru. Podobné procentuální zastoupení najdeme i v jednotlivých zpravodajských denících (viz Graf č. 11). V Hospodářských novinách tvořily zprávy s alarmující výpovědí největší část, téměř třetinu všech příspěvků o covidu-19 ve sledovaném období. Následoval deník *Právo* (24 %), *Lidové*

noviny (20 %) a nejmenší podíl tvořily zprávy s alarmujícím vyjádřením v denících Blesk a Mladá fronta DNES- 16 %.

Graf 11: Podíl příspěvků s alarmující výpovědí v analyzovaných médiích, N= 573

Pohled na rozložení alarmujících aktérů shrnuje Tabulka č. 4. Jednotlivé funkce aktérů byly opět pro větší přehlednost sloučeny do skupin¹⁵.

Tabulka 4: Výskyt skupin aktérů s alarmující výpovědí, N= 153

Skupina aktérů	Podíl ze všech alarmujících výpovědí	Četnost
Zdravotníci	29%	44
Zahraniční politici	27%	41
Čeští politici	27%	42
Lidé zasažení pandemií	12%	19
České instituce	3%	4
Školství	2%	3
Celkem	100%	153

¹⁵ Seřazení alarmujících aktérů do skupin viz Příloha č. 3

Největší podíl (29 %) ze všech kódovaných alarmujících výpovědí tvoří skupina profesí ve zdravotnictví- od lékařů, přes záchrannou službu, po různé medicínské specializace. V listopadu například Mladá fronta DNES (12. 11. 2020, p. 5) citovala infektologa, který zdůrazňoval negativní následky onemocnění a počty zemřelých: *„Smrtnost je pětikrát až desetkrát vyšší než u chřipky,‘ říká a varuje před volným průchodem nemoci populací. Pokud bychom totiž podle něj dovolili třeba padesátiprocentní promořenost, v krátké době by v Česku mohlo zemřít 12,5 až 25 tisíc lidí“.*

Po zdravotnících se alarmujícím způsobem nejčastěji vyjadřovali zahraniční a čeští politici- každá skupina tvořila 27 % z celku alarmujících výpovědí. Další grafické znázornění nabízí bližší pohled na českou politickou scénu. Nejvíce alarmujících výpovědí (14) analýza zaznamenala u ministra zdravotnictví. Protože nerozlišovala konkrétní jména politiků, zahrnuje tři ministry zdravotnictví vystřídané ve sledovaném období. Posledního z nich, Jana Blatného, citovaly například Hospodářské noviny (5. 2. 2021, p. 3) ve zprávě o nefungujících protiepidemických opatřeních: *„Ba co hůř, statistika nekompromisně ukazuje, že je přítomná britská mutace viru, která je agresivnější a šíří se daleko rychleji. Dokazuje to jednoduchý fakt. Opatření, která jsme zavedli, přestala fungovat“.* Za ministrem zdravotnictví v četnosti alarmujících výpovědí následovali hejtmani a ministr vnitra (5), poté vládní poslanci a premiér (4). Pouze jedno alarmující vyjádření bylo kódováno u opozičního poslance, ministrů zahraničí a sociálních věcí.

Graf 12: Četnost alarmujících výpovědí českých politiků, N= 42

U poloviny zpráv obsahujících alespoň jedno alarmující vyjádření aktéra se zároveň vyskytoval sekuritizační rámec. Příklad ilustruje zpráva Hospodářských novin (5. 2. 2021, p. 5) o hrozbě nové mutace koronaviru v Portugalsku s hlavním sekuritizačním - diagnostickým rámcem, která na prvním místě citovala alarmujícího aktéra: „*Premiér António Costa uvedl, že situace není pouze špatná, ale hrozivá. 'Neměli bychom nijak přizívat iluzi, že nečelíme nejhoršímu období pandemie. A je jisté, že tomuto nejhoršímu období budeme čelit ještě několik týdnů' prohlásil*“.

Alarmující vyznění v některých případech dodaly i válečné metafory, například londýnský starosta užívající v souvislosti s epidemickou situací slova „nebezpečí“ a „ohrožení“: „*Vyhlásil jsem v Londýně stav ohrožení, neboť nebezpečí, které představuje virus pro naše město, se nachází v kritickém bodě*“ (Hospodářské noviny 11. 1. 2021, p. 2).

Analýza kódovala typ vyjádření pouze u aktérů zpravodajského příspěvku, citovaných či parafrázovaných respondentů. V psaném zpravodajství - na rozdíl od televizního – se obtížně rozlišuje výpověď samotného redaktora. Ve sledovaných obsazích se však opakovaně vyskytovaly alarmující výpovědi, které nešlo kódovat ani jako citaci, ani jako parafrázi aktéra. Například krátké zprávy zdůrazňující počty nakažených, hospitalizovaných a zemřelých na covid-19:

Brazílie včera ohlásila 881 obětí covidu-19 za 24 hodin, což je dosud nejvyšší denní přírůstek od začátku pandemie. Celkem tam na infekci zemřelo již bezmála 12 500 lidí, přičemž nakažených hlásí už více než 178 tisíc. Brazílie, nejhůře zasažená země Jižní Ameriky, tak co do počtu pacientů s potvrzenou infekcí předběhla Německo.

Zdroj: V těžce zkoušené Brazílii padl tragický rekord, (14. 5. 2020) *Právo*, p.

25

Rusko včera ohlásilo rekordní počet obětí od počátku propuknutí pandemie – za 24 hodin zde zemřelo 432 lidí s koronavirem. Pohřební ústavy v Moskvě už prodávají hermeticky uzavíratelné rakve s dvojitým víkem, skleněným a dřevěným, pro ty, kteří z tradičních a náboženských důvodů trvají na klasickém rozloučení a uložení zemřelých do země.

Zdroj: Moskva ručí za účinnost sputniku, (12. 11. 2020) *Právo*, p. 24

Objevoval se i dramatický popis tuzemské epidemické situace, například v Lidových novinách (12. 11. 2020, p. 4): „*Konec pandemie je zatím v nedohlednu a druhá vlna udeřila plnou silou. Kapacity v nemocnicích se zaplňují, vládní ponurá nálada*“. Nebo Blesku (11. 1. 2021, p. 4): „*Koronavirová situace v Česku je nadále tragická, Zemřelo už 13 000 lidí, V počtu nakažených na 100 tisíc lidí jsme nejhorší na světě*“. Lidové noviny charakterizovaly alarmujícím způsobem vývoj epidemie v Portugalsku:

Z premianta až na dno: dosavadní průběh koronavirové epidemie v Portugalsku nabral začátkem tohoto kalendářního roku směr, který nikdo nečekal. V zemi, která se po vypuknutí nákazy loni na jaře dlouho dávala za vzor, jak epidemii zvládnout, se virus začal v posledních týdnech šířit bezprecedentním způsobem. Tak rychle, že portugalské nemocnice jsou v těchto dnech na pokraji kolapsu. (...) Koronavirus opět ukázal, že jeho šíření se vymyká běžným předpokladům i logickým zákonitostem.

Zdroj: Portugalsko svádí těžký boj, (5. 2. 2021) *Lidové noviny*, p. 6

V některých analyzovaných obsazích alarmující vyjádření média doplnila zklidňující či neutrální výpověď aktéra. Například deník Blesk 6. dubna 2020 zdůrazňuje nové nakažené ve zlínské nemocnici, zatímco následná citace zklidňuje negativně testovanými.

Už i poslední ze čtyř nemocnic Zlínského kraje hlásí nákazu koronavirem! Testy odhalily Covid-19 u sestry z Oddělení anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně. „Její kolegové už byli rovněž otestováni a výsledky jsou v jejich případech negativní. U dvou z třidvaceti testovaných osob byl výsledek nejasný a test se v jejich případech bude muset opakovat,“ uvedl za nemocnici Egon Havrlant.

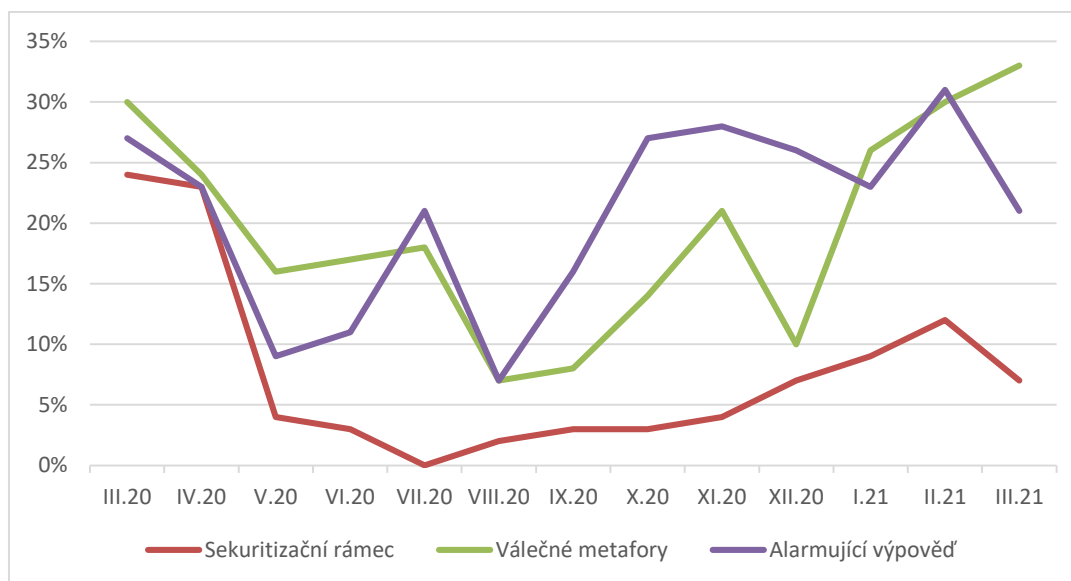
Zdroj: Koronavirus ve zkratce, (6. 4. 2020) *Blesk*, p. 6

Samostatnou kategorií výpovědí médií analýza nezahrnula, proto uvádí pouze příklady a nikoliv souhrnná data o výskytu v jednotlivých médiích. Uvedené postřehy však mohou sloužit jako námět pro budoucí výzkum zaměřený na příznakovost výpovědí novinářů jako další způsob mediální konstrukce hrozeb a její přesné zmapování v českém zpravodajském prostředí.

3.1.5. Vývoj v čase

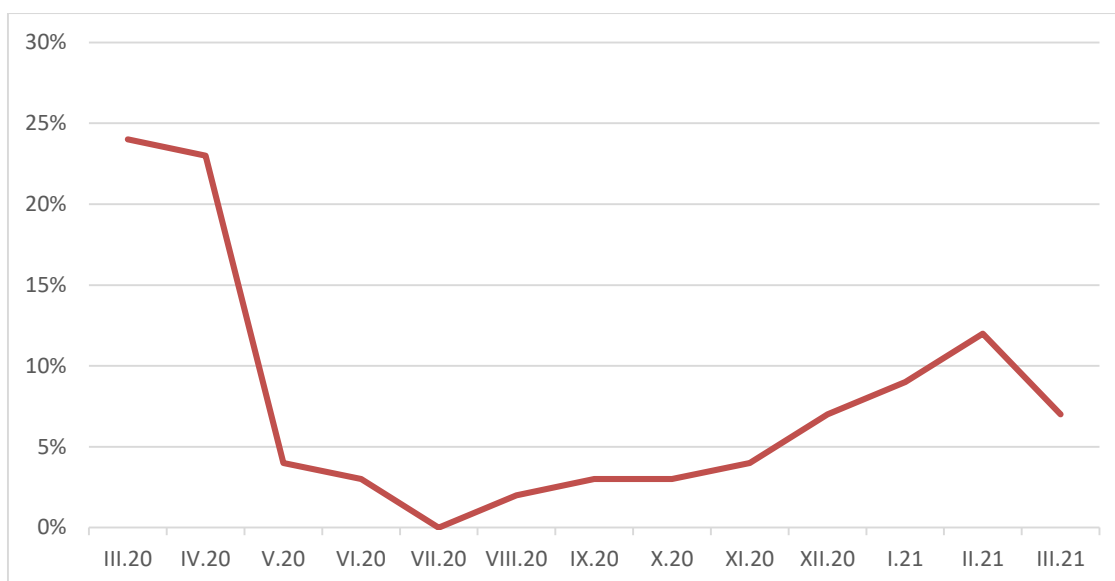
Odpověď na poslední výzkumnou otázku shrnuje, jak se sekuritizační rámcování, užívání válečných metafor a alarmující výpovědi vyvíjely v čase. Přehled všech tří proměnných ukazuje Graf č. 13. Jednotlivé křivky představují podíl příspěvků obsahující alespoň jednu sledovanou proměnnou z celku zpráv o covidu-19 v daném dni. Jak je patrné z grafu, křivky nekopírují jeden stejný trend. Podíl zpráv obsahujících alarmující výpověď, válečné metaforu a sekuritizační rámec sleduje podobný vývoj zejména v prvních měsících epidemie, v březnu roku 2020 dosahuje 25 – 30 %, následně dva měsíce klesá a poté se křivky rozcházejí. Zatímco podíl výskytu zpráv s válečnými metaforami a alarmující výpovědí stoupá k vrcholu v červenci, podíl výskytu příspěvků obsahujících sekuritizační rámec v daném období naopak klesá až k nule. Shodný trend nárůstu výskytu lze dále pozorovat od srpna do listopadu 2020 a od ledna do února 2021. Vývoji jednotlivých proměnných zvlášť se věnují další odstavce.

Graf 13: Vývoj proměnných v čase, N= 573

Při pohledu na časové rozložení sekuritizačního rámcování zpráv o covidu-19 je zřejmé, že se nejvíce vyskytovalo v prvních měsících epidemie, březnu a dubnu roku 2020 (viz Graf č. 14).

Graf 14: Vývoj podílu příspěvků se sekuritizačním rámcem ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573

10. března obsahovalo sekuritizační rámeček 26 článků, 24% z celkového počtu v daném měsíci. Tento den posílila kontroly na českých hranicích armáda, která spolu s policií a hasiči dohlížela na příjezdějíci ze zahraničí a jejich příznaky onemocnění covid-19. Událost se projevila i v sekuritizačním rámcování deníků, například Blesku ...

„Čtyři nové případy Covid19 v Česku, celkem už 38! Z obavy, aby nenastala podobná situace jako v Itálii, kde umírají desítky nakažených denně, se republika opevňuje. Při měření teploty na hranicích byli odhaleni cestovatelé s horečkou. Ne všichni ale skončili ve špitále...Hasiči s policisty a celníky se zaměřili na jižní a západní hranice, vláda včera odpoledne rozhodla, že je od úterý posílí armáda!“

Zdroj: Vláda rozhodla: Armáda obsadí hranice Česka, (10. 3. 2020) *Blesk*, p. 2

... nebo Lidových novin:

„Stát rozjel akci Corona na hraničních přechodech. Hasiči měří teplotu, armáda pomůže s odběry. Do boje s koronavirem se nově zapojila armáda, která zúročí desítky let zkušeností nasbíraných v zahraničních misích. (...) Nasazení armády je pokračováním vládní snahy zamezit šíření viru přímo na hranicích. Od včerejšího rána začaly pracovat společné hlídky, při nichž hasiči pomocí bezdotykových teploměrů měřili řidičům, případně pasažérům teplotu.“

Pokud zjistili více než 38 stupňů Celsia, mohli cizincům zakázat vstup do země, případně nemocného odeslat přímo do péče lékařů“.

Zdroj: Vláda posílá kvůli viru na hranice i vojáky, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 1

Druhý nejčastější výskyt sekuritizačního rámce analýza zaznamenala v dubnu, 25 článků tvořilo 23% ze všech v měsíci. Předmětem sekuritizace se opakovaně stal vývoj epidemie covidu-19 v zahraničí, například situaci v New Yorku *Lidové noviny* přirovnaly k teroristickému útoku 11. září:

„Obyvatelé New Yorku zažívají novou tragédii apokalyptických rozměrů. (...) Nákaza koronavirem decimuje město New York se stejnou, ne-li dokonce tíživější brutalitou než teroristické útoky z 11. září. ... Město New York se opět stalo Ground Zero národní tragédie. Pokud místem „výbuchu“ bylo 11. září 2001 Světové obchodní centrum, dnes je symbolem pomyslné exploze nemocnice Elmhurst ve čtvrti Queens. Stovky lidí tu každé ráno stojí ve frontě na test, který by odhalil, zda se koronavirem nakazili, či ne“.

Zdroj: Zažívá New York „druhé 11. září“?, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 5

Žádný sekuritizační rámec nebyl kódován v červenci, nejméně se v analyzovaných mediálních obsazích objevoval v srpnu a říjnu. V tomto případě však výsledek mohly zkreslit volby, které byly hlavním tématem deníků 5. 10. 2020. Na riziko redukce a zkreslení informací zvolenou výběrovou procedurou jednoho dne v měsíci upozornila Metodologická část práce. Nicméně vícestupňový pravděpodobnostní výběr podle odborné literatury (Disman 2000, Trampota & Vojtěchovská 2010) nejvíce přibližuje výzkumníka k reprezentativnímu souboru a zaručuje každé jednotce stejnou šanci, že bude do výzkumu zahrnuta. Proto byl upřednostněn před výběrem účelovým.

Vývoj křivky výskytu sekuritizačního rámce lze nahlížet rovněž jako vývoj prezentace covidu-19 jako bezpečnostní hrozby. Podle McDonalda a Kirkové (2021) lze jako hrozbu konstruovat pouze určité nemoci, které u publika vzbuzují strach a odpovídají příběhu nákazy. Ten popisuje vznik onemocnění, zápletku globálního šíření a závěrečný triumf vědy. Epidemie covid-19 však psala další a další kapitoly a zápletku příběhu nákazy

v analyzovaném období nedošla k závěru. Jednou z možných interpretací výsledků je posun prezentace covidu-19 jako bezpečnostní hrozby ke zdůrazňování negativních dopadů přijatých opatření, jak je patrné například v článku Lidových novin o přístupu politiků k prodloužení nouzového stavu:

„Část opozice se na záměr vlády netváří příliš vstřícně. Kritizuje mimo jiné, že restrikce diskriminují některé obory a kabinet nepřijímá dostatečné kompenzace. (...) 'Musíme se poradit na klubu, zatím netuším, jak se k tomu postavíme, ale řeknu otevřeně, že vzhledem k tomu, jakým způsobem vláda řídí opatření, na klubu není nálada příliš vstřícná,' reagoval za Piráty Mikuláš Ferjenčík“.

Zdroj: Vláda žádá další měsíc nouze, (18. 12. 2020) *Lidové noviny*, p. 5.

Záměrně píšou o jedné z možných interpretací. Předložená obsahová analýza nesleduje kauzální vztahy, proto o nich nelze vyvozovat jednoznačné závěry.

Výsledky analýzy potvrzují, že v případě sekuritizace je hrozba spíše vykonstruována než objevena. Jak píše Buzan (et al. 2005, p. 35) *„právě prostřednictvím tohoto jednání se z tématu stává bezpečnostní problém – nikoliv nutně proto, že určitá existenční hrozba skutečně existuje, nýbrž proto, že téma je jako takový typ hrozby prezentováno“*. Křivka výskytu sekuritizačního rámce neodpovídá vývoji epidemiologických ukazatelů¹⁶. 10. března 2020, kdy se sekuritizační rámec v mediálních obsazích objevoval nejčastěji, hygienici evidovali celkem 64 nakažených a žádného hospitalizovaného s covidem-19. Naproti tomu 12. listopadu, kdy se sekuritizační rámec vyskytoval pouze u 4 % článků, epidemiologické statistiky ukazovaly téměř 89 tisíc nakažených a přes sedm tisíc hospitalizovaných pacientů (Ministerstvo zdravotnictví České republiky 2022). Přesné srovnání vývoje indikátorů sekuritizačního mediálního rámce a skutečného vývoje epidemie tak může představovat další podnět pro budoucí výzkum.

Bezpečnostní řečový akt podle Buzana (et al. 2005) slouží k přesvědčení publika o naléhavosti bezpečnostní hrozby, prioritě tématu před ostatními a obhájení mimořádných opatření zasahujících do lidských svobod. Častý výskyt sekuritizačního rámce v březnu roku 2020 odpovídá zavádění mimořádných opatření a jeho nízký výskyt v letních měsících

¹⁶ Dostupných na webu Ministerstva zdravotnictví ČR <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>.

odráží rozvolnění restrikcí¹⁷. Opětovné zpřísnování na podzim se však na grafu výskytu sekuritizačního rámce projevilo méně výrazně. Úspěch sekuritizace totiž závisí na přijetí ze strany publika a jedním z indikátorů sekuritizačního rámce je souhlas s nutností zakročit neobvyklým způsobem (Vultee 2010). A ten se po opakovaných vlnách epidemie objevoval méně často. Následující úryvek z Hospodářských novin představuje změněnou sekuritizační rétoriku v únoru reagující na nedodržování protiepidemických opatření:

„Současná přísná opatření, která zahrnují zákaz vycházení mimo nutné cesty do práce či na nákup, platí od 27. prosince. Počty nových případů díky nim nejprve rychle klesaly, tento trend se však zpomalil a nyní čísla nakažených znovu stoupají. Vedle britské mutace viru je to i proto, že všichni lidé nastavená pravidla nedodržují. Blatný v souvislosti s tím uvedl, že jako ministr zdravotnictví nemá nástroje, jak jejich dodržování vymáhat. Zároveň upozornil, že jeden den nedodržování opatření může prodloužit jejich trvání o několik týdnů. 'Vím, že je tu ta nemoc dlouho, ale je prostě fakt, že ji neporazíme jinak než očkovaním a tím, že budeme dodržovat nařízená opatření,' dodal Blatný“.

Zdroj: Opatření proti covidu nefungují, (5. 2. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 3.

Trend vývoje článků obsahujících válečné metafory se liší výraznějšími vrcholy v červenci (18 %) a listopadu 2020 (21 %). Nejvyšší podíl výskytu příspěvků obsahujících alespoň jednu válečnou metaforu je patrný v březnu 2021, kdy tvořil 33 % ze všech zpráv o covidu-19 v analyzovaných denících. Nejmenší podíl, 7 %, představoval naopak v srpnu 2020.

---

¹⁷ 10. března 2020 vláda zavedla zákaz pro akce nad 100 osob, v následujících dnech ještě zpřísnila pravidla pro shromažďování lidí, rozvolňovat začala 11. května 2020. Kvůli rostoucím případům nákazy covidem vládní kabinet opět přistoupil k restrikcím koncem září (Vláda České republiky 2022).

Graf 15: Vývoj podílu příspěvků s válečnými metaforami ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573

Trend podílu příspěvků obsahujících alespoň jednu alarmující výpověď - podobně jako předchozí proměnné - začíná na vysoké hodnotě v březnu 2020, tvořil 27 % ze všech zpráv o covidu-19 v daném měsíci (viz Graf č. 16). Jednalo se především o alarmující vyjádření o epidemické situaci v zahraničí. Lidové noviny (10. 3. 2020, p. 1, 4) citovaly italského premiéra ... „*Významně roste počet lidí v intenzivní péči a bohužel i mrtvých*“ ... i facebookový příspěvek italského lékaře „*Oddělení, která jsme stihli preventivně vyklidit, jsou už zase plná. Všechny štítky se jmény nemocných jsou teď jednotně červené a nesou jedinou diagnózu: oboustranný zápal plic. Může mi někdo ukázat virus skutečné chřipky, který by byl schopen člověka tak rychle likvidovat?*“. Stejný námět a alarmující výpověď lékaře najdeme i v Deníku Právo (10. 3. 2020, p. 13): „*Podle odhadů bychom do 26. března mohli mít v Lombardii nejméně 18 tisíc nakažených pacientů, z toho třetinu na jednotkách intenzivní péče. To by bylo nezvládnutelné*“.

Graf 16: Vývoj podílu příspěvků s alarmující výpovědí ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573

Část věnovaná časovému vývoji sekuritizačního rámce zdůvodnila jeho vysoký výskyt 10. března zasláním příslušníků armády na české hraniční přechody kvůli kontrole příjezdu potenciálních nakažených covidem-19. Vybrané články sice obsahovaly sekuritizační rámec, citace aktérů však byly převážně kódovány jako neutrální...

Do boje s koronavirem se nově zapojila armáda, která zúročí desítky let zkušeností nasbíraných v zahraničních misích. (...) „Dohodli jsme se s hasičským sborem i ministerstvem obrany, že na deseti přechodech, které jsou v režimu kontrol, bude vybudováno zázemí pro odběr vzorků přímo na místě. Ten, kdo vzorek odevzdá, bude muset vyčkat výsledku kontroly. V případě, že bude testován pozitivně, bude transportován do zdravotnického zařízení a svěřen do péče lékařů,“ řekl ministr vnitra Jan Hamáček (ČSSD).

Zdroj: Vláda posílá kvůli viru na hranice i vojáky, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 1

... nebo zklidňující. Jde o další příklady ilustrující sekuritizační roli médií.

Když na přechodu v Rozvadově na Tachovsku stopli linkový autobus z Paříže do Prahy, bylo po chvíli jasné, že je zle. „Jeden z patnácti cestujících měl horečku. Je to Slovák a nastoupil v Norimberku a jel s námi do Prahy. Když

*nastupoval, nebylo na něm nic divného. Nezdravě nevypadal,“ uvedl řidič
Martin Ch.*

Zdroj: Vláda rozhodla: Armáda obsadí hranice Česka, (10. 3. 2020) *Blesk*, p. 2

Od března do května se podíl zpráv s alarmujícím vyjádřením snižoval, výraznější nárůst je patrný v červenci (21 %), listopadu (28 %) a největší část tvořily příspěvky s alarmující výpovědí v únoru 2021 – více než třetinu všech zpráv o covidu-19 v daném dni.

4 Shrnutí výsledků

Kvantitativní obsahová analýza českého zpravodajství se soustředila na mediální prezentaci zdravotního problému, epidemie covidu-19, jako bezpečnostní hrozby. Na začátku analýzy stálo šest výzkumných otázek odrážejících výzkumný cíl, identifikaci znaků sekuritizace v českém zpravodajství o covidu-19. Výzkum se zaměřil konkrétně na přítomnost sekuritizačního rámce definovaného Vulteem (2010), způsob informování o epidemii pomocí válečných metafor a příznakovost výpovědí- do jaké míry byla vyjádření oslovených aktérů expresivní, emocionální, vzbuzující obavy.

Výběrový soubor zahrnoval celkem 573 zpravodajských příspěvků z pěti českých celostátních tištěných deníků publikovaných v období jednoho roku, od 1. března 2020 do 31. března 2021. Počáteční datum odpovídá dni, kdy na území České republiky hygienici zaznamenali první případy nákazy covidem-19. Nejvíce tematických článků publikoval deník Právo (206), nejméně Blesk (83).

Z výsledků je zřejmé, že vybraná tištěná média lze nahlížet jako sekuritizační aktéry. Nicméně vybrané deníky ve sledovaném období převážně nekonstruovaly covid-19 jako bezpečnostní hrozbu. Ze všech zkoumaných zpráv jich obsahovalo sekuritizační rámec 107, tedy 19 %. Na podobné úrovni se pohybovalo i zastoupení sekuritizačního rámcování u jednotlivých zpravodajských deníků. Nejvyššího podílu, 22 %, dosáhlo v bulvárním deníku Blesk, nejmenšího naopak v Mladé frontě DNES, 14 %.

Konkrétní příklady ilustrovaly aktivní roli médií v procesu sekuritizace, jak zpravodajská pravidla výběru a zdůraznění různých aspektů události pomáhala konstruovat epidemii jako bezpečnostní problém (Tkaczyk 2018). Jak píše Edelman (1993), mediální rámcování připomíná nahlížení sociálního světa kaleidoskopem- existuje mnoho interpretací skutečnosti a záleží na úhlu pohledu, jak pozorování média zarámují a kategorizují. Zatímco Lidové noviny a Mladá fronta DNES pojaly téma nejistého prodloužení nouzového stavu jako krátkou zprávu na okrajové liště uvnitř vydání se zdůrazněním nesouhlasu opozice, Právo událost vyzdvihlo na titulní straně a představilo na hlavních aktérech z vládní koalice zdůrazňující nutnost zasáhnout proti epidemii mimořádným nouzovým stavem. Na rozdíl od jiných deníků byl tedy kódován sekuritizační rámec, konkrétně prognostický, popisující obranná opatření a nástroje „boje“ proti hrozbě (Benford & Snow 1988).

Prognostický rámec spolu s motivačním a diagnostickým tvořil kategorie sekuritizačního rámcování sledované ve druhém kroku analýzy. Jedna zpráva přitom mohla obsahovat více kategorií, proto výzkum rozlišoval mezi hlavním a vedlejším rámcem. Nejčastěji se v souboru vyskytoval sekuritizační rámec diagnostický definující situaci. Z celkem 67 příspěvků byl ve 48 případech kódován jako hlavní. Následoval sekuritizační rámec prognostický identifikovaný u 56 příspěvků, nejméně obsahovaly sekuritizované zprávy rámec motivační vybízející ke změně situace.

Jeden ze způsobů sekuritizace představovaly válečné metafory. Analýza ve vybraném období identifikovala celkem 163 válečných metafor, téměř polovina z nich se vyskytovala v příspěvcích se sekuritizačním rámcem. Sekuritizaci pandemie prostřednictvím válečných metafor ukazují i zahraniční studie (Molnár et al. 2020, Benziman 2020, Gui 2021). Válečné metafory lze nahlížet jako nástroj sekuritizačních aktérů k úspěšné prezentaci problému jako bezpečnostní hrozby. Podle Kornprobsta (2019) zpráva v publiku rezonuje, pokud komunikátor vybírá vodítka z široce sdíleného repertoáru. V tomto případě komunikátor, sekuritizační aktér, vybírá vodítka pro popis dosud neznámé situace ze sdíleného válečného repertoáru. Analýza identifikovala nejvyšší výskyt u následujících vojenských termínů: „boj proti viru“ (16x), „ohrožení“ (12x), „obrana“ (12x), „ochrana lidských životů“ (10x), „nebezpečí“ (8x), „hrozba“ (6x). Jedná se o metafory odpovídající znakům sekuritizačního rámce, mezi kterými Vultee (2010) jmenuje sdílený pocit ohrožení, obavu o instituce či jednotlivce, souhlas s potřebou mimořádného zásahu. Na rozdíl od zahraničních výzkumů vlastní analýza českého mediálního prostředí ukázala nulový výskyt metafor „strategie“, „mobilizace“ a zdravotníků jako „záloh“.

Vrátíme-li se k celkovému přehledu zpráv užívajících vojenskou terminologii, z 573 analyzovaných jednotek alespoň jednu válečnou metaforu obsahovalo 21 % z nich. Zprávy s válečnými metaforami najdeme ve všech analyzovaných tištěných médiích. V Lidových novinách tvořily téměř třetinu všech článků o covidu-19, v deníku Právo představovaly nejmenší podíl, 14 %. Podle analýzy rámcování globálního mediálního pokrytí pandemie covidu-19 novináři přebírali vybrané výrazy politiků, zejména „boj proti viru“ (Ogbodo et al. 2020). To na konkrétních ukázkách dokládá i vlastní analýza, metaforu boje použil například redaktor Blesku v otázce „*Co znamená, že jsme v polovině boje? Čeká nás ještě měsíc a půl současného režimu?*“. Nejednalo se přitom o parafrázi respondenta rozhovoru, ten v předchozí odpovědi mluvil o stavu v polovině epidemie (Blesk 6. 4. 2020, p. 2).

Výběr aktérů významně ovlivňuje výsledné vyznění zprávy a v případě sekuritizace sděluje, kdo ve sledovaném období mohl „*pojmem bezpečnosti naplňovat konkrétním obsahem*“ (Buzan et al. 2005, p. 44). V příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec se vyjádřilo celkem 232 aktérů. Analýza nesledovala jejich jména, nýbrž funkce. Na funkce sekuritizačních aktérů klade důraz Kodaňská škola, zdůrazňuje přitom roli státu a vládních představitelů (Buzan et al. 2005). Rovněž podle literatury mediálních studií novináři upřednostňují aktéry v mocenských pozicích (Trampota 2006), Entman (1993, p. 55) popisuje rámcování přímo jako „*otisk moci*“ ukazující „*identitu aktérů či zájmů, které soupeřily o dominanci mediálnímu textu*“. Během analýzy se seznam aktérů postupně rozšířil na 173 funkcí, vzhledem k množství byly sloučeny do sedmi skupin.

Nejvíce prostoru v sekuritizovaných příspěvcích dostali skutečně respondenti v mocenských pozicích, skupiny českých a zahraničních politiků tvořily společně 60 % aktérů. Druhou nejvíce zastoupenou skupinu představovaly profese v oblasti zdravotnictví (23 %), nejméně se v sekuritizovaných příspěvcích vyjadřovali zástupci školství a odborné zdroje. Ze skupiny českých politiků byli nejčastěji osloveni ministři zdravotnictví a premiér, ve skupině zdravotníků dominovali lékaři a epidemiologové. V roli prvního aktéra zpráv se sekuritizačním rámcem vystupovali nejčastěji zahraniční politici a čeští ministři zdravotnictví.

Vedle znaků sekuritizace se analýza zaměřila na charakteristiku zpravodajství z hlediska komunikace vytváření paniky. Zjišťovala příznakovost výpovědí aktérů, jinými slovy míru jejich expresivity. Z 1097 kódovaných výpovědí bylo 68 % neutrálních, 14 % alarmujících, 13 % zklidňujících a 5 % ambivalentních. Alarmující výpověď zdůrazňuje negativní charakteristiku, souvislosti a dopady onemocnění, vyznačuje se přítomností extrémních adjektiv, metafor a sloves. Alespoň jednu takovou výpověď obsahovalo 21 % ze všech příspěvků o covidu-19. Nejvyšší podíl tvořily zprávy s alarmující výpovědí v Hospodářských novinách (28 %), nejmenší naopak v Mladé frontě DNES (16 %). Optikou aktérů bylo nejvíce alarmujících vyjádření kódováno u skupiny zdravotníků, následovali zahraniční a čeští politici.

Analytická část zároveň představila příklady alarmujících výpovědí, které nešly kódovat jako citace ani parafráze aktéra. Jednalo se zejména o krátké zprávy informující o rekordech nakažených, hospitalizovaných a zemřelých na covid-19, o perexy uvozující zprávu. V několika případech alarmující výpověď média následovala neutrální či zklidňující

výpověď aktéra. Protože analýza kódovala typ vyjádření pouze u oslovených aktérů, nelze rozsah fenoménu podložit daty. V Teoretické části popisují sekuritizační řečový akt média jako zpravodajský příspěvek se specifickým rámcem a výpověďmi aktérů. Uvedený poznatek o alarmujících mediálních vyjádřeních ale naznačuje roli médií jako sekuritizačních aktérů s vlastními řečovými akty. Souvislost expresivity výpovědi s procesy sekuritizace vyplývá také z výsledků analýzy- u poloviny zpráv obsahujících alespoň jedno alarmující vyjádření aktéra se zároveň vyskytoval sekuritizační rámec. Budoucí analýzy mohou zjištění dále rozvíjet a pracovat s příznakovostí výpovědi novinářů psaného zpravodajství jako s dalším nástrojem mediální konstrukce hrozeb.

Závěr analýzy se soustředil na vývoj sledovaných proměnných v období jednoho roku. Podíl zpráv obsahujících alarmující výpověď, válečné metafory nebo sekuritizační rámec sledoval podobný vývoj zejména v prvních měsících epidemie. Následně se křivka sekuritizačního rámcování odděluje, zatímco křivky válečných metafor a alarmující výpovědi se v trendech růstu podobají.

Vrchol sekuritizačního rámcování v březnu a dubnu 2020 odpovídá zavádění mimořádných politických opatření i definici sekuritizace. Bezpečnostní řečový akt přesvědčuje publikum o naléhavosti bezpečnostní hrozby, prioritě tématu před ostatními a obhájí nutnost opatření, která by za jiných okolností byla nepřijatelná (Buzan et al. 2005). V prvním měsíci epidemie v Česku tak podíl zpráv se sekuritizačním rámcem přesáhl 20 %, zatímco v červenci klesl na nulu. Zároveň neplatí, že vrcholy sekuritizačního rámce vždy kopírovaly zavádění mimořádných politických restrikcí. Opatření přijatá v podzimních a zimních měsících se na množství sekuritizovaných mediálních obsahů projevila jen minimálně. Jeden ze zásadních znaků sekuritizačního rámce, všeobecný souhlas s ohrožením národa a nutností zasáhnout neobvyklým způsobem, se totiž z analyzovaných příspěvků postupně vytrácel. Kritiku vládních kroků i zlehčování pandemie opět ukázaly příklady z článků.

Trendy vývoje podílu článků obsahujících válečné metafory a alarmující výpovědi se lišily výraznějšími vrcholy v červenci 2020, listopadu 2020, únoru a březnu 2021. Na rozdíl od sekuritizačního rámcování „vlny“ jejich výskytu více odráží epidemické vlny. Srovnáme-li graf vývoje sekuritizačního rámcování s grafem vývoje epidemie v České republice, oba sledují opačný trend. V den nejčastějšího výskytu sekuritizačního rámce, 10. března 2020, hygienici evidovali celkem 64 nakažených a žádného hospitalizovaného s covidem-19.

Naproti tomu 12. listopadu, kdy se sekuritizační rámec vyskytoval pouze u 4 % článků, epidemiologické statistiky ukazovaly téměř 89 tisíc nakažených a přes sedm tisíc hospitalizovaných pacientů (Ministerstvo zdravotnictví České republiky 2022). Analýza tak potvrzuje, že v procesech sekuritizace je hrozba spíše vykonstruována než objevena (Buzan et al. 2005).

5 Limity výzkumu

Největší limit analýzy spatřuji v chybějící předloze, kvantitativní analýze mediální sekuritizace zdravotních rizik. Přestože se dosavadní tematické studie shodují na významné roli zpravodajství v procesech sekuritizace, zůstávají předmětem analýz zejména političtí aktéři. Propojení teorie Kodaňské školy s mediálním konceptem rámcování a reflexi aktivní sekuritizační role médií podle mnohých autorů není věnována dostatečná pozornost a vybízí k podrobnějšímu zkoumání problematiky (Tkaczyk 2018, Lukacovic 2020). Diplomová práce tak může přispět k odborné debatě o sekuritizaci zdravotních témat v médiích a identifikovat znaky sekuritizace v českém tištěném zpravodajství o covidu-19, neexistence podobně zaměřených studií však neumožňuje srovnání výsledků, ani vyvození základního trendu. Vzhledem k chybějícímu vzoru má práce další limity, které reflektují, a spatřuji v nich inspiraci pro budoucí výzkum.

Analýza vypovídá o kvantitě zpráv ve vybraných rubrikách jednotlivých médií, nerozlišuje žánr, délku příspěvků. Specificky u deníku Právo jsem však opakovaně zaznamenala zprávy o dvou větách- bez aktérů, bez kontextu a souvislostí. Nabízí vysvětlení dvojnásobného množství zpráv o epidemii covidu-19 oproti ostatním analyzovaným deníkům. V terminologii Iyengara (1991) se jedná o epizodické rámcování, při jehož častém užívání média selhávají ve věrné reprezentaci reality. Převahu epizodických rámců v mediálním pokrytí zdravotních hrozeb zjistily také Danová a Raupová (2018). Přestože výskyt epizodických a tematických rámců vlastní analýza nesledovala (nesouvisí s hlavním předmětem výzkumu sekuritizace, navíc krátký formát několika vět nenabízí prostor pro sekuritizační rámcování), může být podnětem pro budoucí studie zkoumající způsob mediální prezentace covidu-19 v širším kontextu, nakolik poskytovala recipientům relevantní informace a souvislosti.

Analýza při hledání znaků sekuritizace vycházela především z konceptu rámcování a soustředila se na psané zpravodajství. Výsledky shrnuté v předchozí kapitole tak platí pouze pro zpravodajské obsahy tištěných celostátních českých deníků. Zůstává otázkou pro budoucí výzkum, jak výrazně se sekuritizace a vojenská terminologie projevila v publicistických textech, odlišných typech médií nebo fotografiích. Například fotografie indiána s překříženými palnými zbraněmi v pozadí doprovázející text o šíření covidu-19 konotuje válku, pocit ohrožení a nutnost obrany. Válečné metafory lze tedy hledat nejen v

textech, ale i obrazech.

Časové rozpětí analýzy umožnilo zjistit výskyt sekuritizačních znaků v delším období a porovnat trend vývoje jednotlivých proměnných v různých fázích epidemie. Vícetupňový pravděpodobnostní výběr zaručil každé jednotce stejnou šanci dostat se do vzorku a jeho výslednou reprezentativitu. I při náhodných výběrech však hrozí riziko zkreslení, jak upozornila Metodologická část. V analyzovaném souboru se jednalo konkrétně o datum 5. 10. 2020, kdy deníky věnovaly většinu prostoru výsledkům parlamentních voleb.

Analýza nepřinesla zjištění o převaze sekuritizačního rámcování covidu-19, ale přinesla zjištění o jeho časovém rozložení. Může představovat oporu například pro kvalitativní výzkum, který se blíže zaměří na vlastnosti zpravodajství v měsíci s nejvyšším výskytem sekuritizačního rámce. Informace o způsobech sekuritizace epidemie covidu-19 může dále obohatit sledování témat a souvislostí, ve kterých se sekuritizační rámcování vyskytuje.

Další limit analýzy se ukázal v analýze příznakovosti výpovědí pouze u oslovených aktérů, citovaných či parafrázovaných. Jak vyplývá z popsaných příkladů, opakovaně znaky alarmující výpovědi naplňovala samotná média. Jednalo se zejména o krátké zprávy informující o rekordech nakažených, hospitalizovaných a zemřelých na covid-19, o titulky či perexy uvozující zprávu. V několika případech alarmující výpověď média následovala neutrální či zklidňující výpověď aktéra. V příští analýze bych tedy u typu výpovědi zavedla samostatnou kategorii „médium“ kódovanou v případě, že nešlo o citaci ani parafrázi respondenta. Kromě znaků alarmující výpovědi bych sledovala také znaky sekuritizace.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo identifikovat projevy sekuritizace v českém zpravodajství o covidu-19 v období jednoho roku pomocí kvantitativní obsahové analýzy. Konkrétně si analýza kladla následující dílčí výzkumné cíle: zjistit, jak výrazně se sekuritizace epidemie covidu-19 projevila ve zpravodajských mediálních obsazích, ověřit přítomnost válečných metafor v sekuritizovaných příspěvcích, popsat strukturu aktérů a konkrétní výrazy vojenské terminologie, přinést poznatky o charakteristice zpravodajství z hlediska příznakovosti výpovědí a časovém vývoji výskytu sledovaných proměnných.

K naplnění cílů vedla řada kroků, čtenáře jimi provází jednotlivé části práce. Kvantitativní analýze předcházela důkladná rešerše tématu- sběr a studium poznatků z různých pramenů o mediální konstrukci hrozeb. Získané informace a východiska výzkumu shrnula Teoretická část práce. Vymezila mediální koncepty zpravodajství na základě sociálního konstruktivismu a rámcování podle Roberta Entmana (1993). Následovaly kapitoly věnované teorii sekuritizace Kodaňské školy a kritice od navazujících autorů. Zvláštní pozornost práce věnovala sekuritizaci zdravotních hrozeb a zakotvení teorie bezpečnostních studií do oboru studií mediálních. Představila odborný pohled na média jako sekuritizační aktéry a popsala aspekty zpravodajství konstruující covid-19 jako bezpečnostní problém- specifické rámcování a válečné metafory. Výklad doplnilo stručné představení epidemie covidu-19, charakteru onemocnění a jeho vývoje v České republice.

Po rešerši problematiky a dosavadních tematických výzkumů bylo možné přistoupit k dalšímu kroku- stanovení metody vlastní analýzy. Pracovní postup shrnula Výzkumná část. V úvodu charakterizovala specifika kvantitativní obsahové analýzy a analýzy rámcování, následně přiblížila metodologická východiska. Struktura kapitol zrcadlila seznam výzkumných kroků podle Wimmera a Dominicka (2006), po jednoznačné formulaci výzkumných otázek byl definován výběrový soubor, vzorek, jednotka měření a analyzované kategorie. Na všechny výzkumné otázky analýza jednoznačně odpověděla, výsledky a reflexi jejích limitů nabídla poslední, Analytická část práce.

Za klíčový poznatek analýzy považují potvrzení aktivní role médií v procesech sekuritizace a identifikaci jejích projevů. Ve vybraných mediálních obsazích byl přítomen sekuritizační rámec i vojenská terminologie. Ukázka alarmujících výpovědí autorů zpráv navíc naznačila další možný způsob mediální konstrukce hrozeb, zjištění však vyžaduje

podrobnější výzkum. Příklady různého zpracování stejného tématu ilustrovaly jedno z teoretických východisek práce, které zpravodajství nahlíží jako sociální konstrukt. Zarámování určitým úhlem pohledu, výběr aktérů a jejich výroků v jednom případě vedlo ke kódování sekuritizačního rámce, v jiném nikoliv. Přestože epidemie představuje primárně zdravotní problém, nejvíc prostoru k vyjádření v sekuritizovaných zprávách dostali politici, ze všech oslovených aktérů tvořili více než polovinu. Politické funkce nejčastěji figurovaly také v roli prvního aktéra.

Z analyzovaného souboru tvořily zprávy se znaky sekuritizace jen malou část- sekuritizační rámcování obsahovalo 19 % příspěvků, válečné metafory 21 %. Celkový nízký podíl způsobil pravděpodobně široký rozsah analyzovaného období jednoho roku. Zatímco v letních měsících média zveřejňovala sekuritizované zpravodajství minimálně, v prvním měsíci epidemie se sekuritizační rámec vyskytoval u 24 % příspěvků, o rok později pak dosáhl vrcholu podíl článků s válečnými metaforami, 33 %.

Interpretaci nabízí samotná definice sekuritizace- řečnický akt označuje určitý problém za bezpečnostní hrozbu pro referenční objekt a ospravedlňuje v očích publika nutnost zásahu do lidských práv. V březnu 2020 čeští hygienici zaznamenali první případy nákazy nového onemocnění, o kterém chyběly informace z teorie i praxe. Analytická část ukázala mediální konstrukci covidu-19 jako hrozby na konkrétních příkladech- přirovnání vývoje epidemie v zahraničních zemích k teroristickému útoku 11. září, odkazování na druhou světovou válku a Pearl Harbor. V souvislosti s českou epidemickou situací se v médiích objevil popis mimořádných opatření jako akce Corona, náměstka ministra zdravotnictví jako hlavní postavy boje s virem, kontrol na hraničních přechodech jako opevnění republiky.

Ve zbytku sledovaného období byl v mediálních obsazích nadále patrný pocit ohrožení, chyběla ale další nezbytná součást sekuritizačního rámce- souhlas s potřebou mimořádného zásahu (Vultee 2010). Vysvětlením mohou být negativní dopady restriktivních opatření na mnoho profesí, studenty, psychiku i ekonomiku. Na rozdíl od ostatních sledovaných proměnných trend sekuritizačního rámcování neodrážel trend vývoje počtu nakažených a hospitalizovaných. Výzkum tedy dokládá, že při sekuritizaci je hrozba spíše vykonstruována než objevena.

Vzhledem k chybějícím studiím na dané téma analýza může přispět k teoretické debatě o sekuritizaci zdravotních témat v médiích a nabízí základ pro budoucí empirické

studie. Navazující výzkumy mohou podrobněji zkoumat zpravodajství v měsících s nejvyšším výskytem znaků sekuritizace. Zajímavá zjištění by mohlo přinést srovnání s indikátory skutečné závažnosti epidemie nebo komparace s postoji mediálních publik, zda se média podílela na úspěšné legitimaci mimořádných politických opatření.

Summary

The aim of the thesis was to identify the manifestations of securitization in czech news about covid-19 over a period of one year using quantitative content analysis. Particularly, thesis aims to see how significantly the securitization of the covid-19 epidemic has manifested itself in the print media, verify the presence of war metaphors, describe the structure of actors and specific expressions of military terminology, provide insights into the characteristic of news reporting in terms of communication creating panic and the temporal evolution of the occurrence of observed variables.

The research was based on social constructivism, the media concept of framing and the theory of securitization from security studies. It was also inspired by authors who perceive the active role of media in securitization process, and who linked the Copenhagen School theory to media studies, to concept of framing.

The analysis answered all the research questions. I consider the confirmation of the active role of the media in the securitization processes to be a key finding, with both the securitization framework and military terminology present in selected media texts. Although the epidemic is primarily a health problem, the actors that were given the highest media coverage share in the securitized reports were politicians. Political functions most often also featured in the role of first actor.

Of the whole analysed file, securitized news accounted for only a small part- the securitisation frame contained 19 % of the news and war metaphors 21 %. The overall low proportion is likely to have been caused by the one-year period analysed. While in the summer months the media published securitized coverage minimally, in the first month of the epidemic the securitization framework was present in 24 % of news, a year later the proportion of articles with war metaphors peaked, at 33 %.

In the rest of the analysed period, media coverage continued to show a sense of threat, but lacked another necessary component of the securitization framework - general acceptance of the extraordinary intervention (Vultee 2010). The explanation may be the negative effects of restrictive measures on many professions, students and the economy. Unlike the other variables observed, the securitization framework trend did not reflect the trend in the number of people infected and hospitalized with covid-19 disease. Thus, the research demonstrates

that in securitization, the threat is constructed rather than discovered.

In the absence of studies on the topic, the analysis can contribute to a theoretical debate on the securitization of health topics in the media and provides the basis for future empirical studies. Follow-up research can more closely examine reporting in the months with the highest incidence of securitization traits. Interesting findings could provide a comparison with indicators of the true severity of the epidemic or a comparison with the attitudes of media audiences as to whether the media participated in the successful legitimation of extraordinary policy measures.

Použitá literatura

- Abbasi, J. (2020). COVID-19 and mRNA vaccines - first large test for a new approach. *Jama*, 324(12), 1125-1127. Retrieved from: <https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/2770485>.
- Ahmed, S., Khan, S., Imran, I., Al Mughairbi, F., Sheikh, F. S., Hussain, J., Khan, A. & A. Al-Harrasi. (2021). Vaccine Development against COVID-19: Study from Pre-Clinical Phases to Clinical Trials and Global Use. *Vaccines*, 9(8), 836. Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/vaccines9080836>.
- Ball-Rokeach, S. J., Šoltys, O., Jiráček, J., & DeFleur, M. L. (1996). *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum.
- Balzacq, T. (2005). Three Faces of Securitization. *European Journal of International Relations*, 11(2), 171-201. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066105052960>.
- Bar-Tal, D., Nets-Zehngut, R., & Sharvit, K. (Eds.). (2017). *Self-Censorship in Contexts of Conflict*. Amsterdam, Nizozemsko: Springer International Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-63378-7>.
- Benford, R. D. & Snow, D. A.. (1988). Ideology, frame resonance, and participant mobilization. *International social movement research*, 1(1), 197-217.
- Benford, R. D., & Snow, D. A. (2000). Framing processes and social movements: An overview and assessment. *Annual Review of Sociology*, 26(2000), 611–639. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/223459>.
- Benziman, Y. (2020). Winning” the “Battle” and “Beating” the COVID-19 “Enemy”: Leaders’ Use of War Frames to Define the Pandemic. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 26 (3), 247-256. <http://dx.doi.org/10.1037/pac0000494>.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Blumer, J., G. & Kavanagh, D. (1999). The Third Age of Political Communication: Influences and Features. *Political Communication*, 16(3), 209-230. Retrieved from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/105846099198596>.
- Borah, P. (2011). Conceptual issues in framing theory: a systematic examination of a decade’s literature. *Journal of Communication*, 61(2), 246 – 263. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2011.01539.x>.
- Borsetti, A., Scarpa, F., Maruotti A. et. al. (2022). The unresolved question on COVID-19 virus origin: The three cards game? *Journal of Medical Virology*. 94,1257-1260. DOI: [10.1002/jmv.275191260](https://doi.org/10.1002/jmv.275191260).
- Buzan, B. (1993). The logic of anarchy. In *The Logic of Anarchy*. Columbia University Press.

- Buzan, B., Waeber, O., & Wilde, J. de. (2005). *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Praha: Centrum strategických studií.
- Cappella, J. N. & Jamieson, K. H. (1997). *Spiral of cynicism. The press and the public good*. New York: Oxford University Press.
- Cascella, M., Rajnik, M., Aleem, A., Dulebohn, S. C., & Di Napoli, R. (2022). Features, evaluation, and treatment of coronavirus (COVID-19). *Statpearls [internet]*. Retrieved from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554776/>.
- Cave, E. (2020). COVID-19 super-spreaders: Definitional quandaries and implications. *Asian bioethics review*, 12(2), 235-242. DOI: 10.1007/s41649-020-00118-2.
- Corner, J., D. Peels et al. (2003). *Media and the Restyling of Politics*. London–Thousand Oaks– New Delhi: Sage.
- Cohen, S. (2002). *Folk devils and moral panics: the creation of the Mods and Rockers*. London; New York: Routledge.
- Dan, V. (2018). *Integrative Framing Analysis: Framing Health through Words and Visuals*. New York: Routledge.
- Dan, V. & J. Raupp. (2018). A systematic review of frames in news reporting of health risks: Characteristics, construct consistency vs. name diversity, and the relationship of frames to framing functions. *Health, Risk & Society*, 20(5-6), 203-226, DOI: 10.1080/13698575.2018.1522422.
- Davies, S. E. (2008). Securitizing Infectious Disease. *International Affairs*, 84(2), 295–313. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2346.2008.00704.x>.
- De Vreese, C. H. (2005). *Framing Europe: television news and European integration*. Amsterdam: Het Spinhuis.
- Dijkstra, H. (2020). Security research on COVID-19. *Contemporary Security Policy*, 41(3), 456-457. DOI: <https://doi.org/10.1080/13523260.2020.1772468>.
- Disman, M. (2000). *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Dolinec, V. (2010). The Role Of Mass Media In The Securitization Process Of International Terrorism. *Politické vědy*, 13(2), 8–32.
- Dupont, A. (2001). *HIV/AIDS: A Major International Security Issue*. Canberra: Australian Aid Program.
- Edelman, M. J. (1993). Contestable categories and public opinion. *Political Communication*, 10(3), 231-242. DOI: <https://doi.org/10.1080/10584609.1993.9962981>.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>.

Ghebreyesus, T. A. (2021). WHO Director-General's remarks at the Member State Briefing on the report of the international team studying the origins of SARS-CoV-2. *World Health Organization [internet]*. Retrieved from: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-member-state-briefing-on-the-report-of-the-international-team-studying-the-origins-of-sars-cov-2>.

Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harvard University Press.

Guenther, L., Bischoff, J., Löwe, A., Marzinkowski, H. & M. Voigt. (2019). Scientific Evidence and Science Journalism. *Journalism Studies*, 20(1), 40-59. DOI: 10.1080/1461670X.2017.1353432.

Gui, L. (2021). Media framing of fighting COVID-19 in China. *Sociology of Health & Illness*, 43(4), 966-970. Retrieved from: <https://doi.org/10.1111/1467-9566.13271>.

Hansen, L. (2000). The Little Mermaid's silent security dilemma and the absence of gender in the Copenhagen School. *Millennium*, 29(2), 285-306. Retrieved from: <https://doi.org/10.1177%2F03058298000290020501>.

Hertog, J. K. & D. M. McLeod. (2003). A multiperspectival approach to framing analysis: a field guide. In: Reese, S. D., Gandy, J. R., Oscar H. & A. E. Grant. *Framing public life: perspectives on media and our understanding of the social world* (pp. 139-161). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Iggers, J. (1999). *Good news, bad news: journalism ethics and the public interest*. Boulder: Westview Press, 1999.

Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. Chicago: The University of Chicago Press.

Jin, Y., Yang, H., Ji, W., Wu, W., Chen, S., Zhang, W., & Duan, G. (2020). Virology, epidemiology, pathogenesis, and control of COVID-19. *Viruses*, 12(4), 372. DOI: 10.3390/v12040372.

Kakodkar, P., Kaka, N., & Baig, M. N. (2020). A comprehensive literature review on the clinical presentation, and management of the pandemic coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Cureus*, 12(4). DOI:10.7759/cureus.7560.

Kitzinger, J. (1999). Researching risk and the media. *Health, risk & society*, 1(1), 55-69. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/13698579908407007>.

Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press.

Lippmann, W. (1965). *Public opinion*. New York: Free Press Paperback.

Liu, B. F. & S. Kim. (2011). How organizations framed the 2009 H1N1 pandemic via social and traditional media: Implications for U.S. health communicators. *Public Relat Rev*, 37(3), 233–44. DOI: 10.1016/j.pubrev.2011.03.005.

Lukacovic, M. N. (2020). 'Wars' on COVID-19 in Slovakia, Russia, and the United States: Securitized Framing and Reframing of Political and Media Communication Around the Pandemic. *Frontiers in Communication*, 5(583406). DOI: 10.3389/fcomm.2020.583406.

Macková, V., Nainová, V. & E. Frašková. (2021). *Interpretace válečných metafor v hlavních zpravodajských relacích*. COVID-19 Infomore.cz. Retrieved from: <https://www.infomore.cz/res/file/analyzy/20210120-valecne-metafory/20210120-valecne-metafory.pdf>.

Matthes, J. (2009). What's in a frame? A content analysis of media framing studies in the world's leading communication Journals, 1990 – 2005. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86(2), 349 – 367. DOI: <https://doi.org/10.1177/107769900908600206>.

McDonald, M. (2008). Securitization and the Construction of Security. *European Journal of International Relations*, 14(4), 563-587. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066108097553>.

McDonald, M., & J. Kirk (2021). The Politics of Exceptionalism: Securitization and COVID-19. *Global Studies Quarterly*, 1(3), 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1093/isagsq/ksab024>.

Media projekt. (2022). *Základní výsledky čtenosti titulů za 3. a 4. čtvrtletí 2021*. Retrieved from: http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2022_02_10%20-%20UV%20-%20Zakladni%20vysledky%20MEDIA%20PROJEKTU%20za%203_%20a%204_%20Q%202021.pdf.

Mehta, O. P., Bhandari, P., Raut, A., Kacimi, S. E. O., & Huy, N. T. (2021). Coronavirus disease (COVID-19): comprehensive review of clinical presentation. *Frontiers in Public Health*, 8, 582932. Retrieved from: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.582932/full>.

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (2020). V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem. Retrieved from: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>.

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (2022). *COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR*. Retrieved from: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>.

Molnár, A., Takács, L. a Jakusné Harnos, É. (2020). Securitization of the COVID-19 pandemic by metaphoric discourse during the state of emergency in Hungary. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 40 (9/10), 1167-1182. Retrieved from: <https://doi.org/10.1108/IJSSP-07-2020-0349>.

Nisbet, M. C. (2010). Framing science: a new paradigm in public engagement. In L. Kahlor & P. Stout (Eds.), *Communicating Science: New Agendas in Communication* (pp. 40–67). New York: Routledge.

- Osvaldová, B. (2011). *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum.
- Nwakpu, E. S., Ezema, V. O., & Ogbodo, J. N. (2020). „Nigeria media framing of coronavirus pandemic and audience response“. *Health promotion perspectives*, 10(3), 192–199. DOI: <https://doi.org/10.34172/hpp.2020.32>.
- Ogbodo, J. N., Onwe, E. C., Chukwu, J., Nwasum, C. J., Nwakpu, E. S., Nwankwo, S. U., Nwamini, S., Elem, S., & Iroabuchi Ogbaeja, N. (2020). Communicating health crisis: a content analysis of global media framing of COVID-19. *Health promotion perspectives*, 10(3), 257–269. DOI: <https://doi.org/10.34172/hpp.2020.40>.
- O'Reilly, C. (2008). Primetime Patriotism: News Media and the Securitization of Iraq. *Journal of Politics and Law*, (3), 66.
- Osterholm, M. T. (2007). Unprepared for a Pandemic. *Foreign Affairs*, 86(2), 47–57. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/20032283>.
- Our World in Data. (2022). *Coronavirus (COVID-19) Vaccinations*. Retrieved from: <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>.
- Our World in Data. (2021). *Cumulative confirmed deaths per million people*. Retrieved from: <https://ourworldindata.org/covid-deaths>.
- Petersen, S. (2002). Epidemic Disease and National Security. *Security Studies*, 12(2), 43–81. Retrieved from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636410212120009?journalCode=fsst20>.
- Price-Smith, A. T. (2002). *The Health of Nations: Infectious Disease, Environmental Change, and Their Effects on National Security and Development*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Rychnovská, D. (2014). Securitization and the Power of Threat Framing. *Perspectives*, 22(2), 9–31. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/2462525>.
- Schulz, W., Scherer, H., Hagen, L., Reifová, I., & Končelík, J. (2004). *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.
- Semetko, H. A. & P. M. Valkenburg. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93 – 109. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>.
- Škodová, M. (2006). Role kampaně v politické komunikaci a její nazírání českou veřejností před parlamentními volbami v roce 2006. *Naše společnost: CVVM*.
- Špaček, D. (2020). COVID-19–National Government Approach in the Czech Republic. *Good Public Governance in a Global Pandemic*, 259. Retrieved from: [https://www.researchgate.net/profile/Paul-Joyce-8/publication/354895122_The_United_Kingdom_Government's_Response_to_COVID-](https://www.researchgate.net/profile/Paul-Joyce-8/publication/354895122_The_United_Kingdom_Government's_Response_to_COVID-19)

[19/links/61cadd99d450060816711c34/The-United-Kingdom-Governments-Response-to-COVID-19.pdf#page=268](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534499/19/links/61cadd99d450060816711c34/The-United-Kingdom-Governments-Response-to-COVID-19.pdf#page=268).

Tankard, J. W. (2003). The empirical approach to the study of media framing. In: Reese, S. D., Gandy, J. R., Oscar H. & A. E. Grant. *Framing public life : perspectives on media and our understanding of the social world* (pp. 95 – 106). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Tay, M. Z., Poh, C. M., Rénia, L., MacAry, P. A., & Ng, L. F. (2020). The trinity of COVID-19: immunity, inflammation and intervention. *Nature Reviews Immunology*, 20(6), 363-374. DOI: 10.1038/s41577-020-0311-8.

Temitope, B. & Knight, A. W. (2020). COVID-19, George Floyd and human security. *African Security*, 13 (2), 111-115. DOI: <https://doi.org/10.1080/19392206.2020.1783760>.

Tian, S., Hu, N., Lou, J., Chen, K., Kang, X., Xiang, Z., ... & Zhang, J. (2020). Characteristics of COVID-19 infection in Beijing. *Journal of infection*, 80(4), 401-406. DOI: 10.1016/j.jinf.2020.02.018.

Tkaczyk, M. (2018). Mediální konstrukce hrozeb v kontextu politiky sekuritizace a výjimečného stavu. *Mediální studia*, 12(1), 48-65.

Trampota, T. (2006). *Zpravodajství*. Praha: Portál.

Trampota, T., & Vojtěchovská, M. (2010). *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. (2000). Retrieved from: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>.

Vasterman P. L. & N. Ruigrok. (2013). Pandemic alarm in the Dutch media: Media coverage of the 2009 influenza A (H1N1) pandemic and the role of the expert sources. *European Journal of Communication*, 28(4), 436-453. DOI: [10.1177/0267323113486235](https://doi.org/10.1177/0267323113486235).

Vláda České republiky. (2020). Tisková konference po mimořádném jednání vlády, 12. března 2020. <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--12--brezna-2020-180249/>.

Vláda České republiky. (2020b). *Tisková konference po jednání rozšířeného předsednictva Bezpečnostní rady státu, 10. března 2020*. Retrieved from: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-rozsireneho-predsednictva-bezpecnostni-rady-statu--10--brezna-2020-180194/>.

Vláda České republiky. (2022). *Důležité informace o epidemii koronaviru, nouzovém stavu a všech v té souvislosti vydaných opatřeních vlády a ministerstev na jednom místě*. Retrieved from: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/>.

Vodochodský, I. (2021). *Vojenské výrazy spojované s koronavirem (doplnění analýzy 1)*.

COVID-19 Infomore.cz. Retrieved from: <https://www.infomore.cz/news-detail/cs/57-vojenske-vyrazy-koronavirus-media/>.

Vultee, F. (2007). *Securitization as a theory of media effects: the contest over the framing of political violence*. Doctoral dissertation, University of Missouri. Retrieved from: <https://mospace.umsystem.edu/xmlui/handle/10355/4792?show=full>.

Vultee, F. (2010). *Securitization as a media frame: What happens when the media „speak security“*. Routledge Taylor & Francis Group.

Vuori, J. A. (2008). Illocutionary Logic and Strands of Securitization: Applying the Theory of Securitization to the Study of Non-Democratic Political Orders. *European Journal of International Relations*, 14(1), 65-99. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066107087767>.

Wallis, P., & Nerlich, B. (2005). Disease metaphors in new epidemics: The UK media framing of the 2003 SARS epidemic. *Social Science & Medicine*, 60(11), 2629– 2639. Retrieved from: <https://psycnet.apa.org/record/2005-04199-021>.

Walt, S. M. (1991). The Renaissance of Security Studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211–39. DOI: <https://doi.org/10.2307/2600471>.

Watson, S. D. (2012). ‘Framing’ the Copenhagen School: Integrating the Literature on Threat Construction. *Millennium*, 40(2), 279-301. DOI: [10.1177/0305829811425889](https://doi.org/10.1177/0305829811425889).
Wimmer, R. D., & J. R. Dominick. (2006). *Mass media research: an introduction*. Boston: Wadsworth.

World Health Organization. (2020). Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it. *Brazilian Journal Of Implantology And Health Sciences*, 2(3). Retrieved from: [https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it) .

World Health Organization. (2021). *WHO-convened global study of origins of SARS-CoV-2: China Part*. Retrieved from: <https://apo.org.au/node/311637>.

World Health Organization. (2021b). *Coronavirus disease (COVID-19) – Questions and Answers*. Retrieved from: <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/coronavirus-disease-covid-19>.

World Health Organization. (2022). *COVID-19 Weekly Epidemiological Update, edition 98, 29 June 2022*. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/m/item/weekly-epidemiological-update-on-covid-19---29-june-2022>.

World Health Organization. (2022b). *11 Vaccines Granted Emergency Use Listing (EUL) by WHO*. Retrieved from: <https://covid19.trackvaccines.org/agency/who/>.

World Health Organization. (2022c). *COVID-19 vaccines*. Retrieved from: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines>.

World Health Organization (2022d). *Czechia - WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard*. Retrieved from: <https://covid19.who.int/region/euro/country/cz>.

Williams, M. C. (2003). Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics. *International Studies Quarterly*, 47(4), 511-531. DOI: <https://doi.org/10.1046/j.0020-8833.2003.00277.x>.

Zábojníková, K. & J. Kamenický. (2021, 19. března). *Vývoj ekonomiky České republiky - 4. čtvrtletí 2020*. Český statistický úřad. Retrieved from: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2020>.

Zhou, P., Yang, X. L., Wang, X. G., Hu, B., Zhang, L., Zhang, W., ... & Shi, Z. L. (2020). A pneumonia outbreak associated with a new coronavirus of probable bat origin. *nature*, 579(7798), 270-273. Retrieved from: <https://www.nature.com/articles/s41586-020-2012-7?ref=https://githubhelp.com>.

Život během pandemie. (2022). Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností? Retrieved from: <https://zivotbehempandemie.cz/dopad>.

Život během pandemie. (2022b). Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví? Retrieved from: <https://zivotbehempandemie.cz/dusevni-zdravi>.

Seznam citovaných článků (řazeno dle data vydání)

Vláda rozhodla: Armáda obsadí hranice Česka, (10. 3. 2020) *Blesk*, p. 2.

Změří návštěvníky věznic, (10. 3. 2020) *Blesk*, p. 2.

Žádné návštěvy špitálů ani seniorů, (10. 3. 2020) *Blesk*, p. 3.

Koronavirus budeme řešit měsíce, větší omezení ale zatím nepotřebujeme, (10. 3. 2020) *Hospodářské noviny*, p. 3.

Vláda posílá kvůli viru na hranice i vojáky, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 1.

Itálie zavádí karanténu v celé zemi, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 1.

Obrana jménem home office, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 3.

Není to jen chřipka, varuje italský doktor, (10. 3. 2020) *Lidové noviny*, p. 4.

Čína se zdá být z nejhoršího venku, (10. 3. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 8.

Šéf italské vlády mluví o „nejtemnější hodině“, (10. 3. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 8.

Prymula: Nakažení v izolaci mohou dál šířit virus, (10. 3. 2020) *Právo*, p. 1.

Německo hlásí první oběti koronaviru, (10. 3. 2020) *Právo*, p. 4.

Roháčová: Není to sezonní chřipka, (10. 3. 2020) *Právo*, p. 4.

Lidé, VYDRŽTE ještě měsíc a půl!, (6. 4. 2020) *Blesk*, p. 2.

Koronavirus ve zkratce, (6. 4. 2020) *Blesk*, p. 6.

Nákaza ohrožuje i pohřebáky, (6. 4. 2020) *Blesk*, p. 6.

Česko dává status vyléčený přísně. Brzy jich přibude, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 1.

Červený tandem razí tvrdší linii, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 2.

Odměny pro zdravotníky v první linii, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 2.

New York hlásí už více mrtvých než celá Čína, (6. 4. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 6.

Hejtmanovu nákazu zjistil až další test, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 3.

Zažívá New York „druhé 11. září“?, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 5.

Nástupce Corbyna nabízí vládě pomoc, (6. 4. 2020) *Lidové noviny*, p. 6.

Prezident dá Prymulovi Řád bílého lva, (6. 4. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 3.

New York hlásí už více mrtvých než celá Čína, (6. 4. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 6.

Pokles obětí povzbudil Řím i Madrid, (6. 4. 2020) *Právo*, p. 10.

Roušky prošly. Trump je nosit odmítl, (6. 4. 2020) *Právo*, p. 11.

Koronavirus: Lékaři bez hranic letí léčit indiány do USA, (14. 5. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 7.

V těžce zkoušené Brazílii padl tragický rekord, (14. 5. 2020) *Právo*, p. 25.

Levný, ale účinný lék!, (18. 6. 2020) *Blesk*, p. 23.

V Praze lze čekat nová ohniska, (18. 6. 2020) *Právo*, p. 1.

600 000 případů Virus v Brazílii ohrožuje i amazonské kmeny, (3. 7. 2020) *Hospodářské noviny*, p. 6.

Prezidentovi voliči s ním neochvějně drží basu, (5. 10. 2020) *Právo*, p. 10.

Trump z nemocnice: Brzy se vrátím!, (5. 10. 2020) *Právo*, p. 10.

Nejmladší žáci se vrátí do lavic, (12. 11. 2020) *Lidové noviny*, p. 1.

Vakcíny: kdo a jak se bude očkovat, (12. 11. 2020) *Lidové noviny*, p. 1.

Duševnímu zdraví pomůže mediální dieta, (12. 11. 2020) *Lidové noviny*, p. 4.

Lékaři: Covid může zanechat psychické následky, (12. 11. 2020) *Mladá fronta DNES*, p. 5.

Moskva ručí za účinnost sputniku, (12. 11. 2020) *Právo*, p. 24

Vláda žádá další měsíc nouze, (18. 12. 2020) *Lidové noviny*, p. 5.

Mrtvých přes 10 tisíc. PES se vrací do čtyřky, hrozí pětka, (18. 12. 2020) *Právo*, p. 2.

Očkovat se nechám za týden!, (11. 1. 2021) *Blesk*, p. 2.

A co na tuto bídu Češi? Desetitisíce jich kašlou na zákazy!, (11. 1. 2021) *Blesk*, p. 4.

Briefing, (11. 1. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 2.

Očkování zrychlíme, slibuje Merkelová, (11. 1. 2021) *Právo*, p. 11.

Nežádoucí účinky mělo 322 lidí, (5. 2. 2021) *Blesk*, p. 2.

Opatření proti covidu nefungují, (5. 2. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 3.

Portugalsko sužuje britská mutace koronaviru, (5. 2. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 5.

Portugalsko svádí těžký boj, (5. 2. 2021) *Lidové noviny*, p. 6

Blatný apeluje: Mutace se šíří, zákazy nezabírají, (5. 2. 2021) *Právo*, p. 1.

Portugalsko sužuje britská mutace koronaviru, (5. 2. 2021) *Právo*, p. 5.

I přes Babišův slib je Česko mezi nejhoršími v Evropě, nezvládá včas odhalovat nové mutace viru. Laboratořím k tomu chybí peníze, (25. 3. 2021) *Hospodářské noviny*, p. 2.

Vláda nemá podporu pro nouzový stav, (25. 3. 2021) *Lidové noviny*, p. 2.

Delší interval dávek zachrání stovky lidí, (25. 3. 2021) *Mladá fronta DNES*, p. 1.

Babiš nezískal podporu opozice, (25. 3. 2021) *Mladá fronta DNES*, p. 4.

Oddálení druhé dávky vakcíny zachrání mnoho životů, (25. 3. 2021) *Právo*, p. 1.

Vláda opozici k delší uzávěře nezlomila, (25. 3. 2021) *Právo*, p. 1.

Očkování má premianta – Gibraltar, (25. 3. 2021) *Právo*, p. 26.

Teze Diplomové práce

SCHVÁLENO 5.8.21

MJ

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:	Razítko podatelny:
Matute Kristýna	
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:	
2020	
E-mail diplomantky/diplomanta:	
31475882@fsv.cuni.cz	
Studijní obor/forma studia:	
Mediální studia/ prezenční	
Název práce v češtině:	
Válečné rámcování pandemie koronaviru v českém tisku / Koronavirus a válečné rámce v českých tištěných médiích	
Název práce v angličtině:	
War framing COVID-19 pandemic in the Czech press / COVID-19 and warframes in the Czech printed media	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)	
LS 2021/2022	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):	
<p>V diplomové práci budu analyzovat válečné mediální rámce covidu-19 v nejčtenějších českých denících. Procesem rámcování mohou média utvářet veřejné mínění, neboť „<i>vybírají a zdůrazňují některé aspekty události způsobem, který podporuje určitý způsob interpretace či hodnocení</i>“ (Entman, 1993, s. 52). Epidemii média nemusí rámcovat jen jako zdravotní problém, ale také ekonomický, politický, nebo pomocí válečných metafor. Rámcování epidemie jako vojenského konfliktu může hrát významnou roli při ospravedlňování politických kroků, definici nepřitele a mobilizaci veřejnosti.</p> <p>Práce bude navazovat na kvalitativní studii Benzimana (2020) zkoumající prohlášení o koronaviru vůdčích politiků Spojeného království a Spojených států. Autor identifikoval pět válečných rámců covidu-19:</p> <ol style="list-style-type: none"> Koncipování epidemie jako války, bitvy, boje. Národ se musí semknout a bojovat proti společnému nepříteli- viru. Zároveň dává rámec veřejnosti naději, že válku nakonec vyhraje. Máme plán. Vůdčí představitelé dávali lidem naději sliby do budoucna, strategickými plány pro zvládnutí situace a následné hospodářské krize. Izolace jako projev vlastenectví. Zákaz shromažďování je pro společnou věc, vítězství nad epidemií. Vlastenectví kromě lásky k vlasti představuje také ochotu obětovat se pro kolektiv. 	

4. **Zdravotníci jako váleční hrdinové.** Kromě pojmenování válečného nepřítele vůdci představili i hrdiny boje, lékaře v první linii.

5. **S globální epidemií bojují všichni, ale „my“ lépe než ostatní.**

Vlastní výzkum kvantitativně ověří výskyt jmenovaných válečných rámců v českém mediálním prostředí. Druhé téma práce představuje komunikace vytváření paniky, alarming. Vztahuje se k expresivnosti výpovědi a způsobu hodnocení situace, zda je alarmující, neutrální, nebo zklidňující. Při operacionalizaci budu vycházet z diplomové práce Kudrnové (2017) a Analýzy alarmingu v televizním zpravodajství o covidu-19 (Mediatenor 2020).

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem diplomové práce je analyzovat výskyt válečných rámců v mediálních obsazích o epidemii koronaviru v období jednoho roku. Benziman (2020) v závěru studie uvádí: „Úplná změna každodenních rituálů a potřeba podpořit nové způsoby chování, které byly někdy v rozporu s lidskými instinkty, byly umožněny rámováním epidemie jako válečného konfliktu. Je na budoucím výzkumu, aby posoudil, zda ostatní lídři měli odlišné rámce pandemie a zároveň žádali stejná opatření“. V diplomové práci chci výskyt výše jmenovaných válečných rámců zjištěné kvalitativní metodou ověřit kvantitativním výzkumem v českém mediálním prostředí a delším časovém horizontu. Analýza zahrne nejčtenější tištěná média v období 1. 3. 2020 – 1. 3. 2021, při identifikaci válečných rámců bude rozlišovat promluvy novinářů a politiků. Přinese poznatky o časovém vývoji jejich výskytu, četnosti užívání politickými zástupci a srovnání válečného rámcování epidemie mezi vybranými médii. Na základě analýz projektu COVID-19 infodemie lze předpokládat, že čeští politici i média válečné metafory v informování o epidemii využívali- „vlny“ četnějšího výskytu vojenské terminologie odpovídaly dvěma vlnám epidemie. Analýza odpoví na následující výzkumné otázky:

VO1: Jaká je četnost výskytu válečných rámců epidemie koronaviru ve sledovaných médiích?

VO2: Jak se četnost výskytu válečných rámců epidemie vyvíjela v čase?

VO3: Jaké válečné rámce využívali čeští politici ve svých mediálně reflektovaných výrocích?

VO4: Jaké válečné rámce využívala sledovaná média k informování o epidemii koronaviru?

VO5: Jaká je příznakovost výpovědí českých politiků v mediálně reflektovaných výrocích?

(Příznakovost se vztahuje ke druhému teoretickému východisku práce, komunikace vytváření paniky. Míru expresivity hodnocení situace související s epidemií covid-19 rozlišuji na alarmující, neutrální, zklidňující)

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Struktura práce odráží cestu směřující ke stanovenému cíli- od výběru tématu, přes volbu výzkumné metody, až po realizaci analýzy. Skládá se ze čtyř částí. Teoretická část vybrané téma teoreticky ukotví na základě rešerše odborné literatury, přiblíží koncepty mediálně- vědního diskurzu rámcování a rámcování pomocí válečných metafor. Speciální kapitolu věnuje dvěma klíčovými pracím, ze kterých analýza vychází. Metodologická část specifikuje použité metody, výběr vzorku, výzkumné otázky a jejich operacionalizaci. Výsledky výzkumu následně představí Analytická část. Práci uzavře Diskuze a Závěr.

1. Teoretická část
  - 1.1. Rámcování
  - 1.2. Rámcování pomocí válečných metafor
  - 1.3. Výzkumná práce Benziman
  - 1.4. Diplomová práce Kudrnové
  - 1.5. Epidemie koronaviru
2. Metodologická část
  - 2.1. Výzkumný cíl
  - 2.2. Výzkumné otázky a hypotézy
  - 2.3. Výzkumné metody
    - 2.3.1. Kvantitativní obsahová analýza
    - 2.3.2. Analýza rámcování
  - 2.4. Definice vzorku
3. Analytická část
4. Diskuze
5. Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Základní soubor: české zpravodajské tištěné deníky.

Výběrový soubor: reprezentativní výběr tematicky relevantních zpravodajských obsahů v českém tisku (deníky Blesk, MF DNES, Právo, Lidové noviny, Hospodářské noviny) od 1. 3. 2020 do 1. 3. 2021.

Výběrová procedura: vícestupňový pravděpodobnostní výběr.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvantitativní obsahová analýza

Analýza rámcování

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Benziman, Y. (2020). "Winning" the "battle" and "beating" the COVID-19 "enemy": Leaders' use of war frames to define the pandemic. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 26(3), 247–256. <https://doi.org/10.1037/pac0000494>

Kvalitativní studie, na které diplomová práce staví. Benziman pomocí zakotvené teorie identifikoval v projevech politických vůdců Spojených států a Velké Británie týkajících se epidemie koronaviru pět

válečných rámců. Snaží se pochopit, jak vůdci využívali válečné rámcování ke strukturování vnímání epidemie covid-19 jejich voliči. Vysvětluje, jak válečné rámce umožňují vůdcům požadovat určité kroky a přimět veřejnost předvídat určité výsledky.

Flusberg, S. J., Matlock, T., and Thibodeau, P. H. (2017). Metaphors for the war (or race) against climate change. *Environ. Commun.* 11, 769–783. doi: 10.1080/17524032.2017.1289111.

Výzkum analyzuje roli metaforického válečného rámcování při utváření postojů ke změně klimatu. Autoři zjistili, že oproti rasovým rámcům válečná metafora působila efektivněji. Lidé vnímali větší naléhavost a riziko spojené se změnou klimatu a byli více nakloněni aktivitám pro ochranu životního prostředí.

Kudrnová, B. (2017). *Mediální konstrukce zdravotního rizika v českém prostředí na příkladu viru Zika*. Praha. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Diplomová práce identifikuje charakteristiky českého zpravodajství v souvislosti s mediální konstrukcí zdravotních hrozeb na příkladu viru zika, přičemž se soustředí na tištěná média. Autorka mimo jiné popisuje koncept alarmingu, charakter vyjádření citovaného zdroje/aktéra, které může nabývat trojí podoby: **varovné** (popisuje situaci jako nebezpečnou, posiluje možné obavy z viru), **uklidňující** (snaží se oslabit potenciální obavy z viru zika), **neutrální**.

Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. V. (2000). Framing European politics: A Content Analysis of Press and Television News. *Journal of Communication*, 50(2), 93–109. Retrieved from: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>.

Průkopnický výzkum klasifikující typy rámců, které média obecně používají k předávání svého poselství: prisouzení odpovědnosti, konflikt, lidský zájem, ekonomické důsledky a morálka. Podle autorů záviselo použití zpravodajských rámců jak na typu výstupu, tak na typu tématu. Nejvýznamnější rozdíly neobjevili mezi druhy médií (televize versus tisk), nýbrž mezi bulvárními a seriózními médii. Seriózní častěji využívaly odpovědnost a konfliktní rámce při prezentaci zpráv, zatímco senzacechtivé častěji využívaly rámec lidského zájmu.

Wicke P, Bolognesi M. M. (2020). Framing COVID-19: How we conceptualize and discuss the pandemic on Twitter. *PLoS ONE*, 15(9). Retrieved from: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240010>. Studie zkoumá diskurz o covidu-19 na rozsáhlém vzorku tweetů zveřejněných během března a dubna roku 2020. Autoři zkoumali, do jaké míry se válečné rámce používají k modelování diskurzu o covid-19 na Twitteru, které jazykové výrazy a témata se ve válečném rámcování nejčastěji vyskytují.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Kudrnová, B. (2017). *Mediální konstrukce zdravotního rizika v českém prostředí na příkladu viru Zika*. Praha. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

29.6.2027

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorkou konzultoval a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám. Souhlasím s tím, že budu vedoucím této práce.	
PhDr. Vlastimil Nečas, PhD.	8. dubna 2021
Příjmení a jméno pedagoga	Datum / Podpis pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Seznam použitých zkratk

WHO – World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

Seznam obrázků

Obrázek 1: Grafika WHO znázorňující vývoj počtu nakažených a zemřelých s covidem-19 v ČR.....	29
Obrázek 2: Čtenost a prodaný náklad českých celostátních deníků.....	41
Obrázek 3: Rubrika "Boj s pandemií" v Hospodářských novinách.....	53
Obrázek 4: Titulek Blesku s válečnou metaforou "ohrožení"	56
Obrázek 5: Titulek Hospodářských novin s válečnou metaforou "ohrožení"	56

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výskyt kategorií sekuritizačního rámce, N= 107	49
Tabulka 2: Přehled válečných metafor a jejich výskytu v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec, N= 573	51
Tabulka 3: Výskyt skupin aktérů v příspěvcích obsahujících sekuritizační rámec, N= 23262	
Tabulka 4: Výskyt skupin aktérů s alarmující výpovědí, N= 153	67

Seznam grafů

Graf 1: Počet článků o covidu-19 v analyzovaném souboru, N= 573	45
Graf 2: Celkový výskyt sekuritizačního rámce, N= 573	46
Graf 3: Podíl jednotlivých médií na celkovém výskytu sekuritizačního rámce, N= 107	47
Graf 4: Podíl příspěvků se sekuritizačním rámcem v analyzovaných médiích, N= 573	47
Graf 5: Podíl příspěvků obsahujících alespoň jednu válečnou metaforu ze všech příspěvků média, N= 573	52
Graf 6: Přehled výskytu válečných metafor, N= 573	53
Graf 7: Struktura českých politických aktérů, N= 76	62
Graf 8: Struktura aktérů z oblasti zdravotnictví, N= 42	63
Graf 9: Nejčastější funkce prvního aktéra, N= 81	64
Graf 10: Typ vyjádření aktérů podle jejich pořadí v příspěvku, N= 1097	65
Graf 11: Podíl příspěvků s alarmující výpovědí v analyzovaných médiích, N= 573	67
Graf 12: Četnost alarmujících výpovědí českých politiků, N= 42	68
Graf 13: Vývoj proměnných v čase, N= 573	71
Graf 14: Vývoj podílu příspěvků se sekuritizačním rámcem ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573	72
Graf 15: Vývoj podílu příspěvků s válečnými metaforami ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573	76
Graf 16: Vývoj podílu příspěvků s alarmující výpovědí ze všech zpráv o covidu-19 v měsíci, N= 573	77

Seznam Příloh

Příloha č. 1: List aktérů, N= 350, seznam

Příloha č. 2: Seřazení aktérů vystupujících v sekuritizovaných příspěvcích do skupin, N= 232

Příloha č. 3: Seřazení aktérů s alarmující výpovědí do skupin, N= 153

Příloha č. 4: Kódovací kniha

Přílohy

Příloha č. 1: List aktérů, N= 172, seznam

0	Nepřítomen	28	Ředitel školy
1	Premiér	29	Mluvčí města
2	Ministr zdravotnictví	30	Pracovník Správy železnic
3	Ministr průmyslu a obchodu	31	Zástupce krajského úřadu
4	Ministr financí	32	Pracovník dopravního podniku
5	Ministr pro místní rozvoj	33	Náměstek ministra zdravotnictví
6	Ministr vnitra	34	Bezpečnostní rada státu
7	Ministr práce a sociálních věcí	35	Mluvčí nemocnice
8	Prezident	36	Zástupce firmy
9	Lékař	37	Pracovník sociálních služeb
10	Imunolog	38	Sportovec
11	Epidemiolog	39	Prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu
12	Podnikatel	40	Výrobce respirátorů
13	Obyčejný člověk	41	Aerolinky
14	Pedagog	42	Ministr zahraničí
15	Zahraniční politik	43	Asociace provozovatelů mobilních sítí
16	Cestovní kancelář	44	České dráhy
17	Asociace cestovních kanceláří	45	Rektor univerzity
18	Nakažený / pacient	46	Městská část Prahy
19	Starosta	47	Zdravotní sestra
20	Hasičský záchranný sbor	48	Ředitel divadla
21	Pracovník celní správy	49	Herec
22	Radní	50	Poliklinika
23	Záchranná služba	51	Děkan fakulty univerzity
24	Hygiena	52	Mluvčí univerzity
25	Zástupce hotelu	53	Zdravotní pojišťovna
26	Pracovník služeb cestovního ruchu	54	Investor
27	Hejtman		

55	Policie	86	Pohřební služba
56	Ředitel nemocnice	87	Zástupce armády
57	Ministr obrany	88	Český hydrometeorologický ústav
58	Laboratoř	89	Evropská komise
59	Světová zdravotnická organizace	90	Žák / student
60	Zástupce Hradu, hradní kanceláře	91	Zástupce gastro sektoru
61	Senátor	92	Evropský parlament
62	Bývalý politik	93	Zástupce odborů
63	Zoo / pracovník zoologické zahrady	94	Mluvčí prezidenta
64	Ředitel domova pro seniory	95	Mluvčí Ministerstva zdravotnictví
65	Předseda ODS	96	Mluvčí Ministerstva financí
66	Předseda Pirátské strany	97	Hospodářská komora
67	Předseda KDU-ČSL	98	Pojišťovna, zástupce pojišťovny
68	Předseda Starostů a nezávislých	99	Mluvčí ostravsko-karvinských dolů
69	Předseda TOP-09	100	Zástupce Greenpeace
70	Předseda SPD	101	Pracovník ubytovacích služeb
71	Poslanec- vládní koalice	102	Mluvčí vlády
72	Poslanec- opozice	103	Onkolog
73	Předseda KSČM	104	Politolog
74	Ministr školství	105	Zástupce divadla
75	Iniciativa Covid19CZ	106	Zástupce galerie
76	Právník	107	Statistický úřad
77	Nevládní organizace	108	Iniciativa Za živou hudbu
78	Ekonom	109	Zástupce hudebního průmyslu
79	Biochemik	110	Zástupce farmaceutické firmy
80	Asociace českých a moravských nemocnic	111	Insolvenční správce
81	Virolog	112	Evropské centrum pro prevenci a kontrolu nemocí
82	Energetický regulační úřad	113	Hungarista
83	Česká obchodní inspekce	114	Mluvčí Ministerstva pro místní rozvoj
84	Pneumolog	115	Velvyslanec
85	Zástupce církve		

116	Tým Chytré karantény	147	Ministr kultury
117	Analytik	148	Státní fond kinematografie
118	Sociolog	149	Zástupce CHKO
119	Linka bezpečí	150	Bývalý prezident
120	Linka 1212	151	Asociace prádelen a čistíren
121	Soukromý vlakový dopravce	152	Mluvčí záchranné služby
122	Ministr dopravy	153	Federace židovských obcí
123	Mluvčí Ministerstva školství	154	Zástupce SÚKL
124	Novinář	155	Biolog
125	Pracovník Bílého domu	156	Psychiatr
126	Farmaceut	157	GIBS
127	Pedagogická komora	158	Zástupce Svazu průmyslu a dopravy
128	Biochemik	159	Zástupce firmy- testy na covid-19
129	Mluvčí Ministerstva obrany	160	Německá Nadace na ochranu pacientů
130	Vakcinolog	161	Zástupce laboratoře
131	Infektolog	162	Evropská rada
132	Odmítač očkování	163	Angiolog
133	Psycholog	164	Anonymní zdroj
134	Úředník	165	Evropská léková agentura
135	Zástupce firmy vyrábějící vakcíny	166	Kardiolog
136	Brazilská agentura pro kontrolu léčiv	167	Urolog
137	Operátor linky Senior Point	168	Aliance náhradních rodin ČR
138	Výzkumník	169	Česká správa sociálního zabezpečení
139	Zástupce Chcipl PES	170	Asociace malých a středních podniků
140	Architekt	171	Zástupce firmy- roušky, respirátory
141	Mluvčí Ministerstva vnitra	172	Mluvčí Ministerstva zahraničí
142	Zástupce lyžařského areálu		
143	Asociace horských středisek		
144	AntiCovid tým		
145	Mluvčí Ministerstva kultury		
146	Organizátor kulturní akce		

Příloha č. 2: Seřazení aktérů vystupujících v sekuritizovaných příspěvcích do skupin, N= 232

Skupina aktérů	Čísla aktérů
Čeští politici	1, 2, 3, 6, 7, 8, 19, 22, 27, 33, 42, 57, 66, 71, 72, 95, 115
Zahraniční politici	15, 89, 162
Zdravotníci	9, 10, 11, 23, 24, 35, 47, 56, 64, 79, 80, 81, 112, 130, 131, 138, 152, 165
Lidé zasažení pandemií	13, 36, 63, 77, 86, 93, 124, 134
České instituce	20, 21, 44, 55, 87, 98, 169
Školství	14, 45
Odborné zdroje	78, 118

Příloha č. 3: Seřazení aktérů s alarmující výpovědí do skupin, N= 153

Skupina aktérů	Čísla aktérů
Zdravotníci	9, 10, 11, 24, 35, 47, 56, 64, 79, 81, 84, 131, 133, 152, 161, 163
Zahraniční politici	15, 92, 125
Čeští politici	1, 2, 3, 6, 7, 19, 22, 27, 33, 42, 71, 72
Lidé zasažení pandemií	13, 36, 37, 38, 77, 78, 86, 93, 119, 124, 134
České instituce	87, 107, 168
Školství	14, 28

Příloha č. 4: Kódovací kniha

KÓD	NÁZEV PROMĚNNÉ		HODNOTA PROMĚNNÉ	DEFINICE PROMĚNNÉ
01DAT	Datum vydání		DD.MM.YYYY	
02MED	Médium	1	Blesk	
		2	Hospodářské noviny	
		3	Lidové noviny	
		4	Mladá fronta DNES	
		5	Právo	
03SEC	Sekuritizační rámec	1	Přítomen	Obsahuje sdílený pocit ohrožení národa a souhlas nutností zakročit neobvyklým způsobem. Indikátory poukazují na sdílené kulturní porozumění hrozby, předkládají to, že hrozba je reálná spíše nežli pouze metaforická a směřují k myšlence, že hrozba by se měla vnímat důležitěji než běžná politika. Mohou se vyskytovat slovní spojení „nejvyšší důležitost“, „obrana“, „přežití“, „musíme zasáhnout teď, pak už může být pozdě“.
		2	Nevyskytuje se	

04SEC_DIAG	Sekuritizační rámec diagnostický	1	Hlavní	Obsahuje definici situace a připsání zospovědnosti za zdravotní krizi.
		2	Vedlejší	
		3	Nevyskytuje se	
05SEC_PROG	Sekuritizační rámec prognostický	1	Hlavní	Obsahuje řešení krize nebo návrh strategie, plánu pro boj s virem.
		2	Vedlejší	
		3	Nevyskytuje se	
06SEC_MOT	Sekuritizační rámec motivační	1	Hlavní	Obsahuje výzvu ke změně situace.
		2	Vedlejší	
		3	Nevyskytuje se	
07VM_1	Boj (proti viru)	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
08VM_2	Nepřítel	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
09VM_3	Válka	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
10VM_4	Nebezpečí	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	

11VM_5	Ohrožení	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
12VM_6	Tažení proti viru	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
13VM_7	Hrozba	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
14VM_8	Zálohy	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
15VM_9	První linie	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
16VM_10	Strategie	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
17VM_11	Bojový plán	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
18VM_12	Mobilizace	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
19VM_13	Ochrana lidských životů	1	Přítomná	

		2	Nevyskytuje se	
20VM_14	Obrana/ opevnění	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
21VM_15	Operační/ pracovní skupina/ krizový štáb		Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
22VM_16	Útok	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
23VM_17	Bitva	1	Přítomná	
		2	Nevyskytuje se	
24AK1_1	Funkce aktéra 1		Viz list Seznam aktérů	
25AK1_2	Hlavní/ vedlejší aktér	1	Hlavní	Hlavního aktéra představuje jednotlivec, skupina či instituce, která se k tématu v článku vyjadřuje jako první a je citována/parafrázována nejčastěji.
		2	Vedlejší	Vedlejší aktéři jsou citováni jako další v pořadí a jejich názor je zastoupen v článku méně.
26AK1_3	Jak je aktér přítomen	1	Citace	
		2	Parafráze	

27AK1_4	Povaha vyjádření aktéra 1	1	Alarmující	<p>Vyjádření zdůrazňující riziko a nebezpečí, negativní charakteristiku viru (smrtící), negativní souvislosti (vypuknutí pandemie, zveřejňování počtů hospitalizovaných, nakažených a zemřelých), negativní předpovědi a varování, popis negativních dopadů na společnost (děsivé, varovné, strašné, vyvolávající strach).</p> <p>Emocionálních výrazů při informování o viru, včetně výrazů odvozených a jejich dalších gramatických variant. Extrémní adjektiva (masivní, extrémní, mimořádný, agresivní, dramatický, zákeřný, šokující, nebezpečný, nakažlivý, smrtící/smrtelný, radikální, alarmující), negativní emocionální podstatná jména (hrozba, ohrožení, zabiják, strach, panika, hysterie, šílenství, obavy, strašák, pohroma, katastrofa, poplach, pohotovost, epidemie, pandemie, krize, zhouba, smrt) a negativní emocionální slovesa (bát se, děsit, udeřit, řádit, ohrozit,</p>
---------	---------------------------	---	------------	---

				trápit, trpět, strašit, zemřít, vraždit).
		2	Zklidňující	Zklidňující výpověď rizika spojená s covidem-19 představuje z širší perspektivy, dává informace do souvislostí, snaží se mírnit obavy veřejnosti, vyvrací dezinformace, o rizicích informuje v kontextu jiných rizik. Zdůrazňuje pozitivní charakteristiku viru (mírný), pozitivní souvislosti (mírná epidemie), pozitivní pragmatické vyznění (nebojte, nepřehánějte, nepropadejte hysterii). Ve zklidňujících výpovědích najdeme také sdělení o připraveném zdravotnickém systému, dostatku lůžek, účinnosti preventivních opatření, vyšším ohrožení pouze pro rizikové skupiny.
		3	Ambivalentní	Vyjádření obsahuje rysy alarmující a zároveň zklidňující.
		4	Neutrální	Vyjádření, jehož vyznění je neurčité.
28AK2_1	Funkce aktéra 2		Viz list Seznam aktérů	
29AK2_2	Hlavní/ vedlejší aktér	1	Hlavní	

		2	Vedlejší	
30AK2_3	Jak je aktér přítomen	1	Citace	
		2	Parafráze	
31AK2_4	Povaha vyjádření aktéra 2	1	Alarmující	
		2	Zklidňující	
		3	Ambivalentní	
		4	Neutrální	
32AK3_1	Funkce aktéra 3		Viz list Seznam aktérů	
33AK3_2	Hlavní/ vedlejší aktér	1	Hlavní	
		2	Vedlejší	
34AK3_3	Jak je aktér 3 přítomen	1	Citace	
		2	Parafráze	
35AK3_4	Povaha vyjádření aktéra 3	1	Alarmující	
		2	Zklidňující	
		3	Ambivalentní	
		4	Neutrální	
36AK4_1	Funkce aktéra 4		Viz list Seznam aktérů	

37AK4_2	Hlavní/ vedlejší aktér	1	Hlavní	
		2	Vedlejší	
38AK4_1	Jak je aktér přítomen	1	Citace	
		2	Parafráze	
39AK4_1	Povaha vyjádření aktéra 4	1	Alarmující	
		2	Zklidňující	
		3	Ambivalentní	
		4	Neutrální	